

Vejledning om Enkeltbetaling 2010

Sådan er reglerne for Enkeltbetaling

2. udgave, marts 2010

Kolofon

Vejledning om Enkeltbetaling 2010

Sådan er reglerne for Enkeltbetaling

2. udgave, marts 2010

Denne vejledning er udarbejdet af Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri i 2010

Bidragyder(e): Landbrugsstøttekontoret

Fotograf(er): iStockphoto

© Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri

FødevareErhverv

Nyropsgade 30

1780 København V

Tlf.: 3395 8000

Fax: 3395 8080

E-mail: ferv@ferv.dk

Websted: <http://www.ferv.fvm.dk>

ISBN 978-87-7083-772-9 (Tryk)

ISBN 978-87-7083-773-6 (Web)

Indholdsfortegnelse

1. Indledning	4
1.1 Opdatering af vejledningen på nettet	4
1.2 Kort fortalt om Enkeltbetaling.....	4
1.3 Opbygning af vejledningen	5
1.4 Hvilke afsnit kan være vigtige at læse?	6
2. Siden sidst.....	9
2.1 Ændringer siden 1. udgave af denne vejledning.....	9
2.2 Ændringer gældende fra 2010.....	10
2.3 Punkter i ansøgningen, der ofte ikke er udfyldt korrekt	12
2.4 Enkeltbetaling Online, eha.dffe.dk	13
2.5 Internet Markkort, IMK.....	13
3. Ansøgning og udbetaling.....	15
3.1 Ansøgningsfrist og ændringer.....	16
3.2 Fradrag i støttebeløb over 5.000 euro (graduering)	17
3.3 Fradrag i støttebeløb over 300.000 euro (progressiv graduering)	18
3.4 Beregning og udbetaling af Enkeltbetaling	18
3.5 Nationalt loft for direkte støtte	20
4. Generelle støttebetingelser	21
4.1 Betingelser for at få Enkeltbetaling	21
4.2 Aktiv landbruger	22
4.3 Minimumsgrænser for direkte støtte	23
4.4 Rådighedsdato.....	24
4.5 Særlige omstændigheder	25
5. Betalingsrettigheder	27
5.1 Tildeling af betalingsrettigheder.....	27
5.2 Typer af betalingsrettigheder.....	28
5.3 Værdien af betalingsrettigheder.....	28
5.4 Udnyttelse af betalingsrettigheder	29
5.5 Fødevarerhvervs udnyttelsesrækkefølge	33
5.6 Ikke-udnyttede betalingsrettigheder.....	33
5.7 Overdragelse af betalingsrettigheder	33
5.8 Pant	36
6. Produktionsafhængige støtteordninger	37
6.1 Præmier for handyr og moderfår.....	38
6.2 Støtte til stivelseskartofler	39
6.3 Tørret foder.....	39
6.4 Særlig miljøstøtte under artikel 68	39
7. National reserve	40
7.1 Ansøgning om betalingsrettigheder fra den nationale reserve	40

7.2 Betingelser for at søge fra den nationale reserve	40
8. Krydsoverensstemmelse.....	42
8.1 Vejledning om krydsoverensstemmelse	42
8.2 Generelt om krydsoverensstemmelse	42
8.3 Miljø, sundhed, dyrevelfærd og god landbrugs- og miljømæssig stand	43
9. Offentliggørelse af data om støtte på Internettet	45
Bilag A. Støtteberettigede arealer	46
A.1 Generelle regler for støtteberettigede arealer	46
A.2 Støtteberettigede arealer.....	47
A.3. Støtteberettigede afgrøder	49
A.4 Ikke-støtteberettigede arealer	56
Bilag B. Tilladte og ikke-tilladte aktiviteter.....	58
B.1 Tilladte aktiviteter på støtteberettigede arealer hele året	58
B.2 Tilladte aktiviteter i begrænset omfang.....	58
B.3 Ikke-tilladte aktiviteter på støtteberettigede arealer	59
B.4 Ekspropriation.....	59
Bilag C. God landbrugs- og miljømæssig stand (GLM)	61
C.1 Plantedække på udyrkede landbrugsarealer.....	61
C.2 Slåning af plantedække på udyrkede landbrugsarealer	62
C.3 Genetablering af plantedække.....	63
C.4 Mekanisk jordbehandling – udyrkede landbrugsarealer.....	63
C.5 Udyrkede landbrugsarealer må ikke sprøjtes, gødes eller kunstvandes	63
C.6 Permanente græsarealer	64
Bilag D. Enkeltbetaling for arealer underlagt særlige forpligtelser	66
D.1 Enkeltbetaling for arealer underlagt særlige forpligtelser	66
D.2. Nedsættelse af tilskud som følge af dobbeltbetaling	71
D.3 Undtagelse for opretholdelse af permanente græsarealer.....	72
Bilag E. Regler for hamp	74
E.1 Støtte til produktion af hamp	74
E.2 Generelle betingelser for dyrkning af hamp	74
Bilag F. Kontrol og nedsættelse af støtten	75
F.1 Kontrol af støttebetingelser.....	75
F.2 Nedsættelse af støtte ved arealafvigelse	76
F.3 Uberettiget udbetalt støtte.....	79
F.4 Klagemulighed.....	79
Ordliste	80
Retsgrundlag.....	85
Adresser.....	87
Adresser.....	87

Oversigt over vejledninger	88
Stikordsregister	89

1. Indledning

1.1 Opdatering af vejledningen på nettet 1.2 Kort fortalt om Enkeltbetaling 1.3 Opbygning af vejledningen 1.4 Hvilke afsnit kan være vigtige at læse

<p>Denne vejledning beskriver reglerne for Enkeltbetaling. Vejledningen kan bruges som opslagsværk ved hjælp af indholdsfortegnelsen og stikordsregisteret bagerst.</p>

1.1 Opdatering af vejledningen på nettet

Denne vejledning omhandler reglerne om Enkeltbetaling, og den opdateres løbende på www.Enkeltbetaling.dk, hvis der sker ændringer i reglerne. Tidligere er vejledningen om Enkeltbetaling hvert år blevet udsendt til samtlige landbrugere. Dette er ikke længere tilfældet, og landbrugere og andre interesserede kan i stedet altid på www.Enkeltbetaling.dk finde og evt. printe den senest opdaterede vejledning. Desuden er der i kapitel 2 et afsnit "[siden sidst](#)" en oversigt over ændringer i denne vejledning i forhold til sidste vejledning.

Fødevarerministeriet og FødevarerErhverv vil på hjemmesiden www.Enkeltbetaling.dk og i nyhedsbreve informere, hvis der er ændringer i reglerne og i denne vejledning. Vejledning til, hvordan du udfylder ansøgning om Enkeltbetaling i Fællesskemaet vil fremgå af "[Vejledning til Fællesskema](#)", som også kan findes på www.Enkeltbetaling.dk.

Krydsoverensstemmelse er ikke behandlet detaljeret i denne vejledning. Der henvises til den selvstændige "[Vejledning om krydsoverensstemmelse](#)", som også findes på FødevarerErhvervs hjemmeside.

Bagerst i vejledningen er der en oversigt over andre vejledninger, der vedrører landbrugsstøtte.

1.2 Kort fortalt om Enkeltbetaling

Enkeltbetaling afløste hektarstøtten i 2005. For at modtage Enkeltbetaling skal man råde over både et støtteberettiget landbrugsareal og et tilsvarende antal betalingsrettigheder.

Der kan kun udbetales Enkeltbetaling for arealer, der anvendes landbrugsmæssigt eller holdes i god landbrugs- og miljømæssig stand (GLM). Støttens størrelse afhænger af betalingsrettighedernes værdi.

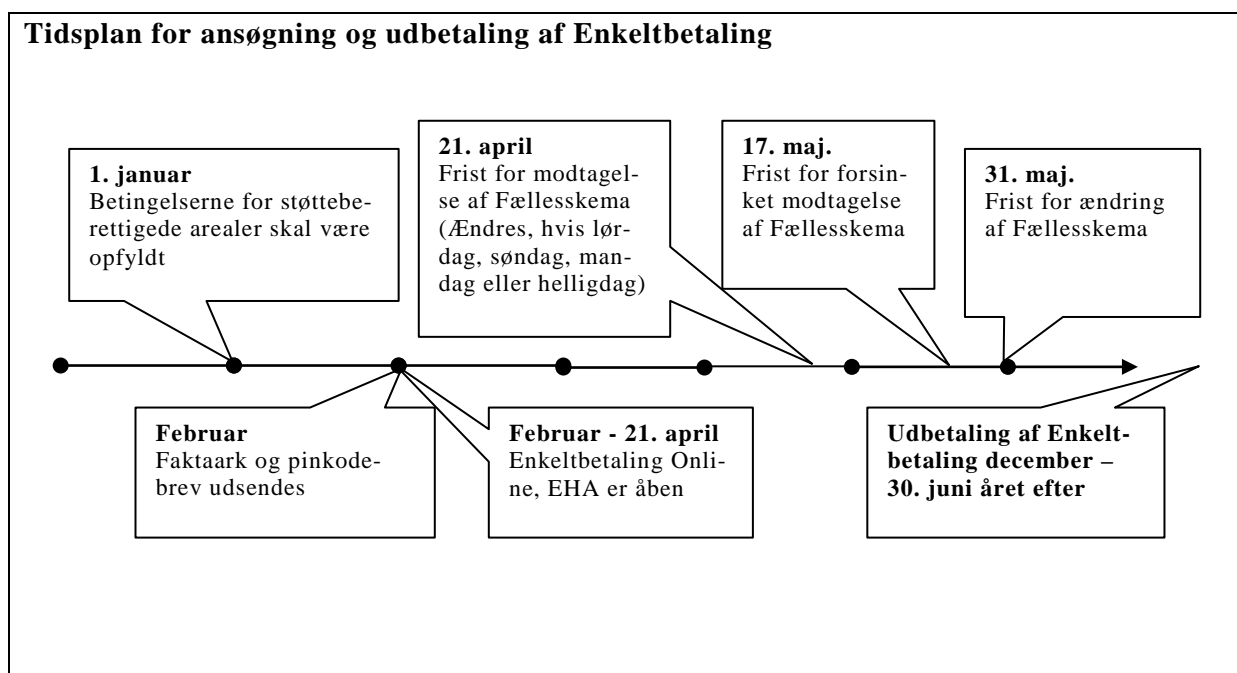
Betalingsrettighederne kan frit omsættes direkte mellem landbrugere, og FødevarerErhverv er ikke involveret i omsætning af betalingsrettigheder. Overdragelse af betalingsrettigheder skal dog meddeles FødevarerErhverv, da betalingsrettighederne skal være registreret hos den landbruger, der søger Enkeltbetaling på grundlag af betalingsrettighederne.

Hovedelementerne i Enkeltbetalingen fremgår af nedenstående oversigt:

- Enkeltbetaling er en EU-finansieret støtteordning til landbrugere, hvor støtten ikke er afhængig af, hvad landbrugerne dyrker på markerne.

- Udbetaling af støtte under Enkeltbetaling forudsætter, at landbrugeren råder over både betalingsrettigheder og et støtteberettiget landbrugsareal. Arealet skal være støtteberettiget hele kalenderåret. Ansøgningen skal indgives i det CVR-/CPR-nr., som betalingsrettighederne er registreret under.
- Betalingsrettighederne blev tildelt i 2005 og i 2008 (permanent frugt og grønt samt planteskoler). De kan overdrages (lejes, købes og sælges).
- For at få udbetalt det fulde støttebeløb skal landbrugeren overholde reglerne om krydsoverensstemmelse.
- Der skal hvert år indsendes en ansøgning om Enkeltbetaling til FødevarerErhverv via et Fællesskema, som skal være modtaget af FødevarerErhverv senest på dagen for ansøgningsfristen. Fællesskemaet kan indsendes elektronisk på eha.dffe.dk (bemærk, at eha fortsat findes på den tidligere hjemmesideadresse) eller med posten.
- Ansøgningsfristen er som hovedregel den 21. april i hvert ansøgningsår. Den nøjagtige ansøgningsfrist og andre frister, fx fristen for forsinket indsendelse, kan altid findes på www.Enkeltbetaling.dk og i ”[Vejledning til Fællesskema](#)”. I ansøgningsåret 2010 er ansøgningsfristen den 21. april.

Tidsplan for ansøgning og udbetaling af Enkeltbetaling

1.3 Opbygning af vejledningen

Vejledningen er opdelt som følger:

- [Kapitel 1](#) er en indledning med oversigt over Enkeltbetaling beskrevet ved en række konkrete eksempler.
- [Kapitel 2](#) beskriver de vigtigste ændringer i Enkeltbetalingen i forhold til den seneste vejledning.
- [Kapitel 3](#) vedrører ansøgning om Enkeltbetaling og reglerne for udbetaling.

- [Kapitel 4](#) omhandler de generelle betingelser, der skal være opfyldt for at modtage Enkeltbetaling.
- [Kapitel 5](#) beskriver de forskellige typer betalingsrettigheder, deres værdi, samt hvordan du udnytter dem.
- [Kapitel 6](#) viser en oversigt over andre direkte støtteordninger til landbrugere, herunder de koblede støtteordninger (produktionsafhængige støtteordninger).
- [Kapitel 7](#) beskriver den nationale reserve, som er en pulje, hvorfra der kan tildeles betalingsrettigheder i visse situationer.
- [Kapitel 8](#) giver en kort forklaring på krydsoverensstemmelse for Enkeltbetaling.
- [Kapitel 9](#) handler om offentliggørelse af støttedata på Internettet.

I bilagene er der detaljerede beskrivelser af:

- [Bilag A](#). Støtteberettigede arealer
- [Bilag B](#). Tilladte og ikke-tilladte aktiviteter på støtteberettigede arealer
- [Bilag C](#). God landbrugs- og miljømæssig stand (GLM)
- [Bilag D](#). Forholdet mellem Enkeltbetaling, miljøordningerne og skovordningerne
- [Bilag E](#). Regler for hamp
- [Bilag F](#). Reglerne for kontrol og nedsættelse af støtten

1.4 Hvilke afsnit kan være vigtige at læse?

Der gælder en række regler for at modtage Enkeltbetaling. Følgende eksempler kan give et fingerpeg om, hvad denne vejledning indeholder. Der er også et stikordsregister sidst i vejledningen.

Jens Olesen har søgt om Enkeltbetaling tidligere og har et udmærket kendskab til ordningen. Hvilke afsnit er vigtige at læse i denne vejledning?

For at orientere sig om de seneste og vigtigste ændringer kan Jens læse nyt [siden sidst](#) i kapitel 2. Desuden kan han orientere sig om ansøgningsfrister og muligheden for at søge elektronisk via EHA i [kapitel 3](#). For at være sikker på at kende reglerne for, hvornår arealer er støtteberettigede, læser han også [bilag A](#).

Jens Olesen ønsker at omlægge sit areal med juletræer til en støtteberettiget landbrugsafgrøde. Da han så har en mulighed for at søge om betalingsrettigheder fra den nationale reserve, kan han læse [kapitel 7](#).

For at være sikker på udbetaling af den fulde støtte må Jens Olesen kende kravene til krydsoverensstemmelse. Derfor er det vigtigt at læse [kapitel 8](#) og ”[Vejledning om kryds-overensstemmelse](#)”. Desuden kan han læse, hvordan markerne holdes i god landbrugs- og miljømæssig stand i [bilag C](#).

Anders Andersen har købt et mindre landbrug og vil søge om Enkeltbetaling. Hvilke afsnit i vejledningen har især betydning for Anders som ny ansøger?

Anders har købt bedriften pr. 1. januar. Bedriften er på 12 ha, og der indgår i handlen 12 almindelige betalingsrettigheder, hvoraf 5 er betalingsrettigheder tildelt på grundlag af arealer med permanent græs med basisværdien 2.100 kr.

De generelle støttebetingelser kan han finde i [kapitel 4](#). Ønsker Anders at søge støtte fra andre landbrugsstøtteordninger, kan han se en oversigt i [kapitel 6](#).

For at kunne søge Enkeltbetaling skal Anders have betalingsrettigheder. De betalingsrettigheder, der indgår i handlen, skal derfor være overdraget til Anders fra sælger, og FødevarerErhverv skal have underretning herom. Dette skal ske på et særligt overdragelseskema, der skal være modtaget i FødevarerErhverv senest ved ansøgningsfristen i ansøgningsåret. Læs [kapitel 5](#) om betalingsrettigheder og [afsnit 5.8](#) om overdragelse af betalingsrettigheder.

Anders vil plante skov. Betalingsrettigheder kan anvendes på arealer med tilsagn om tilskud til skovrejsning, hvis der blev udbetalt Enkeltbetaling for arealet i 2008. Han kan læse om reglerne i [Bilag D](#).

De 12 almindelige betalingsrettigheder, heraf 5 med basisværdien 2.100 kr. kan uanset værdi anvendes på alle støtteberettigede landbrugsarealer. Arealerne skal være støtteberettigede hele året. Læs om støtteberettigede arealer i [bilag A](#).

Anders har heste og er derfor interesseret i at vide, om han kan anmelde et areal, der anvendes til heste. Dette er muligt. Han skal dog være opmærksom på, at arealet sammen med evt. andre tilgrænsende støtteberettigede arealer skal være mindst 0,3 ha.. Dette kan han læse i [bilag A](#). Han kan endvidere læse om tilladte aktiviteter på støtteberettigede arealer i [bilag B](#).

For at få udbetalt Enkeltbetaling uden fradrag skal Anders bl.a. overholde reglerne om krydsoverensstemmelse. I [kapitel 8](#) og i "[Vejledning om krydsoverensstemmelse](#)" kan han læse om kravene.

Naboerne Hans Hansen, Jens Jensen og Ole Olsen beslutter at danne et I/S, der skal stå for den samlede drift af deres landbrugsbedrifter. Hvilke afsnit i vejledningen skal de tre naboer især være opmærksomme på i forbindelse med ansøgning om Enkeltbetaling?

I/S'et dannes pr. 1. januar. Hver af deltagerne bortforpagter hele deres landbrugsareal sammen med betalingsrettigheder til I/S'et. Det er I/S'et, der indsender ansøgning om Enkeltbetaling.

Da det er I/S'et, der indsender ansøgningen, er det I/S'ets CVR-nr., der skal angives i ansøgningen. For at kunne få udbetalt støtte til arealerne i ansøgningen, skal I/S'et råde over betalingsrettigheder. Naboerne skal derfor huske at overdrage betalingsrettigheder til I/S'et og dermed indsende skema om overdragelse af deres betalingsrettigheder til FødevarerErhverv, således at både ansøgeren og ejeren/lejeren af betalingsrettighederne er registreret i FødevarerErhverv med samme CVR-nr. FødevarerErhverv skal have modtaget skemaet senest ved fristen for ansøgning om Enkeltbetaling. De kan læse om overdragelse af betalingsrettigheder i [kapitel 5](#).

For at få støtte skal I/S'et have rådighed over arealet på ansøgningsdatoen. Læs mere i [afsnit 4.3](#).

Enkeltbetalingen vil blive udbetalt til I/S'et. Hvorledes den fordeles mellem naboerne er en privatretlig aftale, der ikke involverer FødevarerErhverv.

For at få udbetalt Enkeltbetaling uden fradrag skal I/S'et bl.a. overholde reglerne om krydsoverensstemmelse. I [kapitel 8](#) og i "[Vejledning om krydsoverensstemmelse](#)" kan interessenterne læse om kravene.

2. Siden sidst

- 2.1 Ændringer siden 1. udgave af vejledningen
- 2.2 Ændringer gældende fra 2010
- 2.3 Punkter i ansøgningen, der ofte ikke er udfyldt korrekt
- 2.4 Enkeltbetaling Online, eha.dffe.dk
- 2.5 Internet Markkort, IMK

Dette afsnit beskriver de vigtigste ændringer i reglerne siden vejledningen fra april 2009.

Husk, du kan søge Enkeltbetaling online på eha.dffe.dk og indtegne marker på Internet Markkort. Dermed får du automatisk kontrol for en række fejl eller mangler i ansøgningen

2.1 Ændringer siden 1. udgave af denne vejledning

Alle ændringer af teksten i denne vejledning er markeret med rød skrift.

Teksten om opbevaring af halm, roer, kartofler og lignende er rettet

I [bilag B](#) er afsnit B.1 rettet, så det nu tydeligt fremgår, at opbevaring af halm, roer, kartofler og lignende på støtteberettigede arealer er tilladt hele året. Opbevaringen må ikke strække sig over mere end et år. Reglerne er således uændrede i forhold til tidligere.

Krav om årlig slåning af alle græsarealer

Det er nu et krav, at alle permanente græsarealer og græsarealer i omdrift slås mindst én gang årligt i perioden 1. juli til 15. september. Slåningen kan erstattes af afgræsning.

Udyrkede arealer skal slås mindst én gang hvert andet år i perioden 1. juli til 15. september.

Det nye krav til græsarealer skyldes en ændring af reglerne om God landbrugs- og miljømæssig stand (GLM). Læs mere om GLM-reglerne i [bilag C](#).

Teksten om etablering af plantedække på udyrkede arealer er revideret

I [bilag C](#) er [afsnit C.1](#) "Plantedække på udyrkede landbrugsarealer" er revideret, så teksten er i overensstemmelse med bekendtgørelsen om Enkeltbetaling.

Reglerne for Enkeltbetaling på arealer med fredskovspligt er uddybet

I [bilag D.1.2](#) "Arealer med fredskovspligt eller tilskud til skovrejsning" er teksten revideret, og der er indsat et eksempel for bedre at forklare reglerne for, hvornår arealer med fredskovspligt er støtteberettigede under Enkeltbetalingen.

Tekst om undtagelse for opretholdelse af permanente græsarealer er sat ind

I 1. udgave af vejledningen manglede afsnit D.3 "Undtagelse for opretholdelse af permanente græsarealer". Denne tekst er nu sat ind igen. Reglerne er uændrede i forhold til tidligere år.

2.2 Ændringer gældende fra 2010

Som led i sundhedstjekket af EU-landbrugsordninger er der sket en række ændringer i den direkte landbrugsstøtte. De væsentligste ændringer i forhold til 2009 fremgår af nedenstående oversigt. Bemærk, at beløbene er omregnet med anvendelse af kursen for 2009 (7,4443).

Minimumsgrænser for udbetaling af direkte støtte

Minimumsareal

Der er indført en minimumsgrænse på 2,00 ha for udbetaling af direkte arealbaseret støtte, dvs. Enkeltbetaling, stivelseskartofler og særlig miljøstøtte under artikel 68. Endvidere skal ansøger tilsvarende råde over betalingsrettigheder for mindst 2,00 ha, hvis der udelukkende søges Enkeltbetaling for arealet. Kravet om betalingsrettigheder til mindst 2,00 ha gælder uanset betalingsrettighedernes værdi.

Minimumsbeløb

Den samlede udbetalte støtte for handyr, moderfår samt støtte på grundlag af særlige betalingsrettigheder skal udgøre mindst 300 euro svarende til ca. 2.233 kr. Ovenstående minimumsgrænser kan kombineres. Det betyder, at hvis den ene af minimumsgrænserne er overholdt, kan der udbetales direkte støtte for ordninger, hvor minimumsgrænsen ikke er opfyldt. Læs mere i [afsnit 4](#).

Skærpede krav til rettidig indsendelse af markkort

Markkort med indtegnning af alle dine marker skal være modtaget i FødevarerErhverv senest ved udløbet af ansøgningsfristen den 21. april 2010. Hvis vi ikke har modtaget dine markkort ved ansøgningsfristens udløb, er ansøgningen kommet for sent. Det betyder, at støtten bliver nedsat med 1 % pr. arbejdsdag, som ansøgningsfristen er overskredet med. Hvis markkortene først modtages i FødevarerErhverv efter den 17. maj 2010 bliver ansøgningen afvist.

Hvis du ønsker at få tilsendt papirmarkkort, skal vi modtage din bestilling senest den 9. april 2010. Hvis vi modtager din bestilling senere end den dato, kan vi ikke garantere, at vi kan nå at fremsende kortet, så du kan overholde ansøgningsfristen den 21. april 2010.

Inddragelse af betalingsrettigheder

3-års reglen om udnyttelse af betalingsrettigheder ændres til en 2-års regel. Du skal derfor være opmærksom på, at hvis du har betalingsrettigheder, der ikke er udnyttet i 2009, så skal de udnyttes i 2010, ellers bliver de inddraget. Læs mere i [afsnit 5.6](#).

Ændringer i værdierne af betalingsrettighederne

I 2010 opskrives betalingsrettigheder tildelt på baggrund af arealer med permanent græs fra ca. 1.500 kr. pr ha til ca. 2.100 pr. ha. Basisværdien for andre betalingsrettigheder er foreløbigt beregnet til ca. 2.233 kr. pr. ha i 2010. Kvægtillægget nedskrives med ca. 14 % i 2010. Læs mere i [afsnit 5.3](#).

Fradrag i støtten (graduering)

Graduering betyder, at der før udbetalingen sker en nedsættelse af det direkte støttebeløb. Graduering er i 2010 8 % af det samlede direkte støttebeløb over 5.000 euro (ca. 37.222 kr.). Gradueringen udgør 9 % i 2011 og 10 % i 2012. Læs mere i [afsnit 3.3](#).

Der er endvidere indført en såkaldt progressiv graduering. Hvis det samlede direkte støttebeløb for en bedrift er større end 300.000 euro (ca. 2.233.290 kr.), vil den del af støttebeløbet,

der ligger over 300.000 euro, blive reduceret med yderligere 4 %. Læs mere i [afsnit 3.3](#) og [3.4](#).

Energistøtte

Støtten til arealer med energiafgrøder bortfalder fra og med 2010.

Bortfald af proteinstøtte

Der udbetales ikke længere støtte for arealer med proteinafgrøder fra 2010. I stedet anvendes det beløb, der tidligere er udbetalt som proteinstøtte, til at forhøje betalingsrettighedernes værdi. Det samlede beløb på 843.000 euro (ca. 6.275.540 mio. kr.) fordeles med samme beløb på samtlige betalingsrettigheder. Læs mere i [afsnit 5](#).

Afkobling af direkte støtte

Afkobling af støtten betyder, at støtten ikke længere udbetales på grundlag af en specifik produktion. Støtten til tørret foder, kartoffelstivelse og hør og hamp afkobles i 2012. Det samme gælder for handyrpræmien og præmier til moderfår. Reglerne for fordelingen af den afkoblede støtten vil blive beskrevet, når de er endeligt fastlagt.

Særlig miljøstøtte under artikel 68

Der indføres nye støtteordninger til særlig landbrugsaktivitet, der resulterer i yderligere miljøfordele på landbrugsområdet. Læs mere i Vejledning om Særlig miljøstøtte under artikel 68

Græsarealer

Permanente græsarealer og græsarealer i omdrift vil fremover være omfattet af de samme plantedækkeregler. Desuden tillades mosebunke, manna-sødgræs og rørgræs som godkendt plantedække på græsarealer. Det er dog en betingelse, at skærpede pasningskrav er opfyldt på arealer med de tre plantearter. Læs mere om græsarealer i [bilag A.3](#).

Udyrkede arealer

Udyrkede arealer må ikke længere afgræsses. Du kan dog stadig fjerne afslået plantedække fra udyrkede arealer. Læs mere i [bilag A.2](#) og [bilag C](#).

Træer

Træer under 1 meter i højden skal ikke indgå i optællingen af de max. tilladte 50 træer pr. ha. Klyngebegrebet er udvidet fra mere end 2 til mere end 3 træer/buske over 1 meter i højden pr. 100 m². Læs mere om optælling af træer i [bilag A.1](#).

Lavskov

Arealer med lavskov er beplantninger af hassel og løvtræer, der kan skyde fra stødet, og som stævnes mindst hvert tiende år. Beplantningen skal bestå af mindst 8.000 plantede træer pr. ha. Hvis beplantningen består af poppelarter i renkultur skal plantetætheden til enhver tid være mindst 2.000 plantede træer pr. ha. Læs mere i [bilag A.3](#).

Vildtstriber

Der kan opnås Enkeltbetaling til vildtstriber på alle støtteberettigede landbrugsarealer med undtagelse af permanente græsarealer og arealer med permanente afgrøder. Striberne skal overholde visse etablerings- og vedligeholdelseskrav. Bl.a. må striberne højst udgøre 10% af markens areal. Læs mere om vildtstriber i [bilag A.3](#).

Tilladte og ikke tilladte aktiviteter på arealer, hvortil der søges støtte

Der er sket nogle ændringer i reglerne om tilladte og ikke tilladte aktiviteter på landbrugsarealer, som der er søgt støtte. Læs mere i [bilag B](#).

Forventet ændring af reglerne om god landbrugs- og miljømæssig stand

Reglerne vedrørende slåning forventes ændret inden ansøgningsfristen til et krav om slåning én gang årligt på alle dyrkede græsarealer (både græs i omdrift og permanentegræsarealer). Slåningen kan erstattes af afgræsning. Desuden forventes en forlængelse af slåningsperioden, så slåning skal ske i perioden 1. juli til 15. september.

Enkeltbetaling og miljøtilsagn

Visse arealer med tilsagn under miljøordningerne er støtteberettigede under Enkeltbetaling, også selvom de ikke opfylder kravene til plantedække. Det forudsætter dog, at der retmæssigt blev udbetalt Enkeltbetaling for arealerne i 2008. Læs mere i [bilag D](#).

2.3 Punkter i ansøgningen, der ofte ikke er udfyldt korrekt

Fødevarerhverv har i tidligere år i forbindelse med behandlingen af ansøgninger konstateret, at der har været en række punkter, der ikke har været udfyldt korrekt. Uoverensstemmelserne har i mange tilfælde haft konsekvenser for udbetalingen af direkte støtte.

Husk derfor at:

- overføre dine betalingsrettigheder, hvis du ændrer CVR-nr. Det er vigtigt, at ansøgningen og betalingsrettighederne er registreret under samme CVR-nr. eller CPR-nr.
- sikre dokumentation for rettidig indsendelse af ansøgningen om støtte og eventuelle skemaer til overdragelse af betalingsrettigheder.
- anmelde alle dine landbrugsarealer, også dem, du ikke søger støtte for, herunder marker under 0,30 ha.
- kontrollere, at du ikke søger støtte for et større areal end arealet i de markblokke, hvor dine marker ligger.
- hvis markblokarealet ikke er korrekt, skal du anmode om ændring af markblokken før ændringsfristen 31.maj 2010.
- hvis du indtegner dine marker på papirmarkkort, må du ikke tegne ud over markblokgrænsen, med mindre du samtidig søger om ændring af markblokken.
- ved elektronisk indtegnning skal du indtegne og anmelde marker uden for markblok, som selvstændige marker.
- hvis der er under 50 % støtteberettigede græsmarksplanter på arealet, må du ikke anmelde arealet som permanent græsareal eller græs i omdrift

2.4 Enkeltbetaling Online, eha.dffe.dk

Sådan kommer du i gang med Enkeltbetaling Online og Internet Markkort

- Indtast blot eha.dffe.dk (uden www) i din web-browser og tryk enter
- Tryk ok til sikkerhedsmeddelelsen
- Indtast dit ansøgningsnummer og din EHA-adgangskode øverst til højre
- Nu er du logget på både Enkeltbetaling Online, EHA og Internet Markkort
- Her kan du få overblik over Fødevarerministeriets markblokregister, dine betalingsrettigheder og din ansøgning om Enkeltbetaling m.m.

Hvert år er det fra først i februar muligt at søge om Enkeltbetaling, udbetaling af tilskud til miljø- og økologiordninger, Ø-støtte samt at indberette gødningsplanlægning via Enkeltbetaling Online. Du har også mulighed for at søge om nye tilsagn om tilskud til en række miljø- og økologiordninger samt om særlig miljøstøtte til artikel 68.

Hvis du har indsendt Fællesskema i 2009, vil du modtage dit ansøgningsnummer og din EHA-adgangskode, som du skal bruge til at logge dig ind i Enkeltbetaling Online. Hvis du ikke er registreret som bruger, skal du indsende et registreringsskema til FødevarerErhverv, og du modtager herefter en EHA-adgangskode og EHA-pinkoder, som bruges som underskrift. Læs mere på <http://eha.dffe.dk>, hvor du også finder skemaet.

Husk, at udskrive en kvittering fra EHA, når du har indsendt ansøgningen elektronisk.

Betalingsrettigheder på Enkeltbetaling Online

På Enkeltbetaling Online under rettigheder kan du til enhver tid se de betalingsrettigheder, som du råder over, og hvordan de er registreret i FødevarerErhverv. Du kan også se dine registrerede overdragelser (leje, køb eller salg). Du skal dog være opmærksom på, at der på grund af sagsbehandling kan gå en vis tid, inden FødevarerErhverv får registreret din overdragelse i Enkeltbetaling Online, EHA.

Du kan læse mere om at søge elektronisk i ”[Vejledning til Fællesskema 2010](#)”, som du finder på www.ferv.fvm.dk/faellesskema.

2.5 Internet Markkort, IMK

På Internet Markkort kan du se opdaterede markblokke. FødevarerErhverv foretager rettelser af markblokkene, og på Internet Markkort kan du anmode om rettelser til markblokkene.

Det er en god ide at indtegne dine marker på Internet Markkort, så du altid kan sammenligne med FødevarerErhvervs opdaterede markblokregister.

Indtegner du dine marker i Internet markkort, har du følgende muligheder:

- Du kan tjekke, om dine markers areal er større end det areal, der er registreret for markblokken.
- Du kan tjekke, om markernes areal overskrider markblokkens nettoareal. Nettoarealet er det areal, som FødevarerErhverv har registreret som støtteberettiget under Enkeltbetalingen.

- Du kan tjekke, om det samlede areal, der er anmeldt for en markblok via Internet Markkort, overskrider det registrerede areal for markblokke.
- Du kan nemt indsende anmodning om ændring af en markblok.
- Når dine marker er indtegnet i Internet Markkort, kan du næste år overføre dem. Her kan du også let redigere de marker, hvor der er foretaget ændringer.

Der kan ikke udbetales støtte for arealer, der ligger uden for en markblok. Derfor er det vigtigt, at du får alle dine støtteberettigede arealer registreret i en markblok. Det gør du ved at anmode om ændring af den eksisterende markblok. **Du kan også anmelde arealet som en selvstændig mark med markbloknummer 999999-99.**

Det er også vigtigt at oplyse om fjernelse af arealer fra markblokken, hvis arealerne ikke længere er støtteberettigede på grund af fx anlæg af gylletank eller tilgroning af arealet med buske og træer.

Det er dit ansvar som ansøger at anmode om ændring af markblokke, som ikke er korrekte.

Anmodninger om ændring af markblokke skal ske senest ved ændringsfristen i ansøgningsåret, som i 2010 er 31. maj. Det er en god ide at indsende anmodning om ændring af markblokke så tidligt som muligt, så FødevarerErhverv kan nå at foretage eventuelle ændringer i god tid før du udfylder dit Fællesskema.

Du kan læse mere om indtegnning af marker og om Internet markkort i [Vejledning til Fællesskema 2010](#).

3. Ansøgning og udbetaling

- 3.1 Ansøgningsfrist og ændringer
- 3.2 Fradrag i støttebeløb over 5.000 euro (graduering)
- 3.3 Fradrag i støttebeløb over 300.000 euro (progressiv graduering)
- 3.4 Beregning og udbetaling af Enkeltbetaling
- 3.5 Nationalt loft for direkte støtte

Dette kapitel giver dig en introduktion til, hvordan du søger om Enkeltbetaling, herunder fristen for ansøgning samt tidspunktet for udbetaling af støtten. **Husk ansøgningsfristen den 21. april 2010.**

Hvis du har søgt om Enkeltbetaling i 2009, får du tilsendt et faktaark om ansøgningsproceduren og et brev med pinkoder i februar i ansøgningsåret. Hvis du er ny ansøger, kan du finde skema og vejledning på hjemmesiden eller ved at kontakte FødevarerErhverv. Du kan finde Fællesskema 2010 og læse mere på www.ferv.fvm.dk/faellesskema.

Samme CVR-/CPR-nr. på betalingsrettigheder og ansøgning

Enkeltbetaling kan søges af enhver person, sammenslutning af personer, foreninger eller ethvert selskab, som opfylder betingelserne for Enkeltbetaling. Læs mere om de generelle betingelser i [kapitel 4](#).

Det er meget vigtigt, at du sikrer dig, at dine betalingsrettigheder på datoen for ansøgningsfristen er registreret i FødevarerErhverv med det samme CVR-/CPR-nr. som du anvender på dit Fællesskema. Hvis dine arealer drives i et I/S, skal I/S'et indsende ansøgning for arealerne, og betalingsrettighederne skal da også overdrages til I/S'et. Det samme gælder, hvis dine arealer er overdraget til et selskab. Hvis en forening ansøger om Enkeltbetaling, skal foreningen have oprettet et CVR-nr., som skal benyttes ved indsendelse af Fællesskema'et. Husk, at overdrage betalingsrettighederne, så de også er registreret i dette nummer.

Hvis et CVR-nr. ophører og ansøgningen indsendes i et nyt CVR-nr. eller CPR-nr., skal du huske, at betalingsrettighederne skal overdrages til det nye CVR-/CPR-nr. Overdragelsen af betalingsrettighederne skal meddeles på et skema, som skal være modtaget af FødevarerErhverv senest på dagen for ansøgningsfristen. Se [kapitel 5](#).

Betalingsrettighederne skal også overdrages til en ny ansøgers CVR-nr. eller CPR-nr., hvis et selskab ophører, og én af personerne overtager driften.

Vær opmærksom på, at der gælder særlige regler for overdragelse af arealer, hvor der søges om støtte til kartoffelstivelse og arealer med og tilsagn under miljø- og økologiordningerne. Du kan læse mere i vejledning om producentskifte.

Hvis du er registret med et CPR-nr. og får et CVR-nr., i forbindelse med omdannelse af din virksomhed fra en enkeltmandsvirksomhed til en anden selskabsform, skal du ændre nummeret på Fællesskema'et. Husk også at overdrage betalingsrettighederne til CVR-nummeret.

3.1 Ansøgningsfrist og ændringer

Ansøgningsfristen er den 21. april i ansøgningsåret. Hvis denne dato i et år er en lørdag, søndag, mandag eller er en helligdag, så rykkes ansøgningsfristen til den anden hverdag, som følger efter den 21. april. Lørdag tælles ikke med som hverdag.

I 2010 er ansøgningsfristen den 21. april. Læs mere om de aktuelle ansøgningsfrister i "[Vejledning til Fællesskema 2010](#)", som kan findes på www.enkeltbetaling.dk.

Fællesskemaet skal senest være modtaget i FødevarerErhverv på dagen for ansøgningsfristen. Hvis vi modtager skemaet efter ansøgningsfristen, bliver der foretaget et fradrag i støtten på 1 % pr. arbejdsdag, ansøgningen er forsinket.

Dine markkort med indtegning af alle dine marker skal også være modtaget i FødevarerErhverv senest ved udløbet af ansøgningsfristen den 21. april 2010. Hvis vi ikke har modtaget

dine markkort ved ansøgningsfristens udløb, er ansøgningen kommet for sent. Det betyder, at støtten bliver nedsat med 1% pr. arbejdsdag, som ansøgningsfristen er overskredet med.

Sidste dag for modtagelse af en forsinket ansøgning er 25 kalenderdage efter ansøgningsfristen, dvs. den 16. maj. Denne dato i 2010 er en søndag, og derfor er fristen for forsinket modtagelse rykket til mandag den 17. maj. Hvis Fødevarerhverv modtager din ansøgning efter denne dato, bliver der ikke udbetalt Enkeltbetaling i det pågældende ansøgningsår. Hvis dine markkort først modtages i Fødevarerhverv efter den 17. maj 2010 bliver ansøgningen ligeledes afvist. Se dog bestemmelserne om force majeure i [afsnit 4.4](#).

Hvis du ønsker at få tilsendt papirmarkkort, skal vi modtage din bestilling senest den 9. april 2010. Hvis vi modtager din bestilling senere end den dato, er det ikke sikkert, at vi kan nå at fremsende kortet, så du kan overholde ansøgningsfristen den 21. april 2010.

Ændring i din ansøgning

Til og med 31. maj i et ansøgningsår kan du ændre alle oplysninger i din indsendte ansøgning om Enkeltbetaling. Dette gælder også ændring af CVR-nummer, dog kan dette kun ændres til et CVR-nummer, der var registreret i Erhvervs- og Selskabsstyrelsen den 21. april 2010. Det kan derimod ikke ændres til et nyoprettet CVR-nummer. Du kan også i denne periode tilføje betalingsrettigheder i forbindelse med en ændring i din ansøgning. Efter den 31. maj kan du kun nedsætte det ansøgte areal. Du kan dog også efter ændringsfristen tilføje arealer, hvortil du ikke søger støtte, under forudsætning af, at der ikke er anmeldt eller foretaget kontrol af de pågældende arealer.

Hvis du pga. en ændring i din ansøgning (Fællesskema 2010) vil overdrage betalingsrettigheder i perioden fra ansøgningsfristen til udløb af ændringsfristen, kan du indsende et skema til overdragelse af betalingsrettigheder. Skemaet skal være modtaget af Fødevarerhverv senest den 31. maj 2010, hvis erhverver vil udnytte betalingsrettighederne i 2010.

Det gælder dog i alle tilfælde, at hvis du får besked om kontrol af din bedrift, er det ikke længere muligt at ændre i din ansøgning i forbindelse med kontrollen, heller ikke i de tilfælde, hvor eventuel besked gives inden ændringsfristen den 31. maj 2010.

3.2 Fradrag i støttebeløb over 5.000 euro (graduering)

Der vil i 2010 blive fratrukket 8 % af den del af din totale direkte landbrugsstøtte (graduering), som ligger over 5.000 euro svarende til ca. 37.222 kr. Fradraget er 9 % i 2011 og 10 % i 2012. Hovedparten, dvs. ca. 80 % af fradraget bliver stillet til rådighed for projekter under landdistriktsprogrammet i Danmark.

Den totale direkte støtte, er støtten fra følgende ordninger:

- Enkeltbetaling
- Handypræmie
- Præmie for moderfår
- Stivelseskartofler
- Særlig miljøstøtte under artikel 68

Læs mere om de øvrige ordninger i [kapitel 6](#), produktionsafhængige støtteordninger.

Eksempler på graduering

Eksempel 1

Anders Andersens totale direkte støtte inkl. Enkeltbetaling udgør 26.500 kr.
Andersen får udbetalt hele beløbet, da gradueringen kun sker af det beløb der er over 5.000 euro, ca. 37.222 kr.

Eksempel 2

Hans Hansens totale direkte støtte inkl. Enkeltbetaling udgør 218.000 kr.
Hansen får udbetalt 218.000 kr. minus et fradrag på $(218.000 - 37.222 \text{ kr.}) * 8 \% = 14.462,24 \text{ kr.}$ I alt får Hansen udbetalt 203.537,76 kr. i støtte.

3.3 Fradrag i støttebeløb over 300.000 euro (progressiv graduering)

Hvis det samlede direkte støttebeløb for en bedrift er større end 300.000 euro, nedsættes den del af støttebeløbet, der ligger over 300.000 euro, med yderligere 4 %.

Eksempel på progressiv graduering

Jens Jensens totale direkte støtte inkl. Enkeltbetaling udgør 330.500 euro, svarende til ca. 2.460.341 kr.

Udbetaling af støtte bliver som følger

Alm. graduering (8 % i 2010):

$330.500 \text{ euro} - 5.000 \text{ euro} = 325.500 \text{ euro} * \text{graduering på } 8 \% = 22.785 \text{ euro}$

Progressiv graduering (beløb > 300.000 + 4 %):

$(330.500 \text{ euro} - 300.000 \text{ euro}) : 30.500 \text{ euro} * \text{graduering på } 4 \% = 1.220 \text{ euro}$

I alt får Jens Jensen således udbetalt $330.500 \text{ euro} - 22.785 \text{ euro} - 1.220 \text{ euro} = 306.495 \text{ euro}$, svarende til 2.281.641 kr. i direkte støtte.

3.4 Beregning og udbetaling af Enkeltbetaling

Støtten afhænger af det støtteberettigede areals størrelse og betalingsrettighedernes værdi. Du kan læse mere om betalingsrettighedernes værdi i [afsnit 5.3](#) og udnyttelse af betalingsrettigheder i [afsnit 5.5](#). Se nedenstående eksempel på en udregning.

Eksempler på beregning af Enkeltbetaling

Niels Nielsen anmelder 30 ha støtteberettiget landbrugsjord (24 ha vårbyg og 6 ha græs) i ansøgningen om Enkeltbetaling via Fællesskemaet. Endvidere råder han over 30 ha betalingsrettigheder fordelt på:

- 25 ha almindelige betalingsrettigheder med forskellig værdi afhængig af tillæg: værdi i alt 70.000 kr. (dvs. med en gennemsnitlig værdi på 2.800 kr./ha.)
- 5 ha almindelige betalingsrettigheder tildelt på baggrund af permanent græs à 2.102 kr./ha.: værdi i alt 10.510 kr.

Nielsens betalingsrettigheder udnyttes således:

Hvis Nielsen ikke har valgt at udnytte nogle bestemte betalingsrettigheder i ansøgningen, vil betalingsrettighederne med den højeste værdi blive udnyttet først. Almindelige betalingsrettigheder med høj værdi kan også udnyttes på græsarealer.

Fødevarerhverv godkender alle 30 ha og Enkeltbetalingen beregnes således:

Først beregnes gennemsnitsværdien af betalingsrettighederne for det anmeldte areal:

$$(70.000 + 10.510) \text{ kr.} / 30 \text{ ha} = 2.683,67 \text{ kr./ha}$$

Denne gennemsnitsværdi ganges med det godkendte areal på 30 ha:

$$30 \text{ ha} * 2.683,67 \text{ kr.} = 80.510,00 \text{ kr. (svarende til ca. 10.814,99 euro)}$$

Den samlede støtte på i alt 80.510 kr.- (5.000 euro = ca. 37.222 kr.) = 43.288,00 kr. fratrækkes graduering på 8 % = 3.463,04 kr., og der udbetales 77.046,96 kr.

Bemærk, at Enkeltbetaling bliver beregnet i euro, der før udbetalingen omregnes til d.kr. med den gældende kurs.

Udbetaling af støtten: euro og kroner

Enkeltbetaling bliver udbetalt i perioden mellem den 1. december i ansøgningsåret og den 30. juni i det følgende år.

Enkeltbetaling beregnes i euro, og det samlede støttebeløb bliver omregnet til danske kroner efter den eurokurs, der gælder den sidste bankdag før 1. oktober i ansøgningsåret. Dette betyder, at der i hvert ansøgningsår kan ske ændringer i det udbetalte støttebeløb. Læs mere om betalingsrettighedernes værdi i [afsnit 5.3](#)

Alle støttebeløb, der er angivet i kroner i denne vejledning, er omregnet med 2009-kursen på 7,4443, med mindre andet er angivet. Når du får udbetalt Enkeltbetaling, vil du få et brev fra Fødevarerhverv, der angiver støttebeløbet i kroner.

Værdien af det udbetalte støttebeløb er som nævnt afhængig af dine betalingsrettigheders værdi. Læs mere i [afsnit 5.3](#) Desuden vil der ske en nedsættelse af det udbetalte støttebeløb

som følge af graduering. Der kan også ske nedsættelse på grund af eventuel overanmeldelse af arealer. Læs mere om nedsættelse af støtten i [kapitel 8](#) om krydsoverensstemmelse og [bilag F](#) om kontrol og nedsættelse af støtten.

3.5 Nationalt loft for direkte støtte

Danmark har et nationalt loft for udbetaling af direkte landbrugsstøtte. Det drejer sig om Enkeltbetaling, støtte for kartoffelstivelse, præmier for handyr og moderfår samt særlig miljøstøtte under artikel 68. Hvis det i forbindelse med beregningen af udbetalingerne konstateres, at dette loft er overskredet, vil udbetalingerne blive reduceret. I givet fald vil dette blive meddelt i forbindelse med udbetalingen.

4. Generelle støttebetingelser

- 4.1 Betingelser for at få Enkeltbetaling
- 4.2 Aktiv landbruger
- 4.2 Aktiv landbruger
- 4.3 Minimumsgrænser for direkte støtte
- 4.4 Rådighedsdato
- 4.5 Særlige omstændigheder

Dette kapitel giver en oversigt over de generelle betingelser for at modtage Enkeltbetaling. Du skal hvert år indsende en ansøgning. Du skal råde over betalingsrettigheder. Du skal have rådighed over støtteberettigede arealer på mindst 2,00 ha på rådighedsdatoen, med mindre at du får udbetalt mindst 300 euro i husdyrpræmier eller særlige betalingsrettigheder.

4.1 Betingelser for at få Enkeltbetaling

Nedenfor er en oversigt over de vigtigste betingelser og oplysning om, hvor du kan læse mere om dem.

Betingelse	Indhold	Læs mere
Aktiv landbruger. Du skal være aktiv landbruger på ansøgningstidspunktet	Det betyder, at du skal udøve en landbrugsaktivitet	Afsnit 4.2
Betalingsrettigheder. Du skal råde over betalingsrettigheder ved ansøgningstidsfristen svarende til mindst 2 ha. Bemærk, at hvis du kun søger en anden form for arealbaseret direkte støtte (kartoffelstivelse eller særlig miljøstøtte under artikel 68, men ikke Enkeltbetaling for arealet, så er der ikke krav om betalingsrettigheder.	Betalingsrettighederne blev tildelt i 2005 og for arealer med permanente frugt- og grøntafgrøder i 2008. Betalingsrettigheder kan købes og sælges. De kan også lejes midlertidigt. Sidstnævnte dog kun med et støtteberettiget areal.	Kapitel 5
Støtteberettiget areal. Du skal søge om støtte under Enkeltbetalingen eller de særlige miljøstøtteordninger under artikel 68 for mindst 2,00 ha. Arealet skal være støtteberettiget hele kalenderåret. Den enkelte mark skal udgøre mindst 0,30 ha sammenhængende areal.	Du skal i din ansøgning om Enkeltbetaling anmelde et støtteberettiget areal i hektar. Der kan kun udbetales Enkeltbetaling for den del af arealet, som du har betalingsrettigheder til. Støtteberettigede arealer er både dyrkede og udyrkede landbrugsarealer, arealer med permanent græs, arealer med permanente af-	Afsnit 4.3. Kapitel 5 og bilag A

<p>Bemærk, at der kun kan udbetales direkte arealbaseret støtte for mindre end 2 ha, hvis du samtidig får udbetalt mindst 300 euro (ca. 2.233 kr.) i direkte støtte i form af præmier for handyr, moderfår og/eller Enkeltbetaling på grundlag af særlige betalingsrettigheder.</p>	<p>grøder samt arealer med lavskov, jf. nedenfor. Arealerne skal være støtteberettigede hele kalenderåret. Alle bedriftens landbrugsarealer skal anmeldes i ansøgningen, uanset om der søges støtte for arealet. Bemærk, at hvis du kun søger om Enkeltbetaling for arealet, skal det mindst udgøre 2 ha og du skal tilsvarende råde over betalingsrettigheder for mindst 2 ha.</p>	
<p>Rådighed. Du skal råde over de støtteberettigede arealer på dagen for ansøgningsfristen</p>	<p>Rådighedsdatoen gælder for alle arealer på bedriften, som du søger støtte for.</p>	<p>Afsnit 4.4</p>
<p>Krydsoverensstemmelse. Du skal overholde reglerne om krydsoverensstemmelse. Overtrædelse kan medføre nedsættelse eller bortfald af hele den direkte støtte.</p>	<p>Reglerne vedrører miljø, sundhed og dyrevelfærd</p>	<p>Kapitel 8 og KO-vejledning</p>
<p>GLM. Du skal overholde kravene om god landbrugs- og miljømæssig stand (GLM) Overtrædelse kan medføre nedsættelse eller bortfald af hele den direkte støtte.</p>	<p>Reglerne om GLM vedrører alle landbrugsarealer, herunder særligt arealer der ikke anvendes til produktion af landbrugsafgrøder</p>	<p>Bilag C</p>

Kunstigt skabte betingelser for støtte

Selv om de formelle støttebetingelser er overholdt, udbetales der ikke støtte, hvis en landbruger kunstigt har skabt betingelser for at opnå støtte i strid med støtteordningens formål.

4.2 Aktiv landbruger

For at du kan udnytte dine betalingsrettigheder og få udbetalt Enkeltbetaling og andre former for direkte landbrugsstøtte, skal du være aktiv landbruger på ansøgningstidspunktet. Det betyder, at du skal udøve en landbrugsaktivitet. Konkret omfatter dette landbrugs- og gartneriproduktion herunder høst, malkning, opdræt af husdyr, hold af husdyr til landbrugsformål eller at bevare jorden i god landbrugs- og miljømæssig stand (GLM). [Læs mere om GLM i bilag C.](#)

Produktion af juletræer og pyntegrønt på landbrugsjord, der danner grundlag for omsætning, betragtes også som en landbrugsaktivitet, men arealerne er ikke støtteberettigede under Enkeltbetalingen. I tvivlstilfælde skal ansøger kunne dokumentere en landbrugsaktivitet, fx i form af omsætning ved salg af juletræer eller pyntegrønt. Skovbrug er ikke en landbrugsaktivitet. Læs mere om ikke-støtteberettigede arealer i [bilag A.4.](#)

4.3 Minimumsgrænser for direkte støtte

Der er fastsat minimumsgrænser for udbetaling af direkte landbrugsstøtte. Direkte støtte omfatter:

- Enkeltbetaling
- Støtte for arealer med stivelseskartofler
- Særlig miljøstøtte under artikel 68
- Handypræmier
- Præmier for moderfår
- Enkeltbetaling på grundlag af særlige betalingsrettigheder.

For at få udbetalt direkte arealbaseret støtte (Enkeltbetaling, kartoffelstivelse og særlig miljøstøtte under artikel 68), skal det støtteberettigede landbrugsareal udgøre mindst 2 ha. Hvis du kun søger Enkeltbetaling for arealet, skal du også have betalingsrettigheder svarende til mindst 2 ha.

Hvis du søger støtte for handyr og moderfår samt Enkeltbetaling på grundlag af særlige betalingsrettigheder, skal det samlede støttebeløb udgøre mindst 300 euro svarende til ca. 2.233 kr.

For at få udbetalt direkte landbrugsstøtte skal mindst en af ovennævnte minimumsgrænser på enten 2,00 ha eller 300 euro være overholdt. Det betyder, at hvis du opfylder arealgrænsen på 2,00 ha, men støtten til fx moderfår kun er på 1.500 kr., så kan der udbetales støtte både for arealet og for moderfårene.

Hvis omvendt støtten for fx moderfår er på 5.000 kr., men dit støtteberettigede landbrugsareal kun udgør 1,5 ha, så kan der ligeledes udbetales støtte for både moderfår og for 1,5 ha.

Eksempler på brug af minimumsgrænserne

Eksempel 1

Anders Andersen har 2 ha støtteberettiget areal og en almindelig betalingsrettighed for 1 ha svarende til 10.000 kr.

Da Andersen kun har betalingsrettigheder for 1 ha er minimumsgrænsen på 2 ha for udbetaling af direkte støtte ikke opfyldt, og der kan ikke udbetales Enkeltbetaling for arealet.

Eksempel 2

Hans Hansen har 1,5 ha støtteberettiget areal og en almindelig betalingsrettighed for 1 ha med værdien 8.000 kr. Hansen opfylder derfor ikke minimumsgrænsen på 2 ha.

Derudover får Hansen udbetalt handypræmier på i alt 4.000 kr. Hansen opfylder derfor minimumsgrænsen på kr. 2.233 kr. og får udbetalt handypræmie.

Da den ene af minimumsgrænserne er opfyldt, kan Hansen også få udbetalt Enkeltbetaling for 1 ha, som han har betalingsrettighed for, selvom 2 ha grænsen ikke er opfyldt.

Hansen får derfor udbetalt 8.000 kr. (Enkeltbetaling for 1 ha) og 4.000 kr. (handyrpræmier) = 12.000 kr. i direkte støtte

Hvis du modtager mere end 5.000 euro svarende til ca. 37.222 kr. i direkte støtte, vil der ske fradrag i støtten på grund af graduering. Læs mere om graduering i [afsnit 3.2](#).

Eksempler på brug af minimumsgrænserne (fortsat)

Eksempel 3

Jens Jensen har 2,50 ha støtteberettiget areal og almindelige betalingsrettigheder for 1,50 ha til en samlet værdi af 10.000 kr. Jensen opfylder ikke betingelsen for at få Enkeltbetaling, da han ikke har betalingsrettigheder for 2,00 ha.

Jensen beslutter at søge om Pleje af permanente græsarealer (Særlige miljøstøtte under artikel 68) på den ene ha, som han ikke har betalingsrettighed til.

Da Særlige miljøstøtte under artikel 68 også er en direkte støtte, så opfylder Jensen minimumsgrænsen for direkte støtte på 2,00 ha.

Jensen får derfor udbetalt 10.000 kr. (Enkeltbetaling for 1,50 ha) og særlig støtte (1,00 ha) på 800 kr. = 10.800 kr. (2,50 ha i alt).

Bemærk, at der generelt kan ydes både Enkeltbetaling og Særlig miljøstøtte under Artikel 68 for samme areal, hvis støttebetingelserne er opfyldt. I forbindelse med konstatering af, om minimumsgrænsen er overholdt, skal det areal, der udbetales direkte støtte for dog i alt udgøre mindst 2,00 ha.

Eksempel 4

Niels Nielsen har moderfår svarende til 1.500 kr. i moderfårspræmier, hvilket er mindre end minimumsgrænsen på 2.233 kr.

Nielsen har derudover 3,00 ha støtteberettiget areal og almindelige betalingsrettigheder for 2,50 ha til en samlet værdi af 6.000 kr. Nielsen opfylder derfor betingelsen for at få Enkeltbetaling.

Da den ene af minimumsgrænserne er overholdt, kan Nielsen også få udbetalt moderfårspræmien på 1.500 kr.

Nielsen får udbetalt 6.000 kr. (Enkeltbetaling) og 1.500 kr. (moderfårspræmier) = 7.500 kr. i direkte støtte.

4.4 Rådighedsdato

Det er den landbruger, der som ejer eller forpagter, har rådighed over et støtteberettiget areal på dagen for ansøgningsfristen for Enkeltbetaling, som kan søge om Enkeltbetaling i det pågældende år. Ansøgningsfristen er den 21. april 2010. Det betyder fx, at hvis en landbruger inden ansøgningsfristen har indgået aftale om salg eller bortforpagtning af et areal, men rådigheden over jorden først overgår efter ansøgningsfristen, så er det den sælgende/ bortfor-

pagtende landbruger, som skal indsende ansøgning om støtte for arealet. Bemærk, at det er ansøger, der fortsat er fuldt ansvarlig for overholdelse af støttebetingelserne i hele kalenderåret.

Hvis landbrugeren i sin ansøgning har glemt at anføre arealer, som han rådede over på ansøgningstidspunktet, eller har ændret anvendelsen af et areal, har han mulighed for at ændre ansøgningen frem til ændringsfristen, den 31. maj 2010. Forudsætningen for at få støtte for arealer, der er tilføjet i ændringsperioden, er dog i alle tilfælde, at landbrugeren har rådighed over arealet den 21. april i 2010.

Kontrol af om ansøger havde rådighed over det anmeldte areal på datoen for ansøgningsfristen den 21. april 2010 indgår i både den administrative og den fysiske kontrol. Ved den fysiske kontrol vil du blive bedt om dokumentation for rådigheden over arealerne i din ansøgning. Hvis du har forpagtede arealer, bør du derfor sikre dig en skriftlig aftale, der giver dig råderet over arealerne på datoen for ansøgningsfristen. Hvis du i en kontrolsituation ikke kan dokumentere råderet over arealerne den 21. april 2010, bliver disse afvist. Afvisningen betragtes som en arealafvigelse og kan medføre en nedsættelse af støtten. Læs mere i [bilag F](#) om kontrol og nedsættelse af støtten.

Hvis du alene har indgået en aftale om græsningsret for et areal, kan du ikke søge støtte for arealet. En græsningsret indebærer, at man har ret til at sætte dyr på græs eller tage slæt på arealet, mens arealet i øvrigt henligger for ejers/forpagters regning og risiko.

Regler om krydsoverensstemmelse og GLM

Det er den landbruger, der søger om støtten, som har ansvaret for, at kravene til krydsoverensstemmelse, herunder GLM-kravene er overholdt i hele det pågældende kalenderår. Dette gælder for alle arealer, der indgår i bedriften på dagen for ansøgningsfristen, uanset om der søges støtte for arealet eller ej. Reglerne betyder, at ansøger derfor også er ansvarlig for arealer, der er frasolgt eller bortforpagtet efter ansøgningsfristen. Læs mere i [kapitel 8](#) og [bilag C](#).

Hvis du anmelder et landbrugsareal i Fællesskema 2010, og arealet senere på året ændrer anvendelse, så det ikke længere er et landbrugsareal, skal du trække arealet ud af dit Fællesskema. Det kan fx være tilfældet, hvis der bygges eller anlægges veje på din bedrift. Hvis du har fået besked om denne ændring, allerede når du indsender dit Fællesskema 2010, kan du skrive en bemærkning om det. Dermed behøver du ikke, at indsende denne rettelse senere.

4.5 Særlige omstændigheder

Du kan være i en særlig situation, der har indflydelse på din ansøgning om Enkeltbetaling. Disse særlige omstændigheder beskrives i dette afsnit.

Transport i støtten

Med mindre der er noteret transport eller udlæg i støtten, udbetales støtten til den, der indsender Fællesskemaet, dette uanset arealet overdrages til en anden landbruger i løbet af kalenderåret.

Hvis det er aftalt mellem parterne, at køberen/forpagteren skal have støtten udbetalt, kan der dog til FødevarerErhverv indsendes en erklæring om notering af transport i støtten. FødevarerErhverv noterer transporten med respekt af foranstående kreditorer og med forbehold for statens modregningsret.

Producentkifte - en hel bedrift

Hvis en hel bedrift bliver overdraget fra én landbruger til en anden, betragtes dette som et producentkifte. I disse tilfælde kan erhverver af en bedrift samtidig med overtagelsen af bedriften indtræde i overdragers rettigheder og forpligtelser under støtteordningen. Dette gælder de koblede støtteordninger, dvs. støtte for stivelseskartofler og husdyrpræmier.

Da betingelsen for at søge om Enkeltbetaling er, at ansøger råder over arealet den 21. april 2010, kan der ikke meddeles producentkifte til FødevarerErhverv, hvis der udelukkende søges om Enkeltbetaling. Hvis ansøger er et interessentskab og dette ophører, dvs. at Erhvervs- og Selskabsstyrelsen lukker CVR-nummeret, inden udbetaling af støtten, kan der dog meddeles producentkifte. Hvis dette ikke sker kontakter FødevarerErhverv ansøger for at få oplyst, hvem støtten skal udbetales til.

Hvis der søges støtte for arealer med stivelseskartofler, samt præmier for handyr eller moderfår skal der meddeles producentkifte.

Tilsvarende gælder, hvis overdrager har et tilsagn under miljø- og økologiordningerne.

FødevarerErhverv udbetaler støtten, dvs. både Enkeltbetaling og evt. koblet animalsk og vegetabilsk støtte til den landbruger, der har indsendt Fællesskemaet. Der kan dog indsendes en transport, hvor overdrager overfører støtten til erhverver.

Bemærk, at producentkifte kun omfatter overdragelse af jorden samt evt. tilknyttede støtteordninger og ikke betalingsrettigheder, som du skal overdrage særskilt ved at indsende et overdragelseskema, se [kapitel 5](#).

Bemærk også, at det som hovedregel er den ansøger, der råder over arealet på dagen for ansøgningsfristen, og som har indgivet ansøgningen om Enkeltbetaling, der bliver holdt ansvarlig for overholdelse af reglerne for krydsoverensstemmelse i hele kalenderåret. Læs mere i [kapitel 8](#).

Vejledningen om producentkifte – september 2008, beskriver reglerne og betydningen af et producentkifte for landbrugere, der har søgt støtte for stivelseskartofler, husdyrpræmier, eller har tilsagn til miljø- og økologiordninger. Vejledningen indeholder også et kapitel om Plantedirektoratets register for gødningsregnskab. Du kan finde vejledningen på www.Enkeltbetaling.dk under skema og vejledning eller bestille den i FødevarerErhverv.

Force Majeure

Hvis helt ekstraordinære og uforudsigelige begivenheder medfører, at du ikke kan overholde reglerne i Enkeltbetalingen, kan der efter en konkret vurdering ses bort herfra.

Eksempler på særlige begivenheder er dødsfald, alvorlig sygdom, naturkatastrofer eller brand samt udbrud af smitsomme sygdomme i besætningen. De særlige begivenheder skal vedrøre dig selv eller din nærmeste familie.

Der skal være sammenhæng mellem årsagen til overtrædelsen af reglen og tidspunktet for den særlige begivenhed. For at kunne påberåbe sig force majeure eller særlige omstændigheder skal du underrette FødevarerErhverv indenfor 10 arbejdsdage fra det tidspunkt, hvor du igen er i stand til det. Du skal også indsende dokumentation for de særlige forhold, som du vil påberåbe dig. Dokumentation kan fx være en lægeattest.

5. Betalingsrettigheder

- 5.1 Tildeling af betalingsrettigheder
- 5.2 Typer af betalingsrettigheder
- 5.3 Værdien af betalingsrettigheder
- 5.4 Udnyttelse af betalingsrettigheder
- 5.5 FødevarerErhvervs udnyttelsesrækkefølge
- 5.6 Ikke-udnyttede betalingsrettigheder
- 5.7 Overdragelse af betalingsrettigheder
- 5.8 Pant

Dette kapitel indeholder regler om, hvordan du udnytter og overdrager betalingsrettigheder. Der er to typer betalingsrettigheder – *almindelige betalingsrettigheder*, der udnyttes på et areal, og *særlige betalingsrettigheder*, der udnyttes på grundlag af et antal storkreaturer (SK). Almindelige betalingsrettigheder kan udnyttes på alle støtteberettigede landbrugsarealer. Du kan fx udnytte betalingsrettigheder tildelt på grundlag af arealer med permanent græs på arealer med andre støtteberettigede afgrøder og på udyrkede landbrugsarealer.

5.1 Tildeling af betalingsrettigheder

Betalingsrettighederne blev tildelt i 2005, og i 2008 for arealer med permanente frugt- og grøntafgrøder. For at få udbetalt Enkeltbetaling i ansøgningsåret skal du på dagen for ansøgningsfristen den 21. april råde over både et støtteberettiget landbrugsareal og betalingsrettigheder. Landbrugsarealet skal være støtteberettiget hele kalenderåret.

Bemærk, at du frem til ændringsfristen den 31. maj kan ændre i din indsendte ansøgning om Enkeltbetaling, herunder meddele deraf følgende overdragelse af betalingsrettigheder. Husk, at du i denne situation særskilt skal indsende et skema til overdragelse af betalingsrettigheder. Du kan dog ikke overdrage betalingsrettigheder med jord efter ansøgningsfristen. Betalingsrettigheder giver hvert år den, der råder over rettigheden, ret til at modtage Enkeltbetaling på grundlag af et tilsvarende støtteberettiget areal. Betalingsrettighederne er dog ikke tilknyttet et konkret stykke jord.

Betalingsrettighederne kan handles uafhængigt af jorden og kan frit anvendes på et hvilket som helst anmeldt og støtteberettiget areal i et ansøgningsår. Det betyder eksempelvis, at betalingsrettigheder tildelt på grundlag af permanent græs kan anvendes på et areal med korn.

Hvis du ikke råder over betalingsrettigheder i 2010, kan du købe eller leje betalingsrettigheder. Leje af betalingsrettigheder skal dog være sammen med et støtteberettiget areal af mindst samme størrelse. Overdragelse af betalingsrettigheder skal meddeles til FødevarerErhverv på et skema. Bemærk, at betalingsrettigheder ikke erhverves automatisk ved køb af en ejendom. Det vil sige, at du skal have betalingsrettigheder overdraget fra en anden landbruger varigt (salg) eller midlertidigt (leje). Du kan læse mere om overdragelse af betalingsrettigheder i [afsnit 5.7](#).

Se [kapitel 7](#) vedrørende tildeling af betalingsrettigheder fra den nationale reserve.

5.2 Typer af betalingsrettigheder

Der er to typer betalingsrettigheder:

- Almindelige betalingsrettigheder. Dette er betalingsrettigheder, der enten er tildelt på grundlag af et støtteberettiget dyrket/udyrket areal eller er tildelt på grundlag af arealer med permanent græs. Udtagningsrettighederne blev i 2009 ændret til almindelige betalingsrettigheder, det betyder, at almindelige betalingsrettigheder også kan være tildelt på grundlag af udtagne arealer.

De almindelige betalingsrettigheder kan ud over basisværdien have et kvæg-, mæketillæg eller sukkertillæg. Disse tillæg er tildelt på baggrund af modtagelse af kvægpræmier i perioden fra 2000 til 2002, mælkekvoteens størrelse pr. 31. marts 2005 eller kontrakten for den sukkerkvote, der var registreret hos Danisco pr. 8. marts 2006. Tillæggene kan også være tildelt fra den nationale reserve.

Uanset hvordan betalingsrettighederne er tildelt historisk, så kan de frit udnyttes på alle støtteberettigede arealer.

- Særlige rettigheder. Betalingsrettigheder tildelt udelukkende på grundlag af et kvæg- og/eller mæketillæg til landbrugere, der ikke havde jord, eller ikke havde tilstrækkeligt jord til fordeling af tillæg.

5.3 Værdien af betalingsrettigheder

Basisværdien af almindelige betalingsrettigheder, der blev tildelt på grundlag af det dyrkede/udyrkede areal, og for udtagne arealer var 2.240 kr./ha. i 2005. Værdien af betalingsrettigheder tildelt for arealer med permanent græs var 500 kr. i 2005. Basisværdien er efterfølgende reguleret, fx er den forhøjet på grund af sukkerreformen. Desuden sker der fra 2009 -2012 en regulering af basisværdien på grund af opskrivningen af betalingsrettighederne tildelt for permanent græs og deraf følgende justering af basisværdien af betalingsrettigheder tildelt på grundlag af det dyrkede/udyrkede areal samt udtagne areal.

Basisværdi for betalingsrettigheder tildelt på grundlag af permanent græs

Basisværdien for betalingsrettigheder tildelt på grundlag af arealer, der var med permanent græs den 21. april 2003, forhøjes i 2010 til ca. 2.100 kr. og i 2011 til ca. 2.200 kr. I 2012 vil basisværdien for alle almindelige betalingsrettigheder være ens.

Afkobling af støtten for proteinafgrøder

Ordningen med støtte for proteinafgrøder afkobles i 2010 og Danmarks pulje på 0,8 mio. euro anvendes til forhøjelse af alle betalingsrettigheder.

Herunder ses en foreløbig beregnet værdi for 2010 samt en foreløbig beregning af udviklingen i basisværdien 2011. **Kurs: 1 euro = 7,4443**. Kursen ændres hvert år i oktober.

	2010	2011
Basisværdi betalingsrettigheder - dyrket/ udyrket (euro pr. ha)	299,13	302,14
Basisværdi betalingsrettigheder – dyrket/udyret (kr. pr. ha)	2.227	2.249
Basisværdi rettigheder, tildelt for permanent græs (euro pr. ha)	282,40	295,84
Basisværdi rettigheder, tildelt for permanent græs (kr. pr. ha)	2.102	2.202

Særlige rettigheder

Værdien af de særlige betalingsrettigheder kan variere, men ved tildelingen kunne værdien af betalingsrettigheden dog højst udgøre 5.000 euro.

Betalingsrettigheders pålydende værdi

Den pålydende værdi af almindelige betalingsrettigheder kan variere, da de også kan omfatte kvæg-, mælke- og/eller sukkertillæg. Vær opmærksom på, at der fra en betalingsrettigheds pålydende værdi vil blive fratrukket graduering inden udbetaling af støtten, læs mere i [kapitel 3](#).

Nedsættelse af kvægtillæggene 2010-2012

Den nedsættelse af kvægtillæg, der blev påbegyndt i 2009, fortsætter i perioden fra 2010 til 2012. Nedsættelsen er på i alt 56,25 pct. og omfatter alle kvægtillæg, dvs. kvægtillæg tildelt på baggrund af udbetaling af kvægpræmier i referenceperioden fra 2000 til 2002 og kvægtillæg tildelt fra den nationale reserve. Kvægtillæggene kan være fordelt på almindelige betalingsrettigheder og være tildelt som særlige betalingsrettigheder. Nedsættelsen er fordelt med 4 lige store andele på ca. 14,06 pct. i hvert af årene, dvs. at værdien af et samlet kvægtillæg udvikler sig således:

Kvægtillæg 2005-2008	Kvægtillæg 2009	Kvægtillæg 2010	Kvægtillæg 2011	Kvægtillæg 2012
100 pct.	ca. 85,94 pct.	ca. 71,88 pct.	ca. 57,81 pct.	ca. 43,75 pct.
Fx 15.000 kr. *	12.938 kr.	10.822 kr.	8.703 kr.	6.587 kr.

5.4 Udnyttelse af betalingsrettigheder

Du kan få udbetalt Enkeltbetaling for de betalingsrettigheder, som du råder over på dagen for ansøgningsfristen, og som du udnytter ved at anmelde et støtteberettiget areal i din ansøgning via Fællesskemaet. Hvis du efter ansøgningsfristen har købt betalingsrettigheder, kan du også anmelde disse betalingsrettigheder. Dette kan dog kun ske som en ændring af dit indsendte Fællesskema, og overdragelsen skal være modtaget af FødevarerErhverv senest den 31. maj 2010.

Nedenstående skema viser, hvilke arealer du kan udnytte dine betalingsrettigheder på:

Type betalingsrettighed	Støtteberettigede arealer de kan udnyttes på	Læs mere
Alm. betalingsrettigheder (inkl. betalingsrettigheder tildelt på grundlag af permanent græs)	<ul style="list-style-type: none"> • Dyrkede landbrugsarealer • Udyrkede landbrugsarealer • Græsarealer: omdriftsgræs og permanent græs • Arealer med permanente afgrøder • Arealer med lavskov • Hvis der blev udbetalt Enkeltbetaling for arealet i 2008, kan betalingsrettighederne også udnyttes på følgende arealer: <ul style="list-style-type: none"> – Visse arealer omfattet af tilsagn fra Skov- og Naturstyrelsen om skovrejsning, – Arealer med tilsagn om tilskud til miljøordninger med udtagningsforpligtelse eller mulighed for udtagning – Visse arealer omfattet af direktiverne vedrørende beskyttelse af vilde fugle, bevaring af naturtyper samt vilde planter og vandrammedirektivet 	Bilag A Bilag C Bilag D
Særlige betalingsrettigheder	<ul style="list-style-type: none"> • Udnyttelsen sker ved at opretholde mindst 50 % af det antal storkreaturer (SK), som dannede grundlag for tildelingen af de særlige betalingsrettigheder • Det er også muligt at udnytte særlige rettigheder på støtteberettigede arealer. I så fald ændrer den særlige betalingsrettighed status én gang for alle til en almindelig rettighed • 1 særlig rettighed kan uanset værdi udnyttes med 1,00 ha støtteberettiget jord. 	Se dette afsnit

Du kan kun udnytte det antal betalingsrettigheder, der svarer til dit fastslåede støtteberettigede areal i det pågældende ansøgningsår.

Det betyder, at hvis du har:

- flere betalingsrettigheder end støtteberettigede arealer i hektar, modtager du maksimalt støtte på basis af antallet af dine støtteberettigede arealer i hektar
- et støtteberettiget areal i hektar, som er større end antal betalingsrettigheder i hektar, modtager du maksimalt støtte på basis af dine betalingsrettigheder

Du kan altid finde en oversigt over dine betalingsrettigheder på <http://eha.dffe.dk>. Du skal være opmærksom på, at registreringen kun omfatter de overdragelser, hvor du har modtaget et brev om at registreringen er sket. Øvrige overdragelser vil endnu ikke være registreret i Enkeltbetaling Online, EHA.

Udnyttelse af almindelige betalingsrettigheder

Betalingsrettighederne kan udnyttes på alle typer støtteberettigede arealer.

Det var kun ved tildelingen af betalingsrettigheder i 2005, at der blev skelnet mellem almindelige betalingsrettigheder tildelt på grundlag af dyrkede/udyrkede landbrugsarealer, og betalingsrettigheder tildelt på grundlag af arealer med permanent græs 21. april 2003. Begrundelsen var, at sidstnævnte havde en lavere værdi. Efter tildelingen betegnes betalingsrettighederne som "almindelige" uanset hvilken basisværdi de har, og de kan anvendes på alle typer støtteberettigede arealer.

Hvis du har betalingsrettigheder med et eller flere tillæg, fx kvæg-, mælke- og/eller sukkertilæg, er der heller ikke et krav om fortsat produktion af hverken kvæg, mælk eller sukker.

Hvis antallet af dine betalingsrettigheder er forskellig fra antallet af hektar, har det konsekvenser for mulighederne for at udnytte dine betalingsrettigheder, jf. nedenstående eksempel.

Eksempler på udnyttelse af betalingsrettigheder, hvis antal rettigheder og ha er forskellige

Anders Andersen har 85 almindelige betalingsrettigheder

Eksempel 1

Andersen anmelder i ansøgningen:	79 ha dyrket/udyrket areal
Andersen får udbetalt støtte på grundlag af:	79 almindelige betalingsrettigheder

6 almindelige betalingsrettigheder er ikke udnyttet.

Eksempel 2

Andersen anmelder i ansøgningen:	90 ha dyrket/udyrket areal
Andersen får udbetalt støtte på grundlag af:	85 almindelige betalingsrettigheder

Andersen har kun 85 ha betalingsrettigheder, og får derfor ikke udbetalt støtte for 5 ha støtteberettiget areal, da antal betalingsrettigheder er lavere end antal hektar støtteberettiget areal.

Bemærk, at betalingsrettigheder skal udnyttes mindst hvert andet år. Hvis en betalingsrettighed ikke er udnyttet i 2 år, inddrages den til den nationale reserve. Du kan i Fællesskemaet angive, hvilke betalingsrettigheder, du ønsker at udnytte i det pågældende ansøgningsår.

Du skal derfor være opmærksom på, at hvis du har betalingsrettigheder, der ikke er udnyttet i 2009, så skal de udnyttes i 2010, ellers bliver de inddraget.

Udnyttelse af betalingsrettigheder på støtteberettigede arealer under 1 hektar

En betalingsrettighed svarer som udgangspunkt til en hektar. Hvis du eksempelvis har 11 betalingsrettigheder, der alle svarer til 1 hektar, men kun anmelder 10,5 støtteberettigede hektar i dit Fællesskema, vil alle 11 betalingsrettigheder blive betragtet som udnyttet. Der vil dog kun blive udbetalt støtte for 10,5 hektar, dvs. værdien af 10 betalingsrettigheder og 50 % af værdien af den ene betalingsrettighed. Du kan se rækkefølgen for FødevarerErhvervs anvendelse af dine betalingsrettigheder i [afsnit 5.5](#).

Udnyttelse af særlige betalingsrettigheder

Hvis du råder over særlige betalingsrettigheder, dvs. betalingsrettigheder uden jord, kan du udnytte dem ved at opretholde en kvægproduktion svarende til minimum 50 % af det fastsatte krav om storkreaturer (SK-krav) meddelt i 2005 ved tildelingen.

Udnyttelsen måles i storkreaturer, SK, der beregnes som det antal dage dyret, har været i besætningen ganget med følgende faktorer:

- Handyr (tyre og stude), kvier fra 24 måneder, ammekøer og malkekøer: 1,0 SK
- Handyr (tyre og stude) og kvier fra 6 måneder til og med 24 måneder: 0,6 SK
- Handyr og hundyr under 6 måneder: 0,2 SK

Du skal opfylde SK-kravet for hver enkelt særlig betalingsrettighed for at få udbetalt værdien af denne særlige betalingsrettighed. Det kan ikke lade sig gøre at opdele en særlig betalingsrettighed og udnytte den delvist. Hvis du har flere særlige betalingsrettigheder, og din kvægproduktion (SK) er mindre end det samlede SK-krav for alle de særlige rettigheder, kan du kun udnytte det antal særlige betalingsrettigheder, som svarer til den aktuelle kvægproduktion.

Eksempel på udnyttelse af særlige betalingsrettigheder

Hans Hansen har 2 særlige betalingsrettigheder. Den første har værdien 37.222 kr. (5000 euro) og et SK-krav på 100. Den anden har værdien 18.611 kr. (2.500 euro) og et SK-krav på 50. Hvis A's produktion er på 30 SK, er det kun den mindste af de to særlige rettigheder på 50 der kan udnyttes.

Hvis Hansen skal udnytte den højeste betalingsrettighed, skal han som minimum have en produktion på 50 SK (50 % af 100 SK).

Dine særlige betalingsrettigheder kan også udnyttes ved, at du anmelder dem sammen med et støtteberettiget areal. Uanset værdien af en særlig betalingsrettighed, kan den kun konverteres ved at anmelde 1 ha. Hvis du gør dette, bliver de særlige betalingsrettigheder ændret til almindelige betalingsrettigheder. Ændringen er permanent og det betyder, at betalingsrettighe-

derne efterfølgende kun kan udnyttes på et støtteberettiget areal og ikke ved opretholdelse af en kvægproduktion.

Bemærk, at hvis du anmelder et større areal, end du har almindelige betalingsrettigheder til, bliver dine særlige betalingsrettigheder ændret til almindelige betalingsrettigheder (1,00 ha pr. særlig rettighed).

5.5 Fødevarerhvervs udnyttelsesrækkefølge

Du kan i dit Fællesskema selv angive en eller flere betalingsrettigheder, som du ønsker skal udnyttes i 2010. Det kan fx være for at undgå inddragelse af betalingsrettigheder, som ikke har været anvendt året før. Det kan derfor være en god idé, først at udnytte de betalingsrettigheder, der har den højeste værdi.

Hvis du ikke gør dette, fastlægger Fødevarerhverv rækkefølgen, således at betalingsrettighederne med den højeste værdi anvendes først. Hvis flere betalingsrettigheder har samme værdi, vil der først blive anvendt betalingsrettigheder, der dannede grundlag for udbetaling af Enkeltbetaling det foregående år.

Bemærk, at Fødevarerhverv ikke tager hensyn til 2-årsreglen for udnyttelse af betalingsrettigheder (læs mere i [afsnit 5.7](#)).

5.6 Ikke-udnyttede betalingsrettigheder

Fra og med 2010 skal betalingsrettigheder udnyttes mindste én gang hvert andet år. Det betyder, at betalingsrettigheder, der ikke er udnyttet i 2009 og som heller ikke udnyttes i 2010 bliver inddraget til den nationale reserve. Du skal derfor være opmærksom på, at hvis du har betalingsrettigheder, der ikke er udnyttet i 2009, så skal de udnyttes i 2010, ellers bliver de inddraget.

Hvis du har flere betalingsrettigheder end støtteberettigede hektar, kan du inden for 2 års perioden rokere anvendelsen af dine betalingsrettigheder på dit areal, således at alle betalingsrettigheder udnyttes mindst én gang i løbet af 2 års perioden. I så fald skal du selv på Fællesskemaet angive, hvilke betalingsrettigheder, der skal udnyttes jf. ovenfor.

Hvis du får overdraget (køber eller lejer) betalingsrettigheder, er det derfor vigtigt, at du sikrer dig oplysninger om, hvornår betalingsrettighederne blev udnyttet sidst.

5.7 Overdragelse af betalingsrettigheder

Betalingsrettigheder kan kun overdrages til en anden landbruger. Dette kan ske på et hvilket som helst tidspunkt af året. Bemærk dog, at betalingsrettigheder, som du vil udnytte i et ansøgningsår, skal være overdraget senest på følgende datoer:

- ansøgningsdatoen, dvs. den 21. april 2010, hvis overdragelsen er med jord
- ændringsfristen, dvs. den 31. maj 2010, hvis overdragelsen er uden jord og sker som følge af en ændring af overdragere eller erhververs Fællesskema

Overdragelsen kan være varig (salg) eller midlertidig (udlejning). Du kan sælge betalingsrettigheder, med eller uden jord, men du kan kun udleje betalingsrettigheder, hvis det sker sammen med et støtteberettiget landbrugsareal, der mindst svarer til antal betalingsrettigheder målt i hektar. Du kan læse mere i "Vejledning til overdragelse af betalingsrettigheder", som du kan finde under skema og vejledning på www.Enkeltbetaling.dk.

Vær opmærksom på, at overdragelse af betalingsrettigheder ikke omfatter overdragelse af andre støtteordninger, fx eventuel koblet støtte, bl.a. støtte til stivelseskartofler eller handyrpræmier. Det samme gælder tilsagn under miljø- og økologiordningerne.

Situationer, hvor du skal huske at overdrage betalingsrettigheder

Fødevarerhverv anvender som hovedregel dit CVR-nr. ved udbetaling af Enkeltbetaling. Hvis du ikke har et CVR-nr., anvendes dit CPR-nr. Det er vigtigt, at du sikrer dig, at dine betalingsrettigheder ved ansøgningsfristen er registreret under det CVR-nr. eller CPR-nr., som du anvender på dit Fællesskema 2010. Du skal især være opmærksom i nedenstående situationer:

- køb af en bedrift,
- salg af en bedrift,
- arv og generationsskifte af en bedrift,
- forpagtning af hele eller dele af en bedrift,
- ændring af juridisk status (virksomhedsstatus),
- sammenlægning af bedrifter,
- opsplitning af en bedrift.

Du skal også ved overdragelse af betalingsrettigheder være opmærksom på, om det CVR-/CPR-nr., som er angivet på overdragelseskemaet, er det korrekte nummer, dvs. det samme CVR-/CPR-nr. som er anvendt på dit Fællesskema.

Opsplitning af betalingsrettigheder ved overdragelse med jord

En betalingsrettighed svarer som udgangspunkt til en hektar jord. Hvis du overdrager betalingsrettigheder med jord varigt eller midlertidigt, kan der være behov for at opsplitte en eller flere betalingsrettigheder i mindre enheder. Opsplitning kan imidlertid kun ske, hvis det areal, som du overdrager betalingsrettigheder sammen med har præcis den samme størrelse i ha..

Eksempel på midlertidig overdragelse med jord

Landbruger Jens Jensen udlejer 5,35 ha til naboen Niels Nielsen. Det er aftalt, at udlejningen også skal omfatte almindelige betalingsrettigheder. Jensen kan kun overdrage rettigheder midlertidigt og opsplitte betalingsrettigheder, når det sker sammen med præcis det samme areal.

Jensen har på udlejningstidspunktet 15 almindelige betalingsrettigheder, på hver 1 ha. Han opsplitter en rettighed på 1 ha i to nye betalingsrettigheder på 0,35 ha og 0,65 ha. Jensen overdrager herefter midlertidigt i en bestemt periode 5,35 ha jord og betalingsrettigheder på 5,35 ha.

Nielsen modtager:

5 alm. betalingsrettigheder á 1 ha
1 alm. betalingsrettighed á 0,35 ha

-----
6 almindelige betalingsrettigheder

Jensen har tilbage:

9 alm. betalingsrettigheder á 1 ha
1 alm. betalingsrettighed á 0,65 ha

-----
10 almindelige betalingsrettigheder

Opsplitning af betalingsrettigheder ved varig overdragelse uden jord

Hvis du vælger at overdrage rettigheder varigt uden jord (sælge rettigheder), kan du frit opsplitte dine rettigheder.

Meddelelse om overdragelse af betalingsrettigheder

Når der sker en overdragelse af betalingsrettigheder, skal Fødevarerhverv have meddelelse herom. Meddelelsen skal ske på et skema til overdragelser, som findes på www.Enkeltbetaling.dk under skema og vejledning. Meddelelsen om overdragelsen skal være modtaget af Fødevarerhverv senest den 21. april 2010, for at du som køber eller lejer af betalingsrettigheder kan anvende dem som grundlag for udbetaling af støtte i 2010.

Ved ændring af din ansøgning kan du tilføje yderligere betalingsrettigheder. Hvis du ændrer dit Fællesskema 2010, skal du indsende et overdragelsesskema, således at det er modtaget af Fødevarerhverv senest den 31. maj 2010, jævnfør [afsnit 3.1](#)

Hvis Fødevarerhverv modtager et overdragelsesskema efter den 21. april, men inden den 31. maj 2010, vil skemaet kunne behandles med virkning for ansøgningsåret 2010, hvis følgende betingelser er opfyldt:

- det drejer sig om en overdragelse uden jord,
- erhverver har indsendt et Fællesskema med en ansøgning om Enkeltbetaling for 2010, som ændres i den nævnte periode.

Ændring af midlertidige overdragelser

Hvis du har fået registreret en midlertidig overdragelse, men ønsker at ændre den oprindelige slutdato, indsendes ”Skema til ændring af slutdato”.

Overdragelse af særlige betalingsrettigheder

Ønsker du at overdrage særlige betalingsrettigheder, skal du benytte et specielt skema, som du kan finde på www.Enkeltbetaling.dk under skema og vejledning. Hvis du ønsker at overdrage nogle af dine særlige betalingsrettigheder, vil disse ved overdragelsen blive ændret til almindelige betalingsrettigheder, som kun kan udnyttes med et støtteberettiget areal.

Hvis du overdrager alle dine særlige rettigheder til en landbruger, kan han udnytte rettighederne ved enten at:

- opretholde den nødvendige kvægproduktion, eller
- anmelde et støtteberettiget areal.

Bemærk, at 2011 er det sidste år, hvor modtager af alle dine særlige betalingsrettigheder kan udnytte dem ved at opretholde den nødvendige kvægproduktion. Bestemmelsen bortfalder i 2012.

Overdragelse til den nationale reserve

Du kan til enhver tid frivilligt overdrage betalingsrettigheder til den nationale reserve.

Hvordan håndteres betalingsrettighederne i Enkeltbetaling Online, EHA?

Hvis du forpagter, køber eller sælger betalingsrettigheder, vil oplysningerne om overdragelsen fremgå i Enkeltbetaling Online EHA <http://eha.dffe.dk>, når denne er modtaget og registreret i FødevarerErhverv. Du vil dog først kunne se ændringer i registreringen af de enkelte betalingsrettigheder, som indgår i overdragelsen, når denne er godkendt.

5.8 Pant

Betalingsrettigheder kan af ejeren pantsættes til fx et realkredit- eller pengeinstitut. Hvis støtten skal udbetales til panthaver, skal der indsendes en transporterklæring til FødevarerErhverv.

Hvis du allerede ved udfyldelsen af et skema om overdragelse af betalingsrettigheder, bliver opmærksom på, at de betalingsrettigheder, du erhverver, er pantsatte, kan du kontakte panthaver. Hvis pantsætningen skal ophæves, kan du indsende skemaet "frigivelse af pant" samtidig med overdragesskemaet. FødevarerErhverv sletter pantet før overdragelsen bliver gennemført.

Du kan i forbindelse med salg eller forpagtning få overdraget betalingsrettigheder, som FødevarerErhverv har registreret pant i. Hvis dette er tilfældet, informeres overdrager og erhverver samt evt. konsulent i det udsendte registreringsbrev om, at der er registreret pant i rettighederne. Desuden orienteres parterne om, at pantet kan slettes ved at benytte skemaet "frigivelse af pant" på www.Enkeltbetaling.dk > Skema og vejledning > Overdragelse af betalingsrettigheder.

Når der tages pant i betalingsrettigheder, skal panthaver betale et gebyr på 575 kr. Gebyret skal betales ved den første notering og ved en eventuel senere udvidelse af pantet. Vejledningen til underretning om pant kan rekvireres på www.ferv.fvm.dk eller ved henvendelse til FødevarerErhverv.

6. Produktionsafhængige støtteordninger

- 6.1 Præmier for handyr og moderfår
- 6.2 Støtte til stivelseskartofler
- 6.3 Tørret foder
- 6.4 Særlig støtte under Artikel 68

Dette kapitel giver en oversigt over de produktionsafhængige støtteordninger, der fortsat eksisterer.

Produktionsafhængig støtte betyder, at støtten følger produktionen (koblet støtte).

Sammen med Enkeltbetaling og særlig miljøstøtte under artikel 68 udgør disse produktionsafhængige støtteordninger, bortset tørret foder, den direkte landbrugsstøtte i Danmark. Læs mere på de efterfølgende sider.

6.1 Præmier for handyr og moderfår

Ordning	Støttesats	Ansøgningsfrist	Udbetaling af støtte	Vejledning
Handyrpræmie	Tyre max 1.172 kr./dyr (157,50 euro/dyr) Stude max 837 kr./dyr (112,5 euro/dyr)	Ansøgningen om præmie sker ved slagteriets indberetning om slagtingen til Fødevarerhverv. Det er en betingelse, at ansøger med landbrugsarealer rettidigt har indsendt et Fællesskema for det pågældende år. Læs mere i Vejledning om handyrpræmie for tyre og stude. Ved eksport/udførsel skal der søges for hver eksport/udførsel.	Forskudsudbetaling: december Slutudbetaling: marts dog senest juni året efter.	Ja
Præmie for moderfår	Ca. 110 kr./dyr (14,80 euro/dyr)	31. marts Det er en betingelse, at ansøger med landbrugsarealer rettidigt har indsendt et Fællesskema for det pågældende år. Læs mere i Vejledning om præmie for moderfår.	Senest i marts året efter	Ja
Støtte til stivelseskartofler *	494 kr./ton (66,32 euro/ton)	Som for Enkeltbetaling. Kopi af kontrakt skal ligeledes være modtaget inden ansøgningsfristen den 21. april 2010.	Senest juni	Ja

Vejledninger om handyrpræmie for stude og tyre og Vejledning om præmie til moderfår kan hentes på www.ferv.fvm.dk eller bestilles i Fødevarerhverv Tlf. 33 95 80 00.

6.2 Støtte til stivelseskartofler

Ordningen med støtte til stivelsesprodukter er beskrevet i Vejledning om støtte til avlere af stivelseskartofler og støtte til kartoffelmelsfabrikker.

Der gælder særlige regler om nedsættelse af støtten for arealer med stivelseskartofler. Læs mere i [Bilag F, afsnit F.2](#)

6.3 Tørret foder

Tørringsvirksomheder kan søge om støtte til tørret foder. Denne støtte indgår ikke i den direkte landbrugsstøtte.

Hvis du leverer foder til en tørringsvirksomhed, der søger støtte til tørret foder, skal du oplyse om de pågældende marker i Fællesskemaet. Læs hvordan du gør i Vejledning til Fællesskema på www.ferv.fvm.dk

Reglerne om støtte til tørret foder er beskrevet i vejledningen Produktionsstøtte til tørret foder, som du kan finde på www.ferv.fvm.dk.

6.4 Særlig miljøstøtte under artikel 68

Der indføres nye støtteordninger til særlig landbrugsaktivitet, der resulterer i yderligere miljøfordele på landbrugsområdet. [Læs mere i Vejledning om særlig miljøstøtte under artikel 68](#), som du kan finde på www.ferv.fvm.dk.

7. National reserve

7.1 Ansøgning om betalingsrettigheder fra den nationale reserve 7.2 Betingelser for at søge fra den nationale reserve

<p>Dette kapitel indeholder reglerne for at søge om betalingsrettigheder eller tillæg fra den nationale reserve. Du kan læse mere i en særskilt vejledning om den nationale reserve.</p>
--

Den nationale reserve (NR) er en tilskudspulje for landbrugere i særlige situationer. I Danmark anvendes som udgangspunkt 1,67 % af det nationale loft for Enkeltbetaling til den nationale reserve. Der sker tildeling og inddragelser til reserven af bl.a. uudnyttede betalingsrettigheder, hvilket medfører, at den samlede værdi i den nationale reserve løbende ændrer sig.

7.1 Ansøgning om betalingsrettigheder fra den nationale reserve

Du kan finde en vejledning om den nationale reserve samt et ansøgningsskema på www.Enkeltbetaling.dk. Du kan også få skema og vejledning tilsendt, hvis du henvender dig til FødevarerErhverv på tlf. 33 95 80 00. Du skal indsende ansøgningen til FødevarerErhverv i perioden fra den 15. januar til ansøgningsfristen det år, du søger. Læs om ansøgningsfristen i [afsnit 3.1](#).

Der vil kun blive tildelt betalingsrettigheder fra reserven,

- hvis den samlede pålydende værdi af de tildelte betalingsrettigheder overstiger 5.000 kr.
- hvis du har indsendt ansøgning om Enkeltbetaling via Fællesskema i det år, du søger fra den nationale reserve.

7.2 Betingelser for at søge fra den nationale reserve

Hvis du opfylder en af nedenstående bestemmelser, kan du søge om tildeling af betalingsrettigheder fra den nationale reserve.

Køb af bedrift, der var bortforpagtet den 25. april 2005

Hvis du senest den 15. maj 2004 har købt en bedrift, der var bortforpagtet på ansøgningstidspunktet den 25. april 2005, kan du søge om betalingsrettigheder fra den nationale reserve, når du får den bortforpagtede bedrift tilbage. Dette gælder dog kun ved forpagtningsaftaler med en samlet løbetid på minimum 5 år, og hvor aftalen ikke har været fornyet. Det er en betingelse, at du indleder eller udvider din landbrugsaktivitet inden for et år efter forpagtningens udløb. Bestemmelsen omfatter også køb af en del af en bedrift.

Du kan søge om et tillæg, hvis bedriften, der var bortforpagtet på ansøgningstidspunktet i 2005, hvis en af følgende betingelser er opfyldt:

- (kvægtillæg) bedriften var en kvægbedrift og forpagtningen omfattede de relevante driftsbygninger (staldbygninger mv.)

- (mæketillæg) bedriften var en mælkebedrift, og forpagtningsaftalen omfattede mælkekvoten
- (sukkertillæg) bedriften den 8. marts 2006 for havde en aftale med Danisco om levering af sukkerroer. Forpagtningsaftalen omfattede sukkerkvoten og bortforpagtningen udløb efter den 8. marts 2006.

Overtagelse af jord ved arv eller forskud på arv

Hvis du ved arv eller forskud på arv har overtaget en bedrift eller en del af en bedrift, der var bortforpagtet til tredjemand på ansøgningstidspunktet i 2005, kan du søge om betalingsrettigheder fra den nationale reserve. Arven skal være fra en landbruger, der blev pensioneret fra landbrugserhvervet eller afgik ved døden før den 25. april 2005.

Du kan søge om et tillæg, hvis bedriften, der var bortforpagtet på ansøgningstidspunktet i 2005, hvis en af følgende betingelser er opfyldt:

- (kvægtillæg) bedriften var en kvægbedrift og forpagtningen omfattede de relevante driftsbygninger (staldbygninger mv.)
- (mæketillæg) bedriften var en mælkebedrift, og forpagtningsaftalen omfattede mælkekvoten
- (sukkertillæg) bedriften den 8. marts 2006 for havde en aftale med Danisco om levering af sukkerroer. Forpagtningsaftalen omfattede sukkerkvoten og bortforpagtningen udløb efter den 8. marts 2006.

Juletræer 2005 – nu landbrugsareal

Hvis du ved ansøgningsfristen for betalingsrettigheder i 2005 rådede over landbrugsarealer, der på dette tidspunkt blev anvendt til produktion af juletræer, kan du søge om betalingsrettigheder fra den nationale reserve. Arealet skal være etableret som dyrkbar landbrugsjord, herunder rodfræset inden den 1. januar det år, du søger fra den nationale reserve.

Råstofindvinding 2005 – nu landbrugsareal

Hvis du ved ansøgningsfristen for betalingsrettigheder i 2005 rådede over landbrugsarealer, der på dette tidspunkt blev anvendt til råstofindvinding, kan du søge om betalingsrettigheder fra den nationale reserve, når du igen inddrager arealet som dyrkbar landbrugsjord. Eksempler er arealer, der blev anvendt til råstofindvinding af sten, grus, sand, ler, kalk, kridt, tørv, muld og lignende forekomster ifølge tilladelse efter råstofloven. Arealet skal være reetableret som dyrkbar landbrugsjord inden den 1. januar det år, du søger fra den nationale reserve.

Læs nærmere i "[Vejledningen om den nationale reserve](#)" på www.Enkeltbetaling.dk under skema og vejledning.

8. Krydsoverensstemmelse

- 8.1 Vejledning om krydsoverensstemmelse
- 8.2 Generelt om krydsoverensstemmelse
- 8.3 Miljø, sundhed, dyrevelfærd og god landbrugs- og miljømæssig stand

Krydsoverensstemmelse betyder, at udbetalingen af den fulde landbrugs- og landdistriktsstøtte afhænger af, om du overholder reglerne inden for miljø, sundhed, dyrevelfærd og god landbrugs- og miljømæssig stand (GLM).

8.1 Vejledning om krydsoverensstemmelse

Der er udarbejdet en særskilt vejledning om krydsoverensstemmelse, hvor du kan læse mere om kravene til krydsoverensstemmelse. Find vejledningen på www.fvm.ferv.dk under [krydsoverensstemmelse](#).

8.2 Generelt om krydsoverensstemmelse

Formålet med krydsoverensstemmelse er at skabe sammenhæng mellem overholdelse af bl.a. miljøregler og udbetaling af landbrugs- og landdistriktsstøtte. Din støtte bliver således nedsat eller bortfalder, hvis du ikke opfylder disse regler. Krydsoverensstemmelse gælder for de direkte støtteordninger: Enkeltbetaling, støtte for stivelseskartofler, præmier for moderfår og handyr, Særlig miljøstøtte under artikel 68 (fx Ekstensivt landbrug og Pleje af permanente græsarealer). Krydsoverensstemmelsesreglerne for disse direkte støtteordninger gælder for hele landbrugsarealet og al landbrugsaktivitet.

Reglerne om krydsoverensstemmelse gælder også for følgende tilskudsordninger under Landdistriktsprogrammet, hvis tilsagnet er givet i 2007 eller senere: ø-støtte, tilskud til omlægning til økologi (OM), miljøbetinget tilskud (MB), tilskud til pleje af græs og naturarealer, tilskud til braklagte randzoner langs vandløb og søer, tilskud til fastholdelse og pleje af vådområder i forlængelse af tilsagn om anlæg af vådområde, tilskud til opretholdelse af ændret afvanding, tilskud til første skovrejsning på landbrugsarealer og tilskud til miljøvenligt skovbrug. Krydsoverensstemmelsesreglerne for disse tilskudsordninger gælder for alle landbrugsaktiviteter og alle landbrugsarealer samt for andre ikke-landbrugsarealer, der indgår i ansøgningen om udbetaling af tilskud.

Det er landbrugeren, der modtager støtte (direkte landbrugsstøtte og landdistriktstilskud), der holdes ansvarlig for enhver handling eller undladelse, der kan tilskrives ham, og som konstateres i løbet af kalenderåret på bedriften, samt har medført overtrædelse af krav. Landbrugeren er også ansvarlig, hvor overtrædelsen ikke kan tilskrives landbrugeren handling, men hvor han har undladt at rette op på forholdet. Bedriften omfatter alle de produktionsenheder (landbrugsarealer, bygninger, anlæg, dyr m.v.), som landbrugeren har rådighed over. Landbrugeren holdes også ansvarlig for handlinger eller undladelser foretaget af personalet på bedriften. For så vidt angår anlæg, bygninger og dyr holdes landbrugeren kun ansvarlig, hvis han har rådighed over dem på kontroltidspunktet.

Landbrugeren er desuden ansvarlig for overtrædelser, der konstateres på landbrugsarealer, som indgår i hans ansøgning, og som han har erhvervet eller overdraget i løbet af kalenderåret. Det gælder, selvom overtrædelsen kan tilskrives den person, som landbrugeren har erhvervet eller overdraget arealet til/fra. Dog gælder, at hvis overtrædelsen direkte kan tilskrives en anden person, end den der søger støtte på arealet (evt. overdrager eller erhverver), og denne person har søgt om støtte i det pågældende år, er det denne person, der er ansvarlig for overtrædelsen. For nærmere beskrivelse af reglerne se [Vejledning om krydsoverensstemmelse 2010](#).

Husk, at kravene til god landbrugs- og miljømæssig stand (GLM) er en del af krydsoverensstemmelsesreglerne.

8.3 Miljø, sundhed, dyrevelfærd og god landbrugs- og miljømæssig stand

Krydsoverensstemmelse omfatter 4 områder: miljø, sundhed, dyrevelfærd og god landbrugs- og miljømæssig stand (GLM). Under hvert område eksisterer en række krav, som skal være opfyldt, for at du kan få udbetalt din støtte eller dit tilskud uden nedsættelse.

Område 1: Miljø

Miljøområdet omfatter krav, der vedrører følgende:

- Beskyttelse af grundvand mod forurening
- Anvendelse af slam fra rensningsanlæg
- Opbevaring og udbringning af husdyrgødning m.m.
- Dykningsfrie bræmmer langs naturlige vandløb og søer
- Udarbejdelse af gødningsregnskab
- Afsætning af husdyrgødning, lager af husdyrgødning og ligevægt mellem kvælstof-forbrug og -behov
- Etablering af plantedække
- Beskyttelse af Natura-2000 arealer og naturtyper
- Beskyttelse af reder og redetræer
- Fredskov i Natura 2000-områder
- Beskyttelse af visse plantearter

Område 2: Sundhed

Sundhedsområdet omfatter krav, der vedrører følgende:

- Øremærkning af kvæg, får og geder
- Registrering af besætninger med kvæg, svin, får og geder i Det Centrale Husdyrbrugsregister (CHR)
- Førelse af et besætningsregister for kvæg, får og geder
- Mærkning af svin og førelse af besætningsregister
- Anmeldelse af diverse dyresygdomme, herunder mund- og klovesyge, smitsomt blæredslæt hos svin, blue tongue hos får og geder, BSE hos kreaturer og TSE hos får og geder. Endvidere indgår der regler for besætninger under offentligt tilsyn på grund af mistanke eller fund af BSE eller TSE, samt tilkald af dyrelæge ved mistanke om SVD eller bluetounge
- Samhandel med får og geder

- Anvendelse og levering af rester af veterinære lægemidler
- Opbevaring og håndtering af farlige stoffer og affald, herunder medicin
- Opbevaring af forblandinger eller fodertilsætningsstoffer i ren form
- Forbud vedrørende animalsk protein
- Anvendelse af plantebeskyttelsesmidler og journalføring
- Tilbagetrækning af sundhedsskadelige fødevarer
- Forebyggelse af smitsomme sygdomme, der kan overføres til mennesker gennem fødevarer
- Sporbarhed af dyr og fødevarer
- Journaler til dyr og fødevarer
- Sundhedskrav til produktion af mælk, herunder krav til lokaler og udstyr til mælkeproduktion, hygiejne under malkning og brucellose og tuberkulose i mælkeleverende besætninger
- Behandling af æg hos primærproducenten
- Brug af biocider og journalføring
- Journalføring af testresultater af plantemateriale
- Journalføring af foder
- Afhjælpende foranstaltninger, når der konstateres problemer ved offentlig kontrol
- Journalføring ved anvendelse af genetisk modificerede (GMO) frø

Område 3: Dyrevelfærd

Dyrevelfærdsområdet omfatter krav, der vedrører følgende:

- Staldindretning, udstyr, materialer og installationer
- Håndtering, tilsyn og behandling af dyrene
- Rengøring og desinfektion af stalde m.v.
- Forsyning af foder og vand
- Bevægelsesfrihed og arealkrav i stalde
- Belysning og støjniveau i stalde
- Rodemateriale til svin
- Personalets faglige kvalifikationer og færdigheder
- Optegnelser over medicinsk behandling og antallet af døde dyr
- Avlsmetoder
- Operative indgreb

Område 4: God landbrugs- og miljømæssig stand (GLM)

GLM-området omfatter krav, der vedrører følgende:

- Plantedække på udyrkede landbrugsarealer
- Vedligeholdelse af plantedække på udyrkede landbrugsarealer, permanente græsarealer og græs i omdrift
- Plantebeskyttelse, gødskning og kunstvanding på udyrkede landbrugsarealer
- Forbud mod markafbrænding af halm eller andre lignende dele af landbrugsafgrøder
- 2 meter zone om fredede fortidsminder
- Bekæmpelse af flyvehavre
- Bekæmpelse af kæmpebjørneklo, hvor kommunalbestyrelsen har vedtaget en indsatsplan

Læs mere om GLM-reglerne i [bilag C](#)

9. Offentliggørelse af data om støtte på Internettet

I 2008 er der vedtaget en EU-forordning¹ som angiver, at oplysninger om udbetaling af støtte skal offentliggøres på Internettet. Hvis du får udbetalt landbrugsstøtte, fx Enkeltbetaling, vil en række oplysninger derfor blive offentliggjort. Det drejer sig bl.a. om oplysninger fra Fællesskemaet som navn, evt. firmanavn samt størrelsen af det modtagne støttebeløb.

Oplysningerne kan også behandles af danske og europæiske revisions- og undersøgelsesorganer. Formålet med dette er at sikre, at der ikke sker uberettiget udbetaling af støtte fra EU-fondene.

Ved ansøgning om støtte fra FødevarerErhverv, skal du derfor være opmærksom på følgende forhold:

- at de afgivne oplysninger i Fællesskemaet vil blive behandlet i forbindelse med afgørelsen om udbetaling af støtte fra FødevarerErhverv
- at, hvis du tildeles støtte, bliver oplysninger om navn, evt. firmanavn samt størrelse af støttebeløb offentliggjort på Internettet
- at FødevarerErhverv, Nyropsgade 30, 1780 København V er dataansvarlig

Endvidere skal du være opmærksom på, at du i medfør af persondataloven²:

- kan anmode om indsigt i hvilke oplysninger, der behandles i forbindelse med din ansøgning, jf. persondatalovens § 31
- på begæring har krav på, at få berigtiget, slettet eller blokeret oplysninger, der viser sig urigtige eller vildledende, eller på lignende måde er behandlet i strid med lovgivningen, jf. persondataloven § 37

Nærmere oplysninger om disse forhold og Persondataloven generelt kan fås ved henvendelse til FødevarerErhverv, Juridisk Kontor.

Læs mere på www.ferv.fvm.dk

---

¹ Kommissionens Forordning (EF) Nr. 259/2008 af 18. marts 2008

² Lov nr. 429 af 31. maj 2000 om behandling af personoplysninger.

Bilag A. Støtteberettigede arealer

- A.1 Generelle regler for støtteberettigede arealer
- A.2 Støtteberettigede arealer
- A.3. Støtteberettigede afgrøder
- A.4 Ikke-støtteberettigede arealer

Dette bilag uddyber betingelserne for, hvilke arealer der kan danne grundlag for **udbetaling af** Enkeltbetaling. Det omhandler også, hvilke arealer, der ikke er støtteberettigede. For at få Enkeltbetaling skal du råde over støtteberettigede landbrugsarealer, og arealerne skal være støtteberettigede hele året. Der er fastsat en minimumsgrænse for udbetaling af direkte arealbaseret støtte på 2,00 ha. Læs mere om minimumsgrænserne i afsnit 4.1.

A.1 Generelle regler for støtteberettigede arealer

Landbrugsarealer, som anvendes til en landbrugsaktivitet, herunder arealer med lavskov med kort omdriftstid, er støtteberettigede. Det betyder, at både dyrkede og udyrkede arealer, arealer med permanent græs samt permanente afgrøder er støtteberettigede. Arealer med juletræer er dog ikke støtteberettigede, selvom dyrkningen af disse betragtes som en landbrugsaktivitet.

Kun arealer, hvor hovedformålet og den primære aktivitet er landbrug, er støtteberettigede. Arealet skal være støtteberettiget hele kalenderåret. Det er dog fx tilladt midlertidigt at opbevare halm, roer, kartofler og lignende. Opbevaringsperioden må maksimalt være et år (12 mdr.). Læs mere om ikke støtteberettigede arealer under [afsnit A.4](#), samt tilladte og ikke tilladte aktiviteter i [bilag B](#).

Visse arealer, der ikke længere opfylder definitionen for et støtteberettiget landbrugsareal, kan danne grundlag for Enkeltbetaling, hvis der blev udbetalt Enkeltbetaling for arealet i 2008. Dette drejer sig om fx arealer med tilsagn om tilskud til privat skovrejsning og visse miljøordninger med udtagningspligt. Læs mere i [bilag D](#).

Dyrkbare arealer

Et støtteberettiget landbrugsareal skal være dyrkbart. I ansøgningen om Enkeltbetaling skal du angive hver marks samlede dyrkbare areal.

Dyrkbare arealer skal under normale vejrforhold være egnet til mekanisk jordbehandling og høst i perioden fra den 15. maj til den 15. september (4 måneder).

Arealerne må således ikke være permanent vandlidende eller en stor del af året stå under vand eller være meget fugtige. For permanente græsarealer gælder dog, at arealerne skal kunne afgræsses eller slås i perioden fra den 1. juni til den 31. august (3 måneder).

Skel, læhegn, vandløb, vandhuller, haver, oplagspladser, veje og andre ikke dyrkbare arealer kan ikke medregnes til det dyrkbare areal. Læs mere herom i [afsnit A.3](#) og [A.4](#).

Opmåling af arealer

Det er det vandrette areal/projektion, der skal angives i ansøgningen om Enkeltbetaling. For svagt kuperede marker har forskellen mellem det vandrette og det kuperede areal normalt ingen betydning.

Hvis du ikke kender størrelsen af dine arealer, kan du anvende forskellige typer af måleudstyr til opmåling. Oplysninger om de enkelte opmålingsmetoder finder du på www.ferv.fvm.dk under ”Jordbrug” → ”Planteavl” → ”Opmåling af arealer” → ”Opmålingsmetoder”. Det er alene dit ansvar, at det anmeldte areal er korrekt opmålt. En anden mulighed er, at du kan logge på Enkeltbetaling Online, EHA, på følgende adresse: eha.dffe.dk. Med dit ansøgningsnummer samt EHA adgangskode kan du på Enkeltbetaling Online få adgang til Fødevareministeriets Internet Markkort, IMK. Her har du mulighed for at indtegne og opmåle dine marker elektronisk, således at du kan sammenligne med FødevareErhvervs markblokregister.

Markblokarealet skal i princippet være det samme som det støtteberettigede areal under Enkeltbetalingen og under miljø- og økologiordningerne. Du kan dog ikke gå ud fra, at du kan søge om Enkeltbetaling for hele markblokarealet. Hvis der fx i en markblok er arealer, der hverken er støtteberettigede under Enkeltbetalingen eller under miljø- og økologiordningerne skal markblokken ændres. Som ansøger er det dit ansvar at anmelde det korrekte areal og at indsende anmodning om rettelse af forkerte markblokke. Læs mere om ændring af markblokke i [Vejledning til Fællesskemaet 2010](#), afsnit 3.

Støtteberettigede arealer skal holdes fri for træer og buske. Der kan dog være op til 50 enkeltstående træer og buske pr. hektar. Du skal ikke medregne træer og buske under 1 meter i højden i denne opgørelse.

A.2 Støtteberettigede arealer

Støtteberettigede landbrugsarealer er arealer, der er drevet landbrugsmæssigt. Herunder medregnes arealer med permanent græs, permanente afgrøder, herunder lavskov samt enge og marskområder. Som støtteberettigede landbrugsarealer medregnes endvidere udyrkede landbrugsarealer, hvor reglerne for god landbrugs- og miljømæssig stand (GLM) er overholdt. Arealet skal anvendes til landbrugsmæssige formål og/eller overholde reglerne for GLM hele kalenderåret for at være støtteberettiget. Se i øvrigt [bilag B](#) for en uddybning af tilladte og ikke-tilladte aktiviteter på støtteberettigede landbrugsarealer.

Der er ikke krav om høst af afgrøder på de arealer, hvor der søges om Enkeltbetaling, bortset fra arealer med permanente afgrøder og lavskov, læs mere i [afsnit A 3](#). Krav om høst af afgrøder gælder også arealer med kartofler til stivelsesproduktion, som der søges koblet vegetabilsk støtte for.

Mindst 0,30 ha

Støtteberettigede marker skal udgøre et sammenhængende areal på mindst 0,30 ha. Du kan dyrke flere støtteberettigede afgrøder på samme mark. Begrænsningen i arealstørrelsen gælder dog ikke lukkede væksthuse (drivhuse).

Der kan ikke udbetales Enkeltbetaling for arealer, som er under 0,30 ha, og som er varigt afgrænsede. Der gælder særlige regler for miljø- og økologiordningerne, se mere i [Vejledning om tilsagn til 5-årige miljø- og økologiordninger samt eksisterende tilsagn](#).

Ved en varig afgrænsning forstås fx læhegn, vandløb, veje og naboskel. Åbninger mellem to arealer i fx et læhegn skal være mindst 20 meter brede, før det er tale om et sammenhængende areal. Hvis det ene eller begge arealer er mindre end 0,30 ha, kræves dog kun en støtteberettiget passage på 4 meter, før der er tale om et sammenhængende areal.

Dyrkede landbrugsarealer

Arealerne skal drives landbrugsmæssigt og i overensstemmelse med god landmandspraksis og lokalt anerkendte normer. Du kan dyrke alle former for almindelige landbrugsafgrøder, herunder permanente frugt- og grøntafgrøder, samt planteskolekulturer på støtteberettigede arealer. Se mere i [afsnit A.3](#).

Dyrkede arealer skal under normale vejrforhold være sået eller tilplantet senest den 31. maj i ansøgningsåret. For lavskov er fristen dog senest den 15. juni. For grøntsager, som traditionelt bliver sået eller udplantet sent, er fristen den 30. juni. Afgrøderne kål, porre, salat, bladselleri, gulerødder, bønner, knoldfennikel og radiser kan dog sås eller plantes senest den 15. august. Hvis arealerne først bliver sået eller tilplantet senere, så vil de blive betragtet som udyrkede landbrugsarealer, og arealerne skal derfor opfylde reglerne om god landbrugs- og miljømæssig stand (GLM), jf. [bilag C](#).

Læs endvidere mere om vildtstriber i [afsnit A.3](#).

Udyrkede landbrugsarealer

Udyrkede landbrugsarealer er arealer, hvor der ikke er en landbrugsmæssig produktion. Udyrkede landbrugsarealer må således ikke afgræsses. Afslået plantedække må dog fjernes fra marken og anvendes landbrugsmæssigt. Hvis det udyrkede landbrugsareal bliver benyttet til afgræsning, vil arealet blive bedømt efter reglerne for græsarealer. Det betyder, at reglerne om plantedække for græsarealer vil være gældende for arealet.

Udyrkede landbrugsarealer er støtteberettigede på linje med dyrkede arealer, hvis betingelserne for GLM er opfyldt på arealet. Overholdelse af GLM-kravene på udyrkede landbrugsarealer er en forudsætning for, at der kan udbetales Enkeltbetaling for arealet. Hvis GLM-reglerne ikke er opfyldt for et udyrket areal, er støttebetingelserne ikke opfyldt, og der kan ikke udbetales støtte for arealet, ligesom der evt. kan ske yderligere nedsættelse af den samlede direkte støtte. Se [bilag C](#) for en uddybende beskrivelse af GLM-reglerne, herunder oprettelse og vedligeholdelse af plantedække. Bemærk, at naturarealer ikke er støtteberettigede under Enkeltbetalingen.

Ønsker du at anvende et areal til afgræsning eller anden landbrugsmæssig aktivitet, skal du huske at anmelde arealet som et dyrket areal med de relevante afgrødekoder. Se afgrødekoderne i bilaget til [Vejledning til Fællesskema 2010](#).

Udyrkede landbrugsarealer skal være dyrkbare under normale vejrforhold. De er dyrkbare, hvis de er egnede til mekanisk jordbehandling eller høst fra 15. maj til 15. september. Se under [afsnit A.4](#), hvornår et areal ikke er støtteberettiget.

Træer og buske, herunder lavskov og permanente afgrøder, elefantgræs, rørgræs og stauder, må ikke indgå i plantedækket på udyrkede landbrugsarealer. **Alle plantearter, som betegnes som vådbundsplanter eller stive græsarter må ikke indgå.** Spredt forekomst kan dog accepteres. Der henvises i øvrigt til [afsnit A.3](#) om støtteberettigede afgrøder.

Du skal være opmærksom på, at arealer, der i mere end 5 år har et plantedække, der overvejende består af græs eller andet grøntfoder, efterfølgende vil blive til permanente græsarealer. Det gælder også selvom arealet har været pløjet og straks igen udlagt med græs eller andet grøntfoder i løbet af perioden på 5 år.

A.3. Støtteberettigede afgrøder

Landbrugsarealer, der er dyrket med alle former for landbrugsafgrøder, er støtteberettigede under Enkeltbetalingen. Arealer med juletræer og pyntegrønt er dog ikke støtteberettigede. Bemærk, at et areal skal være støtteberettiget hele kalenderåret for at der kan udbetales Enkeltbetaling.

Permanente afgrøder

Ved permanente afgrøder forstås kulturer uden for omdriften, bortset fra permanente græsarealer, hvis de dyrkes på arealerne i fem år eller længere og giver udbytte i flere år.

Alle former for permanente afgrøder er støtteberettigede herunder arealer med vinstokke til vinfremstilling.

Juletræer og pyntegrønt er dog ikke støtteberettigede, mens der gælder særlige regler for lavskov, rørgræs og elefantgræs, jf. nedenfor.

Arealer med landbrugsafgrøder i form af permanente afgrøder skal drives landbrugsmæssigt med henblik på høst for at være støtteberettigede.

Dette gælder fx arealer med:

- frugttræer og frugtbuske,
- stauder og
- lavskov.

Læhegn, vildtremiser og lign. arealer med træer og buske er ikke støtteberettigede, hverken som udyrkede arealer eller som græsarealer. Bemærk, at alle landbrugsarealer skal anmeldes i Fællesskemaet, se [Vejledning til Fællesskemaet](#) ("Sådan udfylder du Fællesskema 2010", "Markplan for bedriften og ansøgning").

Arealer med græs

Landbrugsarealer med græs er støtteberettigede under Enkeltbetalingen.

Græsarealer skal være så tørre og have en sådan beskaffenhed, at de kan afgræsses eller udnyttes til slæt i følgende perioder:

- Permanent græs: 1. juni til 31. august.
- Græs i omdrift: 15. maj til 15. september.

Se i øvrigt [bilag C](#) for en beskrivelse af GLM-krav til permanente græsarealer.

Græs opdeles efter EU-bestemmelserne i to typer: 1) Græs i omdrift og 2) Permanent græs.

Græs i omdrift

Ved græs i omdrift forstås landbrugsarealer, der anvendes til dyrkning af græs eller andet grøntfoder, både tilsåede og naturlige, og som indgår i bedriftens normale rotationsdrift. Hvis et areal anmeldes med græs i omdrift 5 år i træk, skal arealet det efterfølgende år tilsås med en anden afgrøde. Hvis dette ikke sker, bliver arealet til permanent græs.

Ved græs eller andet grøntfoder forstås alle urteagtige planter, der traditionelt forekommer på naturlige græsarealer eller normalt inkluderes i blandinger af frø til græsarealer eller enge.

Permanente græsarealer

Ved permanent græs forstås landbrugsarealer, der anvendes til dyrkning af græs eller andet grøntfoder, både tilsåede og naturlige, og som har ligget med græs eller andet grøntfoder i mere end 5 år. Det gælder også selvom arealet har været pløjet og straks igen udlagt med græs eller andet grøntfoder i løbet af perioden på 5 år.

Ved græs eller andet grøntfoder forstås alle urteagtige planter, der traditionelt forekommer på naturlige græsarealer eller normalt inkluderes i blandinger af frø til græsarealer eller enge.

Støttebetingelser for arealer med græs

Arealer, der anmeldes med græs, skal hele kalenderåret have et plantedække, der overvejende består af græs eller andet grøntfoder, dvs. græs, kløver og andre bælgplanter samt urteagtige plantearter, som naturligt indgår i foderet til drøvtyggere og heste. Det betyder, at de områder eller dele af marken, hvor mere end 50 % af overfladen er dækket af andre plantearter end græs eller andet grøntfoder, ikke er støtteberettiget.

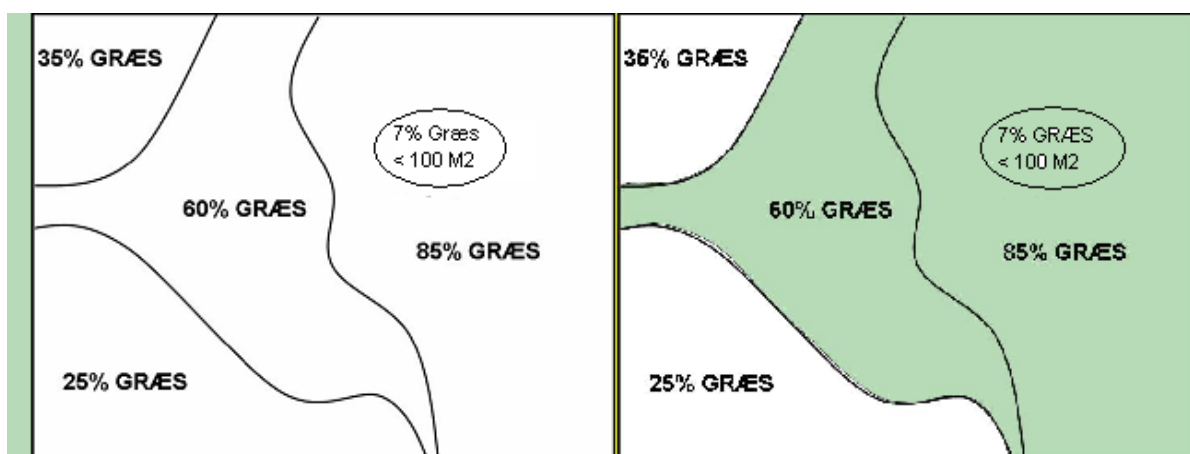
Der kan således ikke ydes støtte for arealer, der overvejende er dækket af andre plantearter som fx følgende:

- Vådbundsplanter (fx lysesiv, kæruld, kogleaks, kveller (salturt), dunhammer, mosebunke, tagrør og sødgræs)
- Stive græsarter (fx marehalm, stiv kvik, rørgræs, hjælme, vadegræs, katteskæg og elefantgræs)
- Vedplanter (fx træer, buske, lyng, gyvel, brombær og revling)
- Aggressive plantearter (fx brændenælde, tidsler og flyvehavre)
- Giftige plantearter (fx brandbæger, digitalis, kær-padderokke, og kæmpebjørneklo)
- Andre arter, som ikke er græs eller andet grøntfoder (fx bregner, dueurt, gederams, mjøldurt, vild kørvel, skræppearter og rød hestehov)

Det gælder dog, at hvis det drejer sig om velplejede græsarealer, hvor mosebunke, manna-sødgræs og rørgræs indgår i plantedækket, kan arealet accepteres som støtteberettiget. Det anbefales, at der tages slæt/afgræsses tidligt i vækstsæsonen (medio juni) med efterfølgende

slæt/afgræsning senere i vækstsæsonen på arealer, hvor de tre græsarter indgår. Denne pleje-strategi vil sikre, at der ikke sker en uhensigtsmæssig spredning af de tre arter, som vil resultere i et på sigt dårligt plejet græsningsareal. Hvis de tre græsarter har opnået en højde på over 40 cm, vil arealet ikke blive betragtet som velplejet. Det betyder, at arealet med de tre arter ved beregningen af procentdelen med græs og foderplanter vil indgå i den del af plantedækket, der ikke er støtteberettiget.

Hvis en mark består af områder med varierende græsindhold i plantedækket, skal procentdelen af græs og foderplanter fastlægges for hver del af marken (se figur A.1). Dele af marken med mere end 50% græs og foderplanter, godkendes i deres helhed, mens dele af marken, hvor procentdelen er på 50 eller derunder, i deres helhed ikke er støtteberettiget (se figur A.2). De dele af marken, som kan medregnes, skal hver for sig udgøre et sammenhængende areal på mindst 0,30 ha. Dog kan arealer under 100 kvadratmeter med under 50 % græs og foderplanter godkendes, hvis disse ”pletter” er en del af en helhed, hvor plantedækket opfylder betingelserne.

Figur A.1 Eksempel på inddeling af en mark med græs i områder med relativt ensartet plantedække

Figur A.2. Fastlæggelse af den støtteberettigede del af en mark med græs i eksemplet i figur A.1. De lyse områder i figuren er ikke støtteberettigede pga. en græsprocent på under 50.

Eksempel på støtteberettigede græsarealer

Anders Andersen har en eng på 5,00 ha med permanent græs i en å-dal. Engen afgræsses af kreaturer. Den lavest beliggende del af engen ned mod åen er tæt bevokset med lysesiv og tagrør, som derefter gradvis afløses af græsmarkplanter. På de første 20 m (0,50 ha) består plantedækket udelukkende (mere end 95 pct.) af lysesiv og tagrør. På den resterende del af arealet består den overvejende del af plantedækket samlet set af græs eller andet grøntfoder. Spredt over engen er der en vis forekomst af lysesiv og tidsler, men græs og andet grøntfoder er dominerende og udgør mere end 50 pct. af plantedækket.

Ved ansøgning om Enkeltbetaling søger Andersen ikke om støtte for de 0,50 ha af arealet, hvor mere end 95 pct. af plantedækket består af lysesiv og tagrør. Engen anmeldes derfor med 4,50 ha permanent græs. De 0,50 ha med lysesiv og tagrør anføres med afgrødekode 902 (naturlignende arealer) i kolonnen for ikke-støtteberettigede arealer.

Du skal være opmærksom på, at det er dit ansvar at anmelde dine marker, herunder græsarealer, korrekt i ansøgningen om Enkeltbetaling. Du skal derfor selv foretage evt. fradrag for arealer eller dele af arealer, der ikke opfylder betingelserne for støtte. Hvis det ved kontrol konstateres, at det areal, du søger støtte for, ikke opfylder betingelserne, vil der blive foretaget fradrag i det støtteberettigede areal. Dette vil blive betragtet som en arealafvigelse, der kan medføre nedsættelse eller bortfald af støtten. Læs mere om kontrol og nedsættelse af støtte i [bilag F](#).

Træer og buske på støtteberettigede arealer

Støtteberettigede arealer, herunder græsarealer, skal holdes fri for træer og buske over 1 meter i højden (læs mere om træer på næste side samt i [afsnit A.4](#)). Der må dog pr. hektar være op til 50 spredte træer og buske. Klynger af træer og buske skal fratrækkes ved arealopgørelsen. Ved klynger forstås i denne forbindelse arealer med mere end tre træer eller buske over 1 meter i højden pr. 100 kvadratmeter. Hvis der er mere end 5 meter mellem en klynge og et træ tilhører træet ikke klyngen. Arealet af en klynge opgøres ved at trække lige linjer mellem de yderste træstammer eller buske i klyngen.

Klynger af træer og buske under 100 kvadratmeter kan medregnes i det støtteberettigede areal. Buske, der har karakter af krat (fx brombær eller hybenrose) indgår i vurderingen af minimum 50 % dække af græs og foderplanter på græsarealer. Dele af marken med mere end 50 træer pr. ha er ikke støtteberettigede, uanset om de har undervækst af græs.

Træer og buske under 1 meter i højden skal ikke medregnes i optællingen af træer og buske.

Marker, der udelukkende består af sammenhængende skov, krat, buske eller siv mv. er ikke støtteberettigede.

Gartnerier og planteskoler

Alle arealer med planteskolekulturer inkl. permanente afgrøder og skovplanter er støtteberettigede. Arealer med stiklinger o. lign., der anvendes i egen bedrift, er dog kun støtteberettigede, hvis der er tale om stiklinger af afgrøder, som er støtteberettigede efter udplantning på værestedet. Hvis planteskoler fx dyrker juletræsplanter til udplantning med henblik på salg, er arealet støtteberettiget. Som eksempel på arealer, der ikke er støtteberettigede, kan nævnes arealer med småplanter af juletræer, der skal anvendes på egne juletræsarealer.

Du skal kunne fremvise dokumentation for salg, både for tidligere år (hvis dette er aktuelt) og for kontrolåret, når produkterne er solgt (efterkontrol).

Arealer med gartneriafgrøder (herunder frugttræer og frugtbuske) og planteskolekulturer er støtteberettigede, uanset om de dyrkes på friland, under glas eller anden form for overdækning. Bemærk dog, at støtteberettigede arealer skal udgøre et sammenhængende areal på mindst 0,30 hektar. Dette gælder dog ikke lukkede væksthuse og arealer med miljø- eller økologitilsagn.

Arealer med blomstrende vækster

Alle former for blomster inkl. buske, stauder inkl. et- og to-årige arter, er støtteberettigede. Bemærk dog, at haver og parker ikke er støtteberettigede.

Arealer med medicinplanter

Hvis du har arealer med medicinplanter, er disse kun støtteberettigede, hvis de drives landbrugsmæssigt med henblik på høst.

Arealer med lavskov

Hvis du har arealer med lavskov, er disse kun støtteberettigede, hvis de drives landbrugsmæssigt med henblik på høst. Ved lavskovsarealer forstås arealer tilplantet med følgende arter: ahorn, ask, avnbøg, birk, el, eg, elm, hassel, løn, navr, pil og poppel, enten i blandinger eller renbestand.

Træerne skal skæres ned til roden – stævnes/høstes, mindst en gang hvert tiende år. Kravet om stævning/høst mindst hvert 10. år gælder for alle arealer med lavskov, også de arealer, der er tilplantet før 2010.

Lavskovsarealet skal til en hver tid være tilplantet med mindst 8.000 planter af de ovennævnte arter pr. ha. For poppel i ren bestand er kravet dog mindst 2.000 poppelplanter pr. ha. På arealer med lavskov etableret før 3. april 2009, gælder kravene til plantetal fra 1. januar 2010.

Lavskovsarealet kan ud over de ovennævnte arter være tilplantet med op til 25 % buske og andre typer af træer beregnet ud fra antallet af de ovennævnte arter. Sådanne buske og andre typer træer må ikke samles i klynger, men skal være spredt ud i beplantningen som enkeltstående træer og buske.

Eksempler på arealer med træer og buske

Eksempel 1:

Hvis beplantningen består af i alt 9.000 planter pr. ha kan den sammensættes af min. 8.000 af nævnte arter og højst 1.000 buske og andre træer pr. ha spredt over hele beplantningen.

Eksempel 2:

Hvis beplantningen består af 11.200 af de til lavskov godkendte arter pr. ha, kan der yderligere være 25 % af 11.200 dvs. højst 2.800 buske og andre træer spredt over hele beplantningen. Der vil så være i alt 14.000 planter pr ha.

Lavskoven skal endvidere være på min. 0,30 ha og hele arealet skal være veldefineret og velafgrænset. Der må gerne være spor og gange, som er ubeplantede, således at færdsel i området kan ske for at afgrøden kan vedligeholdes. Højest 20 % af arealet må udgøre gange og ubefæstede køreveje uden beplantning. Dette har ikke betydning for kravet om plantetæthed pr. ha.

Hvis tilplantningen sker med det formål enten at skabe læhegn eller vildtremiser, er arealet ikke støtteberettiget. Dette betyder, at et areal, som er anmeldt med lavskov skal være dyrket i henhold til gængse dyrkningsnormer og må ikke ligge som hverken natur eller vildnis. Ligesom arealet ikke må fremstå som et ikke vedligeholdet udyrket areal.

Der kan kun søges støtte for arealer med lavskov, hvis de opfylder ovenstående krav. For arealer anmeldt med udtagningsrettigheder i 2008 som ikke opfylder ovenstående krav i 2009, skal der foretages de nødvendige ændringer i plantesammensætning og pasning, hvis der søges støtte for arealerne i 2010 og fremover.

Arealer med lavskov skal anmeldes i Fællesskema hvert år indtil høst enten som et areal, der søges Enkeltbetaling for, eller som et areal, der ikke søges om Enkeltbetaling for. Hvis dette ikke overholdes, eller hvis arealet ikke stævnes senest ved udgangen af det 10. år efter etableringen eller seneste høst, betragtes arealet som almindelig skov. Arealerne har i disse tilfælde ikke opfyldt støttebetingelserne i alle årene siden etablering eller seneste høst, hvilket kan føre til krav om tilbagebetaling og evt. yderligere nedsættelse af den direkte støtte.

Hvordan kan jeg komme ud af forpligtelsen til at opretholde lavskov?

2009 var et overgangsår fra de gamle til de nye regler for lavskov. Hvis der søges om Enkeltbetaling for arealer med lavskov, skal de nye regler være opfyldt fra og med 2010. Hvis du har et areal med lavskov, der ikke opfylder de nye krav i 2010, skal arealet anmeldes i kolonne 7 i Fællesskemaet som et landbrugsareal, som du ikke søger Enkeltbetaling for.

Du kan fremover træde ud af ordningen i forbindelse med høst/stævning af dine lavskovarealer.

Elefantgræs og rørgræs

Hvis du har arealer med elefantgræs og rørgræs, betegnes disse som permanente afgrøder, men arealerne er kun støtteberettigede, hvis de drives landbrugsmæssigt med henblik på høst og afsætning af en afgrøde til fx fiberproduktion, tækkemateriale eller energiformål. Rørgræs kan dog accepteres på græsarealer, såfremt de skærpede pasningskrav er opfyldt på arealet. Læs mere herom ovenfor i afsnittet ”Støttebetingelser for arealer med græs”.

Et areal, som er anmeldt med elefantgræs eller rørgræs skal være dyrket med henblik på høst i henhold til gængse dyrkningsnormer, og må ikke ligge som hverken natur eller vildnis, ligesom arealet ikke må fremstå som et ikke vedligeholdet udyrket areal.

Elefantgræs og rørgræs kan ikke anvendes som plantedække på en udyrket mark.

Bemærk, at et areal skal være støtteberettiget hele året for at der kan udbetales Enkeltbetaling. Arealet skal endvidere være på min. 0,30 ha og skal være veldefineret og velafgrænset.

Der kan kun søges Enkeltbetaling for arealer med elefantgræs eller rørgræs, hvis de opfylder nedenstående krav (se dog undtagelse i afsnittet ”støttebetingelser for arealer med græs”).

Elefantgræs

Ved landbrugsmæssig drift forstås for elefantgræs, at der til hver en tid skal være mindst 6.000 planter pr. ha.

Ved etablering af elefantgræs som energiafgrøde, kan ansøger undlade at høste de første 2 år efter etablering. Derefter skal arealet høstes mindst en gang hvert 3. år.

Rørgræs

For rørgræs skal der være en plantetæthed der svarer til en udsædsmængde på minimum 9 kg frø pr. ha. I tvivlstilfælde kan udsædsmængden dokumenteres ved kvittering for køb af såsæd.

Ved etablering af rørgræs som energiafgrøde, kan ansøger undlade at høste de første 2 år efter etablering. Derefter skal arealet høstes mindst hvert år, dog kan høst undtagelsesvist undlades på grund af vejrmæssige forhold et enkelt år.

Vildt- og bivenlige tiltag

Det er tilladt at så vildt- og bivenlige arter i såkaldte vildtstriber på alle landbrugsarealer med undtagelse af permanente græsarealer og arealer med permanente afgrøder. Såning kan ske enten direkte i det eksisterende plantedække eller efter harvning eller pløjning.

Vildt- og bivenlige arter

Som flerårige vildt- og bivenlige plantearter kan anvendes alle plantearter, som ikke betegnes som permanente afgrøder. Det betyder, at disse planter skal have en levetid på maksimum 4 år. De planter og den plantesammensætning, som kan godkendes på permanente græsarealer, jf. [afsnit A.3](#), kan dog altid anvendes til såning.

Permanente afgrøder som elefantgræs, rørgræs, stauder samt andre træer og buske, herunder lavskov, må ikke indgå i plantesammensætningen i vildtstriberne.

Vildtstriber

Ved vildtstriber forstås striber i den enkelte mark, som er tilsået med vildt- og bivenlige plantearter. Vildtstriberne må have en bredde på maksimum 6 m. Hvis der er flere vildtstriber på et areal, skal mellemrummene mellem striberne være min. 6 m. Desuden må maksimalt 10% af markens areal være udlagt med vildtstriber.

Vildtstriber, som opfylder disse krav, skal ikke anmeldes i markplanen til ansøgningen om Enkeltbetaling, og de skal ikke indtegnes separat på dit markkort.

Der gælder samme krav til plantedækket på vildtstriber som den øvrige del af marken. Heraf følger, at vildtstriber på udyrkede landbrugsarealer ikke må gødes eller sprøjtes, og der må på disse arealer udelukkende foretages jordbehandling på striberne. Derudover skal vildtstriber til enhver tid holdes fri for opvækst af træer.

2 meter striber med bar jord

Plantedække kan undlades i en stribe af højst 2 meter rundt om alle typer af støtteberettigede landbrugsarealer. Striben må mekanisk holdes plantefri. Plantedække kan ikke undlades på arealer, der ligger nærmere end 5 meter fra søer, åbne vandløb, kystlinier samt beskyttede fortidsminde (fx gravhøje), der er beskyttet i medfør af [museumslovens](#) § 29e.

Insektvolde

Der kan hele året etableres insektvolde på alle støtteberettigede landbrugsarealer. Insektvoldene må ikke være højere eller bredere, end de kan pløjес væk igen.

Disse tre tiltag: 2 meter barjordstribe, insektvolde og vildtstriber, skal ikke anmeldes særskilt i markplanen til ansøgningen om Enkeltbetaling i Fællesskemaet, og de skal ikke indtegnes separat på dit markkort.

A.4 Ikke-støtteberettigede arealer

Ikke-støtteberettigede arealer er:

- Arealer, som anvendes til andre formål end landbrug, jf. nedenfor.
- Arealer med mere end 50 træer og buske (på over 1 meter i højden) pr. ha., med undtagelse af arealer med fx lavskov, frugttræer og frugtbuske.
- Læhegn vildtremiser og lign.
- Vandlidende arealer.
- Fredskovspligtige arealer, se dog nedenfor og [bilag D](#) om skovrejsning

Der findes en række grænseområder, især ved overgange mellem græs-, hede- og naturarealer, hvor det kan være svært at fastlægge, om det er et landbrugsareal og dermed et støtteberettiget areal. Det er dit ansvar, at der kun søges om støtte for de arealer, der er støtteberettigede.

Bemærk, at arealerne skal være støtteberettigede hele kalenderåret for at kunne indgå i din ansøgning om Enkeltbetaling.

Arealer med træer

Står der mere end 50 træer og buske over 1 meter i højden pr. hektar spredt udover arealet, bliver det karakteriseret som et naturareal, som ikke er støtteberettiget. Marker, der udelukkende består af sammenhængende skov, krat, buske eller siv mv. godkendes ikke som støtteberettigede.

Se dog undtagelsen i [afsnit A.3](#), vedr. arealer med træer, som drives landbrugsmæssigt.

Eksempler på støtteberettigede og ikke-støtteberettigede arealer

Hans Hansen har et areal med permanent græs på 10 ha. På de 2,5 ha heraf findes 140 træer og buske på over en meter i højden (dvs. ca. 56 træer/buske pr. ha). Den resterende del på 7,5 ha består af græs eller andet grøntfoder.

De 7,5 hektar uden træer og buske udgør den støtteberettigede mark, mens de 2,5 hektar ikke er støtteberettigede på grund af forekomsten af mere end 50 træer og buske over en meter i højden og må derfor ikke medregnes til marken. De 2,5 hektar skal anmeldes som øvrige arealer, hvortil der ikke søges Enkeltbetaling.

Arealer, som anvendes til andre formål end landbrug

Følgende arealer er ikke støtteberettigede under Enkeltbetalingen:

- Naturarealer, herunder hedearealer med fx lyng.
- Arealer med træer og buske med undtagelse af de arealer, der er nævnt ovenfor under A.3.
- Arealer med siv, kogleaks, dunhammer, tagrør, marehalm, hjælme o.l. Spredt forekomst kan dog accepteres.
- Arealer, hvor normalt plantedække ikke kan opretholdes, fx på grund af oversvømmelse store dele af året.
- Arealer som anvendes til fx parker, dyreparker, festivalpladser, sportspladser, campingpladser, golfbaner, rekreative områder, etablerede spejderlejre, skydebaner, ridebaner, landingsbaner (inkl. sikkerhedszoner) for alle typer af fly, militære øvelsesområder, arealer med fortidsminder og andre arealer, der enten anvendes til eller er udlagt til ikke-landbrugsmæssige formål, fx jagt.
- Andre arealer, som har ligget hen uden landbrugsaktivitet i længere tid (5 år eller mere).
- Skov, se dog om skovrejsning i [afsnit B.4](#).
- Åbne naturarealer, der er omfattet af fredskovspligt (herunder brandbælter), se dog undtagelsen nedenfor.
- Veje, befæstede stier, gårdspladser, hegn, haver mv.

Vandlidende arealer er ikke støtteberettigede

De arealer, som du søger støtte for, skal som nævnt være dyrkbar landbrugsjord. Arealerne må ikke permanent eller en stor del af året stå under vand eller være meget fugtige. Hvis du har vådområder med tilsagn om tilskud under miljøordninger herunder MVJ-aftaler, der anmeldes til udnyttelse af betalingsrettigheder, er de undtaget herfor, jf. [bilag D](#).

Under normale vejrforhold skal arealerne som nævnt i [afsnit A.1](#) have en sådan beskaffenhed, at det er muligt at udføre mekanisk jordbehandling og høst i perioden fra den 15. maj til den 15. september. For permanente græsarealer gælder dog, at de skal kunne afgræsses eller slås i perioden fra den 1. juni til den 31. august. På dyrkede og udyrkede marker, hvor større eller mindre områder er med vand eller sump, må de våde dele ikke medregnes til det støtteberettigede areal.

Marker med et defekt eller nedlagt dræn, er kun støtteberettigede, hvis arealet er så tørt, at det kan udnyttes landbrugsmæssigt.

Fredskovspligtige arealer

Arealer, hvorpå der er pålagt fredskovspligt, er som udgangspunkt ikke støtteberettigede under Enkeltbetalingen. Arealer med tilsagn om tilskud til skovrejsning kan dog i visse tilfælde være støtteberettigede. Læs mere i afsnit [D.1.2](#).

Arealer til rekreative formål, fx jagt

Arealer, der udelukkende opfylder rekreative formål, herunder jagt, er ikke støtteberettigede. Læs i øvrigt om vildtstriber i [afsnit A 3](#).

Bilag B. Tilladte og ikke-tilladte aktiviteter

B.1 Tilladte aktiviteter på støtteberettigede arealer hele året B.2 Tilladte aktiviteter i begrænset omfang B.3 Ikke-tilladte aktiviteter på støtteberettigede arealer B.4 Ekspropriation

<p>Landbrugsarealer, hvortil du søger Enkeltbetaling, kan kun i begrænset omfang anvendes til ikke-landbrugsmæssige formål.</p>

Støtteberettigede arealer kan kun i begrænset omfang anvendes til ikke-landbrugsmæssige formål. Det er en betingelse for anvendelsen til andre formål, at landbrugsaktiviteten kan udføres, uden at blive væsentligt begrænset på grund af omfanget, typen, varigheden og tidspunktet for den ikke landbrugsmæssige anvendelse. Anvendelsen til andre formål må ikke have en sådan karakter eller omfang, at arealets primære anvendelse bliver andet end landbrug. Desuden må arealet som hovedregel kun anvendes på en måde, der ikke medfører ødelæggelse eller fjernelse af plantedækket. Skader på plantedækket efter anvendelse skal straks udbedres.

B.1 Tilladte aktiviteter på støtteberettigede arealer hele året

Her er nogle eksempler på aktiviteter, der uanset den tidsmæssige udstrækning er tilladt hele året:

- Privat ikke-organiseret ridning.
- Trampestier
- Jagt

Selv om disse aktiviteter er tilladt hele året, er det en betingelse, at arealerne primært anvendes til landbrugsformål. For at dette krav kan anses for opfyldt, skal arealerne som minimum være til rådighed for landbrugsproduktion i perioden fra 1. april til 31. august. Kravet om primær anvendelse til landbrugsformål kan derfor ikke opfyldes ved fx et høslet eller høst af en afgrøde til grøntfoder i årets første halvdel.

Opbevaring af halm, roer, kartofler og lignende er tilladt hele året. Opbevaringen må ikke strække sig over mere end et år.

Det er altid tilladt at dræne, planere og tilføre jord, sand og grus, kalk eller andre jordforbedringsmidler.

B.2 Tilladte aktiviteter i begrænset omfang

Her er nogle eksempler på aktiviteter, der er tilladt i op til 28 dage om året. Dog må aktiviteterne højst strække sig over 8 dage i perioden 1. april – 31. august:

- Militære øvelser
- Ikke landbrugsmæssig opbevaring af fx jord, sand, grus, byggematerialer, træ, tømmer, brænde og maskiner
- Midlertidige anlægsarbejder

- Arbejdskørsel og arbejdsområde
- Pløjestævner, traktortræk, maskindemonstrationer, udstillinger, parkeringsplads, bålplads, hundetræning og ridearrangementer
- Koncerter, sportsarrangementer, markeder, dyrskuer, spejderlejre og lignende arrangementer
- Arkæologiske udgravninger, hvor arealet før og efter bliver anvendt til landbrugsaktivitet.

De 28 dage, respektive 8 dage, omfatter også forberedende aktiviteter som fx opsætning af scener, telte og boder. Du skal ikke sende meddelelse eller søge om godkendelse til de nævnte arrangementer, hvis de ikke varer længere end de nævnte antal dage.

Hvis du vil anvende de støtteberettigede arealer til andre aktiviteter end de nævnte eller i en længere periode end 28 dage, respektive 8 dage, kan du sende en begrundet anmodning herom til FødevarerErhverv, som konkret vil vurdere, om der kan gives tilladelse. En tilladelse vil altid forudsætte, at landbrugsaktiviteten og arealets karakter af landbrugsareal ikke bliver væsentligt begrænset af den ikke landbrugsmæssige anvendelse.

Selv om du på grundlag af ovenstående retningslinier gennemfører ikke landbrugsmæssige aktiviteter på støtteberettigede arealer, er du som ansøger stadig ansvarlig for, at reglerne om krydsoverensstemmelse til enhver tid er overholdt.

B.3 Ikke-tilladte aktiviteter på støtteberettigede arealer

Eksempler på aktiviteter, der uanset varighed ikke er tilladt:

- "Markrace"
- Landingsbane, motorbane og lignende
- Etablering af befæstede stier og veje
- Forberedende aktiviteter, som fx arkæologiske forundersøgelser i forbindelse med byggemodning eller offentlige anlægsarbejder, råstofindvinding eller overgang til anden ikke landbrugsmæssig anvendelse.

B.4 Ekspropriation

Ekspropriation betyder, at offentlige myndigheder varigt eller for en periode overtager dine arealer.

Hvis en offentlig myndighed, ved ekspropriation eller ved frivillig aftale, overtager dine arealer varigt eller midlertidigt, vil ansøger som oftest ikke kunne opfylde kravet om, at arealerne skal være støtteberettigede landbrugsarealer i hele det pågældende kalenderår.

Der kan ikke søges om Enkeltbetaling for et areal, hvis myndigheden overtager det inden udløbet af fristen for rettidig indsendelse af ansøgning om Enkeltbetaling det pågældende kalenderår. Hvis arealet allerede indgår i en ansøgning, skal ansøger trække det ud af ansøgningen, hvis ekspropriationen betyder, at arealet overgår til ikke-landbrugsmæssig anvendelse i løbet af det pågældende år. Konstateres det i forbindelse med administrativ eller fysisk kontrol, at arealet på grund af ekspropriation ikke opfylder kravene til støtteberettigede landbrugsarealer,

vil forholdet blive betragtet som en arealafvigelse, der kan medføre nedsættelse af støtten, hvis du ikke forinden har underrettet Fødevarerhverv om ekspropriationen.

Hvis et areal på grund af ekspropriation ikke opfylder betingelserne for støtteberettigede arealer i hele kalenderåret, vil de tilknyttede betalingsrettigheder som hovedregel ikke være udnyttet. Ansøger kan dog i særlige tilfælde anmode Fødevarerhverv om, at betalingsrettighederne alligevel anerkendes som udnyttede, selvom de ikke danner grundlag for udbetaling af støtte. Det forudsætter, at myndighederne først har overtaget arealerne efter ansøgningsfristen, og at ansøger ikke har haft nogen mulighed for at kunne forudse, at støttebetingelserne ikke ville blive opfyldt hele året.

Hvis myndighederne kun overtager et areal i forbindelse med anlægsaktiviteter, der højst strækker sig over 28 dage, dog højst 8 dage i perioden fra 1. april til 31. august, vil man stadig være berettiget til Enkeltbetaling for arealet. Det forudsætter dog, at arealet straks efter arbejdets afslutning reableres som støtteberettiget landbrugsareal. Det er ikke nødvendigt at underrette Fødevarerhverv om sådanne kortvarige anlægsarbejder på højst 28 dage, respektive 8 dage. Strækker arbejdet sig derimod over en længere periode end de nævnte antal dage, skal ansøger straks underrette Fødevarerhverv. Vi vil derefter tage stilling til, om arealet fortsat er støtteberettiget.

Eventuel erstatning for mistet Enkeltbetaling som følge af ekspropriation vedrører ikke Fødevarerhverv, men er alene en sag mellem dig og den myndighed, der står for ekspropriationen.

Bilag C. God landbrugs- og miljømæssig stand (GLM)

- C.1 Plantedække på udyrkede landbrugsarealer
- C.2 Slåning af plantedække på udyrkede landbrugsarealer
- C.3 Genetablering af plantedække
- C.4 Mekanisk jordbehandling – udyrkede landbrugsarealer
- C.5 Udyrkede landbrugsarealer må ikke sprøjtes, gødes eller kunstvandes
- C.6 Permanente græsarealer

Dette bilag beskriver, hvad der kræves for at holde landbrugsarealer i god landbrugs- og miljømæssig stand. GLM-reglerne skal overholdes på alle landbrugsarealer og arealer for hvilke, der udbetales under landdistriktsprogrammet i hele kalenderåret.

Der er fastlagt GLM-regler især for landbrugsarealer, der ikke dyrkes (udyrkede landbrugsarealer) og for græsarealer. Desuden er der for alle landbrugsarealer fastsat GLM-krav vedr. forbud mod markafbrænding af halm og lign., 2 meter zone omkring fredede fortidsminder, bekæmpelse af flyvehavre, bekæmpelse af kæmpebjørneklo samt forvaltning af vand. For en nærmere beskrivelse af disse krav henvises til [Vejledning om krydsoverensstemmelse](#).

GLM-reglerne er en del af krydsoverensstemmelseskravene og på udyrkede landbrugsarealer skal GLM-reglerne overholdes, for at arealerne kan betragtes som støtteberettigede under Enkeltbetalingen

For udyrkede landbrugsarealer skal du bl.a.:

- etablere og vedligeholde plantedække på arealerne,
- slå arealerne mindst en gang hvert andet år i perioden 1. juli til 15. september,
- holde arealerne fri for opvækst af træer og buske,
- ikke gøde, sprøjte eller kunstvande

Læs mere om udyrkede arealer i [bilag A.2](#).

For permanente græsarealer og græsarealer i omdrift skal du bl.a.:

- slå arealerne mindst én gang årligt i perioden 1. juli til 15. september. Slåningen kan erstattes af afgræsning.

Læs mere om permanent græs og græs i omdrift i [bilag A.3](#).

C.1 Plantedække på udyrkede landbrugsarealer

Der skal være plantedække på udyrkede arealer. Plantedækket på udyrkede landbrugsarealer, skal være etableret senest 14 dage efter høst, og ikke senere end den 1. oktober, medmindre der er tilstrækkeligt eksisterende plantedække på arealerne.

Hvis høsten først sker efter den 1. oktober, skal du etablere plantedækket snarest muligt, men ikke senere end den 31. maj året efter.

På udyrkede landbrugsarealer skal plantedækket opretholdes indtil dyrkning genoptages.

Etablering af plantedække på udyrkede marker

Plantedækket skal etableres og bestå af:

1. Fremspirede spildfrø fra tidligere dyrkningsårs landbrugsafgrøder

Plantedække af fremspirede spildfrø fra en landbrugsafgrøde kan kun etableres efter en afgrøde, som giver et egentligt frøspild, fx en kornafgrøde dyrket til modenhed. Du kan kun bruge en afgrøde, der giver et egentligt frøspild og ikke fx roer, helsæd eller majs.

2. Frøblandinger af alle typer af landbrugsafgrøder, som ikke er permanente afgrøder.

Der kan på udyrkede landbrugsarealer udsås en blanding af forskellige plantearter, fx græsblandinger.

For at sikre et sammenhængende plantedække hele året, anbefales det at bruge en frøblanding, der overvejende består af vinterfaste plantearter.

C.2 Slåning af plantedække på udyrkede landbrugsarealer

Udyrkede landbrugsarealer skal vedligeholdes ved slåning mindst én gang hvert andet år i perioden 1. juli til 15. september. Desuden skal arealet holdes fri for opvækst af træer og buske.

Plantedækket må ikke slås i perioden fra den 1. maj til den 30. juni, undtagen i følgende tilfælde:

- Hvis der er fare for krydsbestøvning mellem arealerne og marker med frøafgrøder inden for de afstande, som er fastsat i certificeringsreglerne. Plantedækket skal da slås inden blomstring efter anmodning fra den berørte frøavler
- Hvis der er behov for at bekæmpe flyvehavre, hejrearter, brændenælder, tidsler samt giftige ukrudtsarter, som fx kæmpebjørneklo og vårbrandbæger
- Hvis plantedækket gennem hele foråret er holdt helt kort ved slåning med jævne mellemrum.

Slåning kan derudover undlades på vildtstriber og insektvolde. Disse skal dog altid holdes fri for opvækst af træer og buske.

Når du slår plantedækket, bør du af hensyn til vildtet begynde på midten af arealet. Desuden kan du rekvirere hjælp fra Vildtredderkorpset fra Danmarks Jægerforbund, således at du undgår at beskadige vildtet.

C.3 Genetablering af plantedække

Udyrkede landbrugsarealer må ikke anvendes på en måde, der medfører ødelæggelse eller fjernelse af plantedækket. Midlertidige foranstaltninger og arrangementer er dog tilladt, hvis plantedækket retableres straks efter anvendelsen.

På landbrugsarealer med permanent græs og på udyrkede landbrugsarealer, skal der hvert år inden den 1. oktober ske eftersåning af områder uden tilstrækkeligt plantedække. Dette gælder dog ikke udyrkede landbrugsarealer, hvor der skal sås en afgrøde til høst det efterfølgende år.

Endvidere kan plantedækket genetableres fra den 15. april til den 31. maj efter eventuel forudgående jordbehandling, men uden anvendelse af pesticider og gødning, og under forudsætning af, at slåningsreglerne nævnt under C.2 er overholdt. Genetablering kan ske efter samme regler som etablering af plantedække, jf. punkt C.1.

C.4 Mekanisk jordbehandling – udyrkede landbrugsarealer

Plantedækket på udyrkede landbrugsarealer må ikke ødelægges.

Hvis du på et udyrket landbrugsareal vil så en støtteberettiget afgrøde i efteråret, som du vil høste det følgende år, kan du dog både foretage jordbehandling, tilsåning, gødskning og sprøjtning fra den 15. juli. Et eksempel på dette kan også være såning af græs til efterfølgende afgræsning eller slæt. Bemærk, at en efterafgrøde ikke betragtes som en afgrøde til høst det efterfølgende år.

Du må endvidere gerne dræne, planere og tilføre jord, sand og grus eller egentlige jordforbedringsmidler som fx kalk. Plantedækket skal dog genetableres, så snart arbejdet med tilførslen er afsluttet.

Det er desuden tilladt at etablere vildtstriber som beskrevet i [bilag A.3](#).

C.5 Udyrkede landbrugsarealer må ikke sprøjtes, gødes eller kunstvandes

På udyrkede landbrugsarealer må du ikke:

- anvende plantebeskyttelsesmidler, herunder kemiske midler til ukrudtsbekæmpelse. Du må dog anvende selektive midler, der anvendes med henblik på selektiv bekæmpelse af kæmpebjørneklo og selektive midler til bekæmpelse af flyvehavre under forudsætning af, at det øvrige plantedække ikke beskadiges,
- tilføre mineralsk eller organisk gødning, herunder slam, spildevand og kompost,
- kunstvande.

Reglerne gælder hele året. Der kan dog anvendes plantebeskyttelsesmidler og gødning fra den 15. juli forud for etablering af en afgrøde til næste vækstsæson. Læs mere i afsnit C.4.

C.6 Permanente græsarealer

Permanente græsarealer og græsarealer i omdrift skal slås mindst én gang årligt i perioden 1. juli til 15. september. Slåningen kan erstattes af afgræsning, men arealerne skal holdes fri for opvækst af træer og buske.

Se mere om permanent græs i [bilag A.3](#).

Forholdet mellem permanente græsarealer og det totale landbrugsareal i Danmark, må ikke falde med mere end 10 %, sammenlignet med forholdet mellem permanent græs i 2003 og landbrugsarealet i 2005. Forholdet mellem permanente græsarealer og landbrugsarealet skal beregnes hvert år på basis af landbrugernes arealangivelser i ansøgningen om Enkeltbetaling. Arealer med græs i 5 år eller mere er permanente græsarealer. Det gælder også selvom arealet har været pløjet og straks igen udlagt med græs i løbet af perioden på 5 år.

Arealer, der som følge af et tilsagn om tilskud om miljø- og økologiordning henligger som permanente græsarealer, indgår ligeledes i opgørelsen over permanente græsarealer, også selvom der blev tildelt almindelige betalingsrettigheder som græs i omdrift, jf. [bilag D](#).

Falder andelen af permanente græsarealer mere end 5 %, vil FødevarerErhverv med henblik på at modvirke yderligere fald kræve, at de landbrugere, der modtager støtte, skal søge tilladelse til at inddrage permanente græsarealer i omdriften. En tilladelse vil evt. være betinget af, at et tilsvarende areal udlægges med permanent græs.

Konstaterer FødevarerErhverv for et givet år, at det samlede areal med permanent græs er faldet, og at andelen er faldet med mere end 5 % i forhold til referenceandelen, iværksætter FødevarerErhverv en ordning, hvorefter permanente græsarealer kun må inddrages i omdriften, hvis der efter ansøgning er givet tilladelse hertil.

Falder andelen med permanente græsarealer mere end 10 %, vil landbrugere, der modtager støtte, og som råder over arealer, der er blevet inddraget til anden anvendelse, blive pålagt helt eller delvis at genetablere de permanente græsarealer, der er blevet inddraget. Alternativt kan landbrugerne blive pålagt at udlægge tilsvarende arealer som permanente græsarealer.

Forpligtelsen til genetablering af permanente græsarealer vedrører de arealer, der er overgået til anden anvendelse inden for de seneste 24 måneder forud for datoen for indgivelse af ansøgning om støtte.

Landbrugerne skal genoplægge en procentdel af det tidligere inddragne areal til permanent græsareal eller udlægge et andet areal af tilsvarende størrelse som permanent græsareal.

Efter et pålæg om retablering af permanente græsarealer vil arealer blive betragtet som permanente græsarealer, allerede fra datoen for genoplægningen eller udlægningen som permanente græsarealer. Det betyder, at det pågældende græsareal vil være underlagt reglerne om tilladelse til ompløjning samt reglerne om genetablering allerede fra det første år, uanset at det kun har været dyrket i et år eller mere med græs. Disse arealer skal anvendes til dyrkning af græs eller andet grøntfoder i 5 på hinanden følgende år fra tidspunktet for omlægningen.

Hvis det permanente græsareal, der er inddraget i omdriften, er blevet solgt/overdraget efter omlægningen, skal forpligtelsen til udlægning af et tilsvarende areal som permanent græs kun gælde, hvis salget/overdragelsen fandt sted efter den 7. maj 2004.

Reglerne om, at der under visse omstændigheder skal tilladelse til at inddrage permanente græsarealer i omdriften, og kravet om at genetablere permanente græsarealer, omfatter ikke arealer, der som følge af et tilsagn til miljø- eller økologiordninger henligger som permanente græsarealer. Se nærmere i [bilag D](#).

Bilag D. Enkeltbetaling for arealer underlagt særlige forpligtelser

D.1 Enkeltbetaling for arealer underlagt særlige forpligtelser D.2 Nedsættelse af tilskud som følge af dobbeltbetaling D.3 Undtagelse for opretholdelse af permanente græsarealer

Dette bilag orienterer dig om reglerne for Enkeltbetaling, når dit areal er omfattet af særlige forpligtelser, f.eks. tilsagn under miljø- og økologiordningerne eller tilsagn om tilskud til skovrejsning.

D.1 Enkeltbetaling for arealer underlagt særlige forpligtelser

Samtidig med ophævelsen af udtagningspligten i 2009 blev alle udtagningsrettigheder ændret til almindelige betalingsrettigheder. Der kan dog fortsat udbetales Enkeltbetaling for arealer med tilsagn om tilskud til skovrejsning og tilskud til visse miljøordninger.

Hvis der i 2008 retmæssigt blev udbetalt Enkeltbetaling for et areal, kan der også fremover udbetales Enkeltbetaling for arealet, selvom det ikke længere opfylder betingelserne for at være støtteberettiget, hvis dette skyldes gennemførelse af følgende direktiver:

- Fuglebeskyttelsesdirektivet,
- Direktiv om bevarelse af naturtyper samt dyr og vilde planter (Habitatdirektivet),
- Vandrammedirektivet

I [Vejledning til Fællesskema](#), bilag 2, kan du se præcist hvilke tilsagnstyper, der er omfattet af denne ordning.

Derudover kan der, i den periode landbrugeren har den relevante forpligtelse, udbetales Enkeltbetaling for arealer,

- hvorpå der er rejst skov med støtte fra Skov- og Naturstyrelsen
- som er omfattet af et tilsagn om miljøvenligt jordbrug med forpligtelse til udtagning

Arealer, der er omfattet af et tilsagn til skovrejsning og arealer, der er taget ud af produktion som følge af et tilsagn om støtte under landdistriktsprogrammet, kan danne grundlag for Enkeltbetaling, selvom de ikke opfylder de almindelige krav til støtteberettigede arealer. Det er dog en forudsætning for at opnå Enkeltbetaling for disse arealer at arealet dannede grundlag for udbetaling af Enkeltbetaling i 2008. Støtten under Enkeltbetalingen kan kun udbetales, så længe forpligtelsen varer, jf. nedenfor.

D.1.1 Miljøordninger med udtagningsforpligtelse

Et areal, der er omfattet af en udtagningsforpligtelse som følge af et tilsagn i forbindelse med en miljøordning under landdistriktsprogrammet er berettiget til Enkeltbetaling i 2010, uanset at arealet står under vand, eller på anden måde ikke opfylder betingelserne for støtteberettigede arealer.

Det er dog et krav, at betingelserne for tilsagnet er opfyldt, og at der blev udbetalt Enkeltbetaling for arealet i 2008. Bemærk, at du i disse tilfælde ikke er forpligtet til at overholde En-

keltbetalingens krav til plantedække, og vedligeholdelse mv. i 2010, hvis disse ikke stemmer overens med betingelserne for tilsagnet. Enkeltbetaling kan udbetales i tilsagnsperioden.

Eksempler på kombination af Enkeltbetaling og tilsagn under miljøordningerne

Eksempel 1.

Anders Andersen har i 2004 fået tilsagn om tilskud til etablering af vådområder med forpligtelse til udtagning. En del af arealet er nu en sø. Hele arealet inklusiv søen blev i 2008 anmeldt som udtaget med støtte på grundlag af udtagningsrettigheder.

Hele arealet inkl. søen er støtteberettiget under Enkeltbetalingen, så længe tilsagnet løber. Der udbetales ligeledes tilskud til miljøvenlige jordbrugsforanstaltninger til den del af arealet, der er et landbrugsareal.

Eksempel 2

Hans Hansen har i 2002 fået tilsagn om tilskud til Miljøvenlig drift af græsarealer. Arealet var et omdriftsareal i 2003. Arealet opfylder kravene til støtteberettiget jord i Enkeltbetalingen. Der søges støtte til arealet i 2009, og arealet plejes i overensstemmelse med betingelserne under Enkeltbetalingsordningen. Der udbetales både Enkeltbetaling og tilskud til miljøvenlige jordbrugsforanstaltninger til arealet.

Hvis du er i tvivl om, hvad der gælder for dit tilsagn, kan du kontakte Miljøkontoret i FødevarerErhverv.

D.1.2 Arealer med fredsskovspligt eller tilskud til skovrejsning

Som udgangspunkt er arealer med fredsskovspligt og andre skovarealer ikke støtteberettigede under Enkeltbetalingen. Der gælder dog særlige regler for arealer med tilsagn om tilskud til skovrejsning. Læs mere nedenfor i afsnittet ”Arealer med tilskud til skovrejsning”.

Fredskovsrealer der ikke er tilplantet med træer

Arealer, hvorpå der er pålagt fredsskovspligt, er ikke støtteberettigede under Enkeltbetalingen, hvis det drejer sig om:

- lysåbne arealer, der etableres i en nyplantet skov eller
- arealer i eksisterende skov, der er ryddet for træer med henblik på at etablere lysåbninger og andre åbne naturarealer,

For lysåbne arealer i ny skovtilplantning gælder, at de anses som naturarealer og dermed ikke er støtteberettigede. Det har således ingen betydning, om arealet tidligere har været dyrket eller har været anmeldt som foderarealer under de tidligere præmieordninger for kvæg, herunder været anvendt til afgræsning eller til slæt.

Andre arealer, hvor der er pålagt fredsskovspligt, kan være støtteberettigede under Enkeltbetalingen. Det gælder:

- marker uden for den egentlige skov, så længe disse anvendes landbrugsmæssigt, og arealet i øvrigt opfylder betingelserne for at være støtteberettiget under Enkeltbetalingsordningen.
- eksisterende fredskovarealer, hvor det kan dokumenteres, at de traditionelt og gennem lang tid har været anvendt til landbrugsformål og stadig bliver det. Eksempler på dette kan være ejendomme beliggende i skovområder med tilhørende græsmarker eller landbrugsjord.

Eksempel på arealer med fredskovspligt

Niels Nielsen vil i 2011 og 2012 plante skov på et areal på 10 ha. Arealet er permanent græs, som udnyttes landbrugsmæssigt, fordi det afgræsses. Han modtager Enkeltbetaling for arealet.

I 2010 lyses der fredskovspligt på arealet, men det ligger stadig som permanent græs, som afgræsses. Arealet er derfor stadig støtteberettiget under Enkeltbetalingen.

I 2011 planter Niels skov på ca. 5 ha på den vestlige halvdel af arealet. Inde i mellem træerne efterlader Niels nogle arealer, som skal være lysåbne arealer i skoven. Den østlige halvdel på ca. 5 ha ligger stadig som permanent græs. I 2011 er den vestlige del af arealet ikke længere støtteberettiget, heller ikke de lysåbne arealer. Han kan stadig få Enkeltbetaling til den østlige del.

I 2012 planter Niels resten af arealet til. Det samlede areal er nu ikke længere støtteberettiget, heller ikke de lysåbne arealer.

Bemærk dog, at hvis Niels planter skov med tilskud til skovrejsning fra skov- og naturstyrelsen, så har han i visse tilfælde mulighed for at få Enkeltbetaling til arealet med tilsagn. Læs mere nedenfor.

Arealer med tilskud til skovrejsning

For at modtage Enkeltbetaling for landbrugsarealer, der er tilplantet eller tilplantes med skov gælder, at:

- arealet skal være omfattet af et tilsagn om tilskud til skovrejsning
- der skal være udbetalt Enkeltbetaling for arealet i 2008
- ansøger skal være aktiv landbruger

Du kan modtage Enkeltbetaling for arealer, hvorpå du har plantet skov med tilskud til skovrejsning på landbrugsjord fra Skov- og Naturstyrelsen, og som du fik udbetalt Enkeltbetaling for i 2008. Det gælder, uanset om arealet var med eller uden skov i 2008. Et areal, der i 2008 var tilplantet med skov, men ikke dannede grundlag for udbetaling af Enkeltbetaling er ikke støtteberettiget.

Det er desuden en betingelse, at du er landbruger. Det betyder, at hvis hele landbrugsarealet anvendes til skovrejsning, så kan du ikke modtage Enkeltbetaling, da skov ikke er en landbrugsafgrøde, og skovdyrkning ikke er en landbrugsaktivitet. Du skal derfor ud over skovdrift udføre en landbrugsaktivitet for at modtage Enkeltbetaling for skovarealet.

Lysåbne arealer inde i skove kan ikke i sig selv danne grundlag for at opfylde kravet om at udøve en landbrugsaktivitet.

Produktion af juletræer og pyntegrønt på landbrugsarealer, der danner grundlag for omsætning, betragtes dog som en landbrugsaktivitet. Det har betydning, hvis du fx kun har skov og produktion af juletræer. Juletræproduktionen betragtes som en landbrugsaktivitet, hvis juletræerne dyrkes på landbrugsarealer og sælges kommercielt. I tvivlstilfælde skal du kunne do-

kumentere en landbrugsaktivitet, fx en omsætning ved salg af juletræer eller pyntegrønt. Læs mere om at være aktiv landbruger i [afsnit 4](#).

I forbindelse med tilsagnet om tilskud til skovrejsning bliver der lyst fredskovspligt på det pågældende areal. Arealer med fredskovspligt er som udgangspunkt ikke støtteberettigede under Enkeltbetalingen, da arealerne betragtes som naturarealer. Arealer med tilsagn om tilskud til skovrejsning danner en undtagelse. Det er imidlertid kun den del af det fredskovspligtige areal, der er tilplantet med skov, der er støtteberettiget. Lysåbne arealer, der udlægges i skoven, er ikke støtteberettigede, uanset at de evt. anvendes til fx afgræsning. **Se eksemplet i afsnit D.1.2.**

Hvis du har et tilsagn om tilskud til skovrejsning, som du har udnyttet, er der blevet lagt fredskovspligt på arealet, hvorved du er forpligtet til at drive skov ud i al fremtid. Sådanne skovrejste arealer kan indgå i de arealer, der søges Enkeltbetaling til, så længe forpligtelsen i henhold til tilsagnet er gældende. Det forudsættes endvidere, at arealet i 2008 dannede grundlag for udbetaling af Enkeltbetaling.

I relation til landdistriktsprogrammet, der medfinansierer skovrejsningen, er der en forpligtelse til at opretholde investeringen (skoven) i 5 år fra tidspunktet for sidste udbetaling af anlægstilskuddet. Det betyder, at du kan søge Enkeltbetaling til de skovtilplantede arealer i 5 år fra tidspunktet fra udbetaling af sidste anlægsrate. For at søge Enkeltbetaling i det 5 år skal forpligtelsen stadig være gældende den 21. april.

Du skal også være opmærksom på, at der kan være forskellige udløbsdatoer for forskellige etaper i dit projekt.

Eksempel på kombination af Enkeltbetaling og tilskud til skovrejsning

Jens Jensen har tilsagn om tilplantning af 7,00 ha skov fra 2004. Skoven blev plantet i 2005 og 1. investeringsrate udbetalt i maj 2005. Træerne nåede den krævede højde på 1 m i vækstsæsonen 2007 og 2. investeringsrate blev udbetalt i august 2007. Forudsat at de øvrige betingelser er opfyldt vil ejeren være berettiget til Enkeltbetaling i årene til og med 2012.

Søger du Enkeltbetaling for arealer med tilsagn om tilskud til skovrejsning givet før 2007, bliver der ikke udbetalt indkomstkomensation. Skov- og Naturstyrelsen vil tilbageholde hele skovprojektets indkomstkomensation, selvom kun en del af projektet indgår som grundlag for udbetaling af Enkeltbetaling. Der kan godt udbetales plejetilskud under skovrejsningsordningen til de tilplantede arealer samtidig med, at der udbetales Enkeltbetaling.

Du skal anmelde den afgrøde, der findes på arealet på ansøgningstidspunktet. Hvis du senere tilplanter arealet med skov, skal du huske at indsende en rettelse til ansøgningen om Enkeltbetaling. Du skal dog være opmærksom på, at hvis du tilplanter arealet om efteråret, så er det kun støtteberettiget efter tilplantningen, hvis der blev udbetalt Enkeltbetaling for arealet i 2008. Dette er vigtigt, da et areal, der er søgt Enkeltbetaling for, skal være støtteberettiget hele kalenderåret. Blev der ikke udbetalt Enkeltbetaling for arealet i 2008, skal du derfor tage det ud af ansøgningen, hvis det tilplantes med skov i løbet af året.

Yderligere oplysninger om skovrejsning fås ved henvendelse til Skov- og Naturstyrelsen eller på www.skovognatur.dk

D2. Nedsættelse af tilskud som følge af dobbeltbetaling

Har du søgt om MVJ-tilsagn eller andre miljøordninger efter den 23. september 2004, vil tilskuddet til miljøordningerne ikke blive nedsat, når der også udbetales Enkeltbetaling. Tilskudssatserne for disse tilsagn er allerede tilpasset Enkeltbetalingen, således at der ikke kan forekomme dobbeltbetaling.

Har du fået almindelige betalingsrettigheder på grundlag af et areal med permanent græs som følge af tilsagn om MVJ nedsætter FødevarerErhverv i visse tilfælde de årlige udbetalinger. Det samme gælder, hvis du ved producentskifte er indtrådt i et tilsagn, på grundlag af hvilket, der i 2005 er tildelt almindelige betalingsrettigheder til et areal med permanent græs.

Nedsættelsen af tilskuddet finder kun sted, hvis arealet i 2005 var omfattet af en af følgende MVJ-ordninger:

- Udtagning af agerjord.
- Ændret afvanding, når arealet forud for tilsagnsperioden var agerjord.
- Miljøvenlig drift af græs- og naturarealer, når arealerne forud for tilsagnsperioden var agerjord eller udlagt med højværdiafgrøder, så som frøgræs og rodfrugter.
- Etablering af vådområder, når arealet forud for tilsagnsperioden var agerjord eller udlagt med frøgræs eller højværdiafgrøder, eller
- Ekstensive randzoner på niveau 2.

MVJ-tilskuddet vil hvert år blive nedsat med et beløb, der svarer til basisværdien af en almindelig betalingsrettighed minus værdien af en betalingsrettighed for permanent græs. Nedsættelse kan dog ikke overstige MVJ tilskuddet,

I 2010 forventes nedsættelsen at blive ca. 125 kr. pr. hektar. I perioden fra 2011-2012 vil nedsættelsen blive mindre. I denne periode sker der en gradvis udligning af værdien af betalingsrettigheder tildelt henholdsvis for dyrket/udyrket areal og for et areal med permanent græs, således at værdien af disse i 2012 er den samme, jf. [afsnit 5.3](#).

Nedsættelse af MVJ-tilskud gælder kun i den resterende del af tilsagnsperioden for MVJ-tilskuddet dog senest i 2011, idet basisværdien af betalingsrettighederne vil være ens i 2012.

Eksempel på nedsættelse af støtten pga. dobbeltbetaling

Kurt Knudsen har fået almindelige betalingsrettigheder tildelt på baggrund af et areal med permanent græs, fordi arealet var med permanent græs i 2003 pga. et MVJ-tilsagn.

Arealet er fra 1. sept. 2004 omfattet af et nyt MVJ-tilsagn om miljøvenlig drift af græs- og naturarealer, som følge af en ansøgning, der er indsendt i april 2004. Da ansøgningen om MVJ-tilsagn er indsendt før 23. sept. 2004 bliver MVJ-tilskuddet i 2010 nedsat.

Nedsættelsen svarer til forskellen mellem værdien af en almindelig betalingsrettighed med basisværdien i 2010 på ca. 2.227 kr. og en almindelig betalingsrettighed tildelt på grundlag af arealer med permanent græs med basisværdi på 2.102 kr. Nedsættelsen af tilskuddet bliver således på $2.227 \text{ kr.} - 2.102 \text{ kr.} = 125 \text{ kr.}$

Hvis du har fået nedsat værdien af betalingsrettigheder i stedet for at få nedsat udbetalingen af MVJ-tilskuddet, kan du, når MVJ-tilsagnet udløber, søge om forhøjelse af værdien af disse betalingsrettigheder fra den nationale reserve. Se afsnit 7.2 om omstrukturingsprogrammet vedr. MVJ.

D.3 Undtagelse for opretholdelse af permanente græsarealer

Tilsagn om tilskud til miljøordninger

Arealer, der i henhold til et tilsagn om tilskud til miljøordninger er udlagt som permanente græsarealer, kan inddrages i omdriften efter tilsagnets udløb uden krav om forudgående godkendelse eller evt. påbud om retablering efter de almindelige regler for ordningen Enkeltbetaling. Det skal angives på førstkommende ansøgning om Enkeltbetaling efter tilsagnets udløb, om arealet inddrages i omdriften. Bliver arealet ikke inddraget i omdriften i dette tidsrum, gælder de samme regler omkring inddragelse i omdriften, krav om retablering mv. for dette areal, som for alle andre permanente græsarealer.

Vær opmærksom på, at for arealer beliggende i Natura-2000 områder, skal visse driftsændringer anmeldes til kommunen inden arealet kan genopdyrkes eller gødningen genoptages.

Økologi

Et permanent græsareal på bedrifter, der er autoriseret til økologisk jordbrugsproduktion, kan i tilsagnsperioden inddrages i omdrift igen uden at være omfattet af kravet om evt. forudgående tilladelse eller evt. påbud om retablering. Reglen gælder, hvis arealet er omfattet af tilsagn om økologitilskud, omlægning til økologisk jordbrug, og miljøbetings tilskud.

Efter udløb af tilsagnsperioden kan arealet frem til den førstkommende ansøgningsfrist for enkeltbetaling inddrages i omdriften uden ansøgning herom og uden genetableringspligt. Hvis arealet ikke er inddraget i omdriften ved den første ansøgningsfrist, så gælder de almindelige regler om inddragelse af permanente græsarealer i omdriften, herudover evt. krav om retablering for dette areal.

Hvis din økologiske autorisation ophører inden tilsagnsperiodens udløb, så gælder det tilsvarende, at du har mulighed for at inddrage arealet i omdriften frem til førstkommende ansøgningsfrist.

Bilag E. Regler for hamp

E.1 Støtte til produktion af hamp E.2 Generelle betingelser for dyrkning af hamp

I dette bilag beskrives reglerne for Enkeltbetaling for arealer, hvorpå der dyrkes hamp
---

E.1 Støtte til produktion af hamp

Du kan få Enkeltbetaling for arealer med hamp under visse betingelser, jf. nedenfor.

Fiberstøtte

Det er muligt for en forarbejder at søge om støtte til forarbejdning af hampefibre, jf. vejledning om støtte til forarbejdning af spindhør og hamp, oktober 2002. I så fald skal du have indgået en kontrakt med forarbejderen. Denne støtte betragtes ikke som direkte landbrugsstøtte.

E.2 Generelle betingelser for dyrkning af hamp

Følgende betingelser skal være opfyldt for at der kan opnås støtte (Enkeltbetaling og støtte til fiberproduktion):

- Du skal have en tilladelse til at dyrke hamp i Danmark. Ansøgning om godkendelse til at dyrke hamp skal sendes til Plantedirektoratet. Det gælder uanset, om du søger støtte eller ej. Vejledning og ansøgningsskema findes på www.pdir.dk eller fås ved henvendelse til Plantedirektoratet.
- Udsædsmængden og sorten af hamp skal oplyses i forbindelse med ansøgning om godkendelse til dyrkning af hamp.
- Der må kun udsås frø af godkendte sorter. Udsæd til dyrkning af hamp skal være certificeret.
- Du skal senest den 30. juni indsende samtlige certificeringsmærkesedler fra alle frøpakningerne til FødevarerErhverv. Hvis denne frist ikke overholdes, bliver der ikke udbetalt Enkeltbetaling.
- Hvis forarbejder søger om fiberstøtte til afgrøder, skal kontrakten være modtaget i FødevarerErhverv senest den 20. september.
- Hamp må ikke høstes før 10 dage efter blomstringens afslutning.

Bilag F. Kontrol og nedsættelse af støtten

F.1 Kontrol af støttebetingelser F.2 Nedsættelse af støtte F.3 Uberettiget udbetalt støtte F.4 Klagemulighed

Dette bilag beskriver den administrative kontrol samt kontrollen på stedet, i forbindelse med behandling af ansøgningerne og udbetaling af direkte støtte. Se i øvrigt retsgrundlaget bagerst i vejledningen.

F.1 Kontrol af støttebetingelser

Der gennemføres både en administrativ kontrol og en kontrol på stedet i forbindelse med den direkte landbrugsstøtte, herunder Enkeltbetaling. Formålet med kontrollen er at sikre, at reglerne for udbetaling af støtte er overholdt.

Den administrative kontrol og kontrollen på stedet sker på grundlag af din indsendte ansøgning og markblokregistret. Der tages hensyn til de rettelser af markblokregistret, som vi har modtaget fra dig inden ændringsfristen, som i 2010 er den 31. maj. Bemærk, at det kun er arealer inden for markblokkene som er støtteberettiget. Det betyder, at der ikke bliver medregnet arealer uden for markblokkene, til det støtteberettigede areal.

Hvis det i forbindelse med kontrollen konstateres, at et anmeldt areal ligger helt eller delvist uden for markblokken, vil Fødevarerhverv kun medregne den del af arealet, der ligger i markblokken. Bemærk, at enhver forskel mellem det anmeldte og det fastslåede areal (godkendte) vil kunne danne grundlag for nedsættelse af støtten og beregning af eventuel yderligere nedsættelse.

Kontrollen på stedet foretages hos et repræsentativt udsnit af alle årets ansøgere. Kontrollen udføres af Plantedirektoratet i samarbejde med Det Jordbrugsvidenskabelige Fakultet i Foulum (DJF) under Århus Universitet.

En del af kontrollen sker ved anvendelse af teleopmåling af dine landbrugspareller på baggrund af aktuelle satellitfotos. Hvis kontrollen kan afsluttes på baggrund af teleopmålingen, modtager du kontrolresultatet til orientering.

Hvis telemålingen ikke er tilstrækkelig, foretager Plantedirektoratet et besøg på din bedrift. I disse tilfælde vil der typisk ske opmåling af dine landbrugspareller ved hjælp af GPS-opmålingsudstyr eller ortofoto. Plantedirektoratet kontrollerer også, at øvrige betingelser for udbetaling af støtte er overholdt for arealrelaterede EU-støtteordninger med undtagelse af tilsgnsordninger administreret af Skov og Naturstyrelsen.

Kontrolbesøg foretages uanmeldt eller med et kort varsel på højst 48 timer.

Under et kontrolbesøg har ansøger pligt til at medvirke til at kontrollen kan gennemføres. Kan en kontrol ikke gennemføres på grund af forhold, som ansøger er årsag til, vil ansøgningen blive afvist. Der kan i denne situation også stilles krav om tilbagebetaling af støtten fra tidligere år og evt. inddragelse af betalingsrettigheder. Hvis ansøger ikke selv kan være til stede

under kontrollen, skal en stedfortræder være til stede. Dette gælder også, hvis ansøger ikke opholder sig på bedriften i en længere periode.

Bemærk, at kontrolløren ikke kan udtale sig om, hvorvidt noterede forhold på bedriften vil medføre nedsættelse af støtten.

Efter kontrollen modtager ansøger en kopi af kontrolrapporten, herunder opmålingsresultaterne. Hvis kontrollen har givet anledning til bemærkninger, får man mulighed for at fremføre sine kommentarer over for Plantedirektoratet. Kontrolrapporten sendes derefter sammen med eventuelle bemærkninger til FødevarerErhverv, som træffer den endelige afgørelse.

Bemærk, at resultatet af kontrollen vil kunne danne grundlag for en genoptagelse af tidligere års ansøgninger om Enkeltbetaling med risiko for tilbagebetaling af støtte og inddragelse af eventuelt uberettiget tildelte betalingsrettigheder.

F.2 Nedsættelse af støtte ved arealafvigelse

For Enkeltbetaling vil en afvigelse mellem det anmeldte og det fastslåede (godkendte) areal medføre nedsættelse af støtten og evt. yderligere nedsættelse efter nedenstående retningslinjer.

Ved arealafvigelser:

- Til og med 3 % (og højst 2 ha):
Det anmeldte areal nedsættes, så det svarer til det fastslåede areal. Der ydes støtte for det fastslåede areal.
- Over 3 %, til og med 20 % (eller over 2 ha):
Det fastslåede areal nedsættes med det dobbelte af arealafvigelsen. Det beregnede areal, danner grundlag for udbetaling af støtte.
- Over 20 %, til og med 50 %:
Støtten bortfalder inden for afgrødegruppen.
- Over 50 %:
Støtten for ansøgningsåret bortfalder, og ansøger udelukkes desuden i op til 3 år fra at modtage et beløb, der svarer til forskellen mellem det anmeldte og det fastslåede areal.

Nedsættelse af støtten beregnes hver for sig på henholdsvis Enkeltbetaling og på den produktionsafhængige støtteordning for stivelseskartofler.

Anmeldelse af alle marker

Du skal i Fællesskemaet anmelde alle landbrugsarealer, herunder både marker der ikke søges støtte for og arealer under 0,3 ha. Alle arealer skal anmeldes for at sikre en korrekt opgørelse af de arealer, som er omfattet af reglerne om krydsoverensstemmelse.

Hvis ikke alle arealer er anmeldt, og summen af de ikke-anmeldte arealer overstiger 3 % af det anmeldte areal, vil ansøger blive pålagt en nedsættelse af støtten. Nedsættelse af støtten udgør op til 3 % af al direkte støtte, der udbetales for det pågældende ansøgningsår.

Enkeltbetaling

Det er kun arealer anmeldt med betalingsrettigheder, der betragtes som anmeldt under Enkeltbetalingen. Hvis der i din ansøgning om Enkeltbetaling er forskel mellem det anmeldte areal og det antal betalingsrettigheder i ha du råder over, beregnes Enkeltbetalingen på grundlag af det laveste areal, for enten arealet eller antal betalingsrettigheder.

Arealer, som ansøger ikke har betalingsrettigheder til, og som der derfor ikke kan opnås støtte for, indgår ikke i beregningen af en evt. arealafvigelse.

Hvis der i forbindelse med kontrollen konstateres afvigelser mellem det anmeldte areal og det støtteberettigede areal, beregnes støtten på baggrund af det areal, der opfylder betingelserne for udbetaling af støtte (det fastslåede areal). Støtten for det fastslåede areal beregnes på grundlag af gennemsnitsværdien pr. ha af dine betalingsrettigheder for det samlede anmeldte areal.

I de tilfælde, hvor arealafvigelsen er større end 3 %, men højst 20 %, svarer nedsættelsen til det dobbelte af arealafvigelsen. Beregningen af nedsættelsen sker ved at gange den dobbelte arealafvigelse med gennemsnitsværdien af dine betalingsrettigheder for det samlede anmeldte areal. Bemærk, at betalingsrettigheder svarende til hele det anmeldte areal indgår i beregningen af gennemsnitsværdien pr. ha.

Eksempel på afvigelse mellem areal og antal betalingsrettigheder

Anders Andersen søger Enkeltbetaling for 20 ha i Fællesskemaet. Andersen råder over 19 betalingsrettigheder svarende til 19 ha ved ansøgningsfristen.

Ved kontrol viser det sig, at det fastslåede areal kun udgør 18 ha. Da Andersen kun råder over 19 betalingsrettigheder beregnes nedsættelse af støtten på grundlag af en arealafvigelse på 19 ha – 18 ha = 1 ha.

Afvigelsen på 1 ha udgør 5,55 % i forhold til det fastslåede areal på 18 ha. Da afvigelsen overstiger 3 % nedsættes det fastslåede areal med det dobbelte af afvigelsen svarende til 2,00 ha. Det fastslåede areal udgør 18 ha – 2 ha = 16 ha, der danner grundlag for udbetaling af støtte.

Andersen råder over følgende 19 rettigheder med en samlet værdi på 46.300 kr.

16 betalingsrettigheder á 2.500 kr. = 40.000 kr.

3 betalingsrettigheder á 2.100 kr. = 6.300 kr.

Til brug for beregning af støttebeløbet beregnes gennemsnittet af de 19 anmeldte betalingsrettigheder til: 46.300 kr. / 19 = 2.436,84 kr./ha.

Støttebeløbet til udbetaling kan herefter beregnes til 18 ha x 2.436,84 kr./ha = 43.863,12 kr.

Nedsættelse af støtten udgør 2 ha. Værdien af nedsættelse af støtten beregnes til 2 ha x 2.436,84 kr./ha = 4.873,68 kr.

Andersen får i alt udbetalt 43.863,12 kr. – 4.873,68 kr. = 38.989,44 kr. inden graduering.

Forskel mellem anmeldt og fastslået areal på over 20 %, men højst 50 %

Hvis der konstateres en forskel på over 20 %, men højst 50 %, mellem det fastslåede og anmeldte areal bortfalder støtten for den pågældende afgrødegruppe.

Forskel mellem anmeldt og fastslået areal på mere end 50 %

Hvis der konstateres en forskel på over 50 % mellem det fastslåede og anmeldte areal, giver FødevareErhverv afslag på ansøgningen om Enkeltbetaling. Du udelukkes også fra fremtidige udbetalinger i op til 3 år, for et beløb svarende til forskellen mellem det fastslåede og det anmeldte areal. Beløbet modregnes i alle direkte betalinger i op til 3 år, eller indtil beløbet er fuldt modregnet. Er beløbet ikke fuldt modregnet efter 3 år bortfalder kravet.

Forsætlige afvigelser i forbindelse med Enkeltbetaling

Hvis afvigelserne skyldes forsætlige (bevidste) forhold, bortfalder hele den støtte, ansøger ville være berettiget til det pågældende år.

Hvis det forsætlige forhold indebærer en afvigelse på over 20 % i forhold til det samlede fastslåede areal, vil ansøger desuden blive udelukket fra at modtage støtte, svarende til støtten lig med forskellen mellem det fastslåede og det anmeldte areal. Dette beløb vil blive modregnet i alle direkte betalinger, i op til 3 år, eller indtil beløbet er fuldt modregnet. Hvis beløbet ikke er fuldt modregnet efter 3 år bortfalder kravet.

Hvornår er en afvigelse forsætlig

En afvigelse er forsætlig, når den skyldes en bevidst handling. Det er tilfældet, når ansøger fuldt ud er klar over konsekvenserne af handlingen. En afvigelse er også forsætlig, når det er overvejende sandsynligt for ansøger, at det ulovlige forhold vil opstå som følge af en bestemt handling. Endelig er en afvigelse forsætlig, selv om ansøger nok ikke har anset overtrædelsen som en nødvendig eller overvejende sandsynlig følge af handlingen, men på den anden side var klar over, at dette var en mulighed.

Ordningen med støtte for stivelseskartofler

Beregning af nedsættelse af støtten

Arealafvigelser beregnes som forskellen mellem det anmeldte areal med kontrakt og det fastslåede areal med stivelseskartofler. Der sker ingen nedsættelse i støtten for arealafvigelser, der ikke overstiger 10 %.

Hvis forskellen mellem det anmeldte og det fastslåede areal udgør mere end 10 % af det fastslåede areal, nedsættes arealet med den produktionsafhængige støtte for stivelseskartofler med det dobbelte af den konstaterede forskel.

Forsætlige afvigelser i forbindelse med støtte for stivelseskartofler

Hvis afvigelsen for arealet med stivelseskartofler skyldes forsætlige forhold, bortfalder hele støtten for stivelseskartofler det pågældende år.

Derudover udelukkes du fra at modtage støtte for stivelseskartofler de kommende år, svarende til det beløb, som støtten blev nedsat med det første år, hvor den forsætlige overanmeldelse blev konstateret.

F.3 Ubertigtet udbetalt sttte

Betalingsrettigheder tildelt fr den 1. januar 2009 betragtes som retmæssigt tildelt fra den 1. januar 2010. Dette gælder dog ikke betalingsrettigheder tildelt på grundlag af en faktisk forkert ansøgning.

Hvis det i forbindelse med en kontrol konstateres, at der er tildelt betalingsrettigheder på et forkert grundlag, vil disse betalingsrettigheder blive inddraget til den nationale reserve. Ubertigtet udbetalt sttte skal tilbagebetales med tillæg af rente efter rentelovens bestemmelser, dog mindst 50 kr.

Bøder

Fødevarerhverv kan pålægge en administrativ bøde for overtrædelse af Enkeltbetalingens nationale bestemmelser. Hvis bøden ikke betales, overgives sagen til politiet til retslig forfølgelse. Sagen bliver herefter afgjort ved domstolene.

Strafferet

For direkte sttte, herunder Enkeltbetaling gælder, at hvis der konstateres overtrædelser af strafferetslige forhold, som fx dokumentfalsk, eller bedrageri anmelder Fødevarerhverv sagen til politiet. Strafbare forhold vil normalt medføre udelukkelse fra Enkeltbetalingen.

F.4 Klagemulighed

Der er mulighed for at klage over Fødevarerhvervs afgørelser til Fødevarerministeriets departement. Klagen skal sendes til Fødevarerhverv, hvor den skal være modtaget inden 4 uger fra modtagelsen af Fødevarerhvervs afgørelse.

Ordliste

Afvigelser	Arealafvigelse mellem det anmeldte areal i ansøgningen og det fastslåede areal.
Afgrødegruppe	I Enkeltbetalingen findes følgende afgrødegrupper: <ul style="list-style-type: none"> • Dyrkede/udyrkede arealer inklusive permanente græsarealer • Arealer med stivelseskartofler
Afkobling af støtte	Afkobling sker, når en hidtil produktionsafhængig støtteordning ophører, og det samlede støttebeløb fordeles på alle betalingsrettigheder. Se i øvrigt ” Koblet støtte ”.
Agerjord	Arealer, der dyrkes med afgrøder, og arealer, der er udyrkede og som holdes i god landbrugs- og miljømæssig stand, samt arealer i væksthuse og under permanent eller midlertidig overdækning.
Aktiv landbruger	En person der udøver en landbrugsaktivitet.
Anmeldt areal	Det areal, der anmeldes i ansøgningen om Enkeltbetaling i markplanen på Fællesskemaets side 3.
Basisværdi	Den arealbaserede værdi af en betalingsrettighed. Dvs. værdien pr. hektar eksklusiv kvæg-, mælke- og individuelt sukertillæg.
Bedrift	Alle de produktionsenheder, som landbrugeren driver i Danmark.
Betalingsrettighed	En betalingsrettighed udnyttes i de fleste tilfælde med en hektar støtteberettiget areal. Nogle betalingsrettigheder udnyttes med en mindre del, som eksempelvis 0,5 hektar støtteberettiget areal.
Braklagt areal	Arealer, der ligger brak, betegnes i Enkeltbetalingen som som udyrkede arealer.
Direkte landbrugsstøtte	Direkte landbrugsstøtte er direkte betalinger til landbrugere fra følgende ordninger: Enkeltbetaling, stivelseskartofler, særlig miljøstøtte under artikel 68, præmier til handyr og moderfår.
Dyrkbare arealer	Arealer der under normale vejrforhold er egnet til mekanisk jordbehandling og høst i perioden fra den 15. maj til den 15. september. For permanente græsarealer gælder dog, at arealerne skal kunne afgræsses eller slås i perioden fra den 1. juni til den 31. august.
Dyrkede arealer	Arealer der drives landbrugsmæssigt og i overensstemmelse med god landmandspraksis og lokalt anerkendte normer.
Enkeltbetaling online, EHA	Elektronisk ansøgningsskema, som findes på internetadressen eha.dffe.dk. Se i øvrigt ”Fællesskemaet”.
Enkeltbetaling	Betegnelse for EU-landbrugsstøtteordningen efter landbrugsreformen 2004.
Ekspropriation	Når offentlige myndigheder varigt eller for en periode overtager et areal.
Fastslået areal	Det areal, der opfylder betingelserne for Enkeltbetaling.
Flerårige kulturer	Artiskokker, asparges, rabarber, hindbær, brombær, morbær, loganbær, ribs, solbær, stikkelsbær, tranebær, blåbær og andre frugter af slægten Vaccinium.

Fællesskemaet	Det skema, som skal benyttes til ansøgning om støtte eller tilsagn under en række ordninger. Skemaet benyttes også til indberetning af oplysninger om økologisk drift og til gødningsplanlægning.
GLM	God landbrugs- og miljømæssig stand, se bilag C
Graduering	Alle direkte støttebeløb nedsættes med 8 % i 2009. Beløb over 300.000 fratrækkes yderligere 4 % (progressiv graduering)..
Græsarealer	Agerjord til græsproduktion (tilsåede eller naturlige). Græsarealer omfatter permanente græsarealer og græsarealer i om-drift.
Græs i omdrift	Areal, der anvendes til dyrkning af græs eller andet grøntfo-der, hvad enten der er tale om naturlige (selvsåede) eller dyrkede (tilsåede) arealer, som har dyrket med en anden af-grøde end græs og andet grøntfoder indenfor de seneste 5 år.
Græsningsret	En græsningsret indebærer, at man har ret til at sætte dyr på græs eller tage slæt på arealet, mens arealet i øvrigt henlig-ger for ejers/forpagters regning og risiko.
Husdyrpræmier	Omfatter i denne vejledning handyrpræmier og præmie for moderfår.
Internet markkort, IMK	Hjemmeside til indtegning af marker på markkort.
Koblet støtte	Når det udbetalte støttebeløb afhænger af produktionens stør-relse.
Krydsoverensstemmelse	Overholdelse af nationale bestemmelser, vedrørende folke-, plante- og dyresundhed, miljø, dyrevelfærd samt god land-brugs- og miljømæssig stand som betingelse for udbetaling af den fulde støtte. Den engelske betegnelse er cross compliance.
Kvægtillæg	Tillæg til betalingsrettighedens basisværdi. Tillægget bereg-nes på grundlag af husdyrpræmierne i referenceperioden 2000-2002.
Landbruger	En fysisk eller juridisk person eller en sammenslutning her-af, der udøver landbrugsaktivitet.
Landbrugsareal	Det samlede areal med agerjord, permanent græs og perma-nente afgrøder herunder lavskov. Udyrkede arealer, der hol-des i god landbrugs- og miljømæssig stand, medregnes også til landbrugsarealet. Se i øvrigt ” GLM ”.
Landbrugsparcel	En landbrugsparcel er et sammenhængende jordstykke, hvor-på én landbruger dyrker én afgrødegruppe. Det vil sige, at hvis du har 2 sammenhængende marker i en markblok med henholdsvis korn og græs, så udgør de tilsammen én land-brugspareel.
Landbrugsaktivitet	Produktion, avl eller dyrkning af landbrugsprodukter, herun-der høst, malkning, opdræt af husdyr og hold af husdyr til landbrugsformål eller bevarelse af jord i god landbrugs- og miljømæssig stand.
Lavskov	Beplantninger af løvtræer, der kan skyde fra stødet, og som stævnes mindst hvert tiende år.

Miljøordninger	Samlet betegnelse for ordningerne: Miljøvenlige jordbrugsforanstaltninger (MVJ), Miljøvenlig drift af vådområder, Pleje af græs- og naturarealer, Braklagte randzoner, Opretholdelse af ændret afvanding samt Fastholdelse og pleje af vådområder.
Minimumsgrænser	<p><u>Minimumsareal</u> Minimumsgrænsen er på 2,00 ha for udbetaling af direkte arealbaseret støtte, dvs. Enkeltbetaling, stivelseskartofler og særlig miljøstøtte under artikel 68. Endvidere skal ansøger tilsvarende råde over betalingsrettigheder for mindst 2,00 ha, hvis der udelukkende søges Enkeltbetaling for arealet.</p> <p><u>Minimumsbeløb</u> Den samlede udbetalte støtte for handyr, moderfår samt støtte på grundlag af særlige betalingsrettigheder skal udgøre mindst 300 euro, svarende til ca. 2.233 kr.</p> <p>Ovenstående minimumsgrænser kan kombineres. Det betyder, at hvis den ene af minimumsgrænserne er overholdt, kan der udbetales direkte støtte for ordninger, hvor minimumsgrænsen ikke er opfyldt.</p>
MVJ-tilskud	Tilskud under ordningen Miljøvenlige Jordbrugsforanstaltninger.
Mælketillæg	Tillæg til betalingsrettighedens basisværdi. Tillægget er beregnet på grundlag af mælkekvoten pr. 31. marts 2005.
National reserve	Den nationale reserve er en tilskudspulje for landbrugere i særlige situationer. Der sker tildelinger fra og inddragelser til reserven af bl.a. uudnyttede betalingsrettigheder.
Naturareal	Udyrket areal med krat, busk, lyng og siv eller andre vådbundsplanter.
Natura 2000-områder	Et område, som er udpeget som del af et fælles europæisk netværk af naturbeskyttede områder, NATURA2000. Herunder særligt områder udlagt i henhold til EU's Habitatdirektiv samt EU Fuglebeskyttelsesdirektivet.
Neutralområder	Arealer, hvor skovrejsning er mulig.
Ortofoto	Luftfotografier der er korrigeret for Jordens krumning.
Permanente afgrøder	Kulturer uden for omdriften, bortset fra permanente græsarealer, som dyrkes i 5 år eller længere og giver udbytte i flere år, herunder planteskoler, dog ikke flerårige kulturer og planteskoler med flerårige kulturer.
Permanent græsareal	Areal, der anvendes til dyrkning af græs eller andet grøntfoder, hvad enten der er tale om naturlige (selvsåede) eller dyrkede (tilsåede) arealer, som har været holdt uden for bedriftens omdrift i mindst 5 år.
Producentsskifte	Overdragelse ved salg eller forpagtning af en hel bedrift.
Progressiv graduering	Se under " Graduering ".
Rådighed	Rådighed over et areal har den person, som driver arealet for egen regning og risiko.

Rådighedsdato	Rådighedsdatoen er datoen for ansøgningsfristen. Det er den landbruger, der som ejer eller forpagter, har rådighed over et støtteberettiget areal på dagen for ansøgningsfristen for Enkeltbetaling, som kan søge om Enkeltbetaling i det pågældende år.
Sammenhængende arealer	Åbninger mellem to arealer i fx et læhegn skal være mindst 20 meter brede, før det er tale om et sammenhængende areal. Hvis det ene eller begge arealer er mindre end 0,30 ha, kræves dog kun en støtteberettiget passage på 4 meter, før der er tale om et sammenhængende areal.
SK	Storkreaturer.
Støtteberettiget areal	Ethvert landbrugsareal på bedriften, der er udlagt som agerjord og permanente græsarealer, undtagen arealer med permanente afgrøder eller skov, eller arealer, som ikke anvendes til landbrugsaktiviteter. Desuden planteskoler og arealer, der er beplantet med permanente frugt- og grøntsagskulturer.
Sukkerreformen	Reform af sukkertillægget. Se i øvrigt ”Sukkertillæg”.
Sukkertillæg	Der er to former for sukkertillæg: 1. Det generelle sukkertillæg forhøjer basisværdien af alle betalingsrettigheder på nær betalingsrettigheder tildelt på grundlag af permanent græs. 2. Det individuelle sukkertillæg fordeles på alle betalingsrettigheder undtagen udtagningsrettigheder i form af et sukkermærke. Ansøgningen om dette tillæg skete i 2006.
Særlig miljøstøtte under artikel 68	En række miljøstøtteordninger, der medregnes til den direkte støtte. Se i øvrigt ” Direkte støtte ”.
Særlige Betalingsrettigheder	Betalingsrettigheder uden jordtilliggende. Tildeles på basis af husdyrpræmierne i referenceperioden 2000 – 2002 og mælkekvoten pr. 31. marts 2005.
Tillægsstøtte	Tillægsstøtten er afskaffet fra og med 2009.
Transport i støtten	Der kan indsendes en erklæring om notering af transport i støtten til FødevarerErhverv. Dermed udbetales støtten ikke til ansøger, men til tredjemand.
Udyrkede landbrugsarealer	Landbrugsarealer, der ikke dyrkes. Landbrugsarealer, hvor der ikke er nogen form for produktion.
Vedvarende græs	Arealer med græs i 5 år eller mere, der ikke er pløjet i 5 års perioden. Bemærk, at vedvarende græs ikke er det samme som permanent græs. Arealer med permanent græs kan ifølge Enkeltbetalingen pløjes i løbet af 5-årsperioden, hvis de igen tilsås med græs eller anden grøntfoder. Begrebet vedvarende græs anvendes ikke i forbindelse med Enkeltbetaling.

Vildtstriber	Vildtstriber er en samlebetegnelse for en række bi og vildtvenlige initiativer, som du kan etablere på din mark. Vildtstriber må max. være 6 meter brede (barjordsstriber må dog højst være 2 meter brede) og må højst udgøre 10 % af den enkelte marks areal. Barjordsstriber må udelukkende placeres i markens yderkant og ikke tættere end 5 meter fra søer, åbne vandløb kystlinjer og fredede fortidsminder. Striberne skal etableres mellem d. 15. april og d. 31. maj samt 1-30. september i ansøgningsåret.
Økologiordninger	Fælles betegnelse for tilskud til omlægning til økologisk jordbrugsproduktion (OM), miljøbetinget tilskud (MB) og tilskud til Ekstensivt Landbrug (EL)

Retsgrundlag

EU-regler

Rådets forordning (EF) nr. 73/2009 af 19. januar 2009 om fastlæggelse af fælles regler for den fælles landbrugspolitik's ordninger for direkte støtte og om fastlæggelse af visse støtteordninger for landbrugere som ændret ved Rådets forordning (EF) 1250/2009 af 30. november 2009

Kommissionens forordning (EF) nr. 1120/2009 af 29. oktober 2009 om gennemførelsesbestemmelser til Enkeltbetalingsordningen i afsnit III i Rådets forordning (EF) nr. 73/2009 om fælles regler for den fælles landbrugspolitik's ordninger for direkte støtte til landbrugere og om fastlæggelse af visse støtteordninger for landbrugere

Kommissionens forordning (EF) nr. 1121/2009 af 29. okt. 2009 med senere ændringer om gennemførelsesbestemmelser til Rådets forordning (EF) nr. 1782/2003 for så vidt angår støtteordningerne i henhold til afsnit IV og IVa i nævnte forordning og anvendelse af udtagne arealer til produktion af råvarer

Kommissionens forordning (EF) nr. 1122/2009 af 30. november 2009 om gennemførelsesbestemmelser til Rådets forordning (EF) nr. 73/2009 for så vidt angår krydsoverensstemmelse, graduering og det integrerede forvaltnings- og kontrolsystem inden for rammerne af de ordninger for direkte støtte til landbrugere, som er omhandlet i nævnte forordning, og om gennemførelsesbestemmelser til Rådets forordning (EF) nr. 1234/2007 for så vidt angår krydsoverensstemmelse inden for rammerne af støtteordningen for vin

Kommissionens forordning (EF) nr. 639/2009 af 22. juli 2009 om gennemførelsesbestemmelser til Rådets forordning (EF) nr. 73/2009 for så vidt angår særlig støtte

Økologi og miljø

Rådets forordning (EF) nr. 1698/2005 af 20. september 2005 om støtte til udvikling af landdistrikterne fra Den europæiske Landbrugsfond for Udvikling af Landdistrikterne (EUFUL) med senere ændringer.

Kommissionens forordning (EF) nr. 1320/2006 af 5. september 2006 om regler for overgangen til den ordning for støtte til udvikling af landdistrikterne, der er indført ved Rådets forordning (EF) nr. 1698/2005 med senere ændringer.

Kommissionens forordning (EF) nr. 1974/2006 af 15. december 2006 om gennemførelsesbestemmelser til Rådets forordning (EF) nr. 1698/2005 om støtte til udvikling af landdistrikterne fra Den europæiske Landbrugsfond for Udvikling af Landdistrikterne (ELFUL) med senere ændringer.

Kommissionens forordning (EF) nr. 1975/2006 af 7. december 2006 om gennemførelsesbestemmelser til Rådets forordning (EF) nr. 1698/2005 for så vidt angår kontrol og krydsoverensstemmelse i forbindelse med støtteforanstaltninger til udvikling af landdistrikterne med senere ændringer.

Kommissionens forordning (EF) nr. 796/2004 af 21. april 2004 med senere ændringer om gennemførelsesbestemmelser for krydsoverensstemmelse, graduering og det integrerede kontrolsystem som omhandlet i Rådets forordning (EF) nr. 1782/2003 af 29. september 2003

Danske regler

Bekendtgørelse af lov nr. 297 af 28/04/2004 om administration af Det europæiske Fællesskabs forordninger om markedsordninger for landbrugsvarer m.v.

Bekendtgørelse nr. 157 af 15. februar 2010 om direkte støtte til landbrugere efter enkeltbetalingsordningen med senere ændringer

Bekendtgørelse nr. 1465 af 16/12/2009 om krydsoverensstemmelse

Bekendtgørelse nr. 1416 af 11/12/2007 om støtte til dyrkning af energiafgrøde

Bekendtgørelse nr. 1517 af 22/12/2004 om støtte til dyrkning af proteinafgrøder

Økologi og miljø

Fødevareministeriets bekendtgørelse nr. 96 af 28. januar 2010 om Braklagte randzoner langs vandløb og søer

Fødevareministeriets bekendtgørelse nr. 92 af 28. januar 2010 om Pleje af græs- og naturarealer.

Fødevareministeriets bekendtgørelse nr. 95 af 28. januar 2010 om Miljøbetings tilskud

Fødevareministeriets bekendtgørelse nr. 94 af 28. januar 2010 om tilskud til Omlægning til økologisk jordbrug.

Lov nr. 316 af 31. marts 2007 om udvikling af landdistrikterne (Landdistriktsloven) med senere ændringer. Bekendtgørelse nr. 1015 af 9. oktober 2006 af lov om støtte til udvikling af landdistrikterne (nu lov om statsgaranti for lån til yngre jordbrugere m.v.) med senere ændringer.

Fødevareministeriets bekendtgørelse nr. 97 af 28. januar 2010 om særlig støtte til landbrugere til ekstensivt landbrug.

Fødevareministeriets bekendtgørelse nr. 98 af 28. januar 2010 om særlig støtte til landbrugere til pleje af permanente græsarealer.

Adresser

FødevarerErhverv
Nyropsgade 30
1780 København V
Telefon: 33 95 80 00
Fax: 33 95 80 80
Web: www.dffe.dk og
www.landbrugsreform.dk
E-mail: ferv@ferv.dk

Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fi-
skeri
Slotsholmsgade 12
1216 København K
Telefon: 33 92 33 01
Fax: 33 14 50 42
Web: www.fvm.dk
E-mail: fvm@fvm.dk

Plantedirektoratet
Skovbrynet 20
2800 Kgs. Lyngby
Telefon: 45 26 36 00
Fax: 45 26 36 10
Web: www.pdir.dk
E-mail: pdir@pdir.fvm.dk

Fødevarestyrelsen
Mørkhøj Bygade 19
2860 Søborg
Telefon: 33 95 60 00
Fax: 33 95 60 01
Web: www.fvst.dk
E-mail: fvst@fvst.dk

By- og Landskabsstyrelsen
Haraldsgade 53
2100 København Ø
Telefon: 7254 47 00
Fax: 39 27 98 99
Web: www.blst.dk
E-mail: blst@blst.dk

Miljøstyrelsen
Strandgade 29
1401 København K
Telefon: 72 54 40 00
Web: www.mst.dk
E-mail: mst@mst.dk

Skov- og Naturstyrelsen
Haraldsgade 53
2100 København Ø
Telefon: 39 47 20 00
Fax: 39 27 98 99
Web: www.skovognatur.dk
E-mail: sns@sns.dk

Erhvervs- og Selskabsstyrelsen
Kampmannsgade 1
1780 København V
Telefon: 33 30 77 00
Fax: 33 30 77 99
Web: www.eogs.dk
E-mail: eogs@eogs.dk

Enkeltbetaling administreres af Landbrugs-
støttekontoret i FødevarerErhverv.

Vedrørende ordningerne om tilskud til mil-
jøordninger kontakt: Miljøkontoret

Vedrørende tilskud til økologiordninger
samt særlig miljøstøtte under artikel 68
kontakt: Økologistøttekontoret.

Oversigt over vejledninger

Fødevarerhvervs vejledninger opdateres og kan hentes på hjemmesiden www.ferv.fvm.dk eller rekvireres ved henvendelse til Fødevarerhverv

- Vejledning til Fællesskema 2010
- Vejledning til overdragelse af betalingsrettigheder.
- Vejledning til ændring af slutdato for midlertidige overdragelser
- Vejledning til underretning om pant
- Vejledning til særlige betalingsrettigheder - overdragelse
- Vejledning til ansøgning om tildeling af betalingsrettigheder fra den nationale reserve
- Vejledning om producentskifte
- Vejledning om handyrpræmie for tyre og stude
- Vejledning om præmie for moderfår
- Vejledning om produktionsstøtte til tørret foder
- Vejledning om støtte til avlere af stivelseskartofler og støtte til kartoffelmelsfabrikker
- Vejledning om nye 5-årige tilsagn til miljø- og økologiordninger samt eksisterende tilsagn
- Vejledning om særlig miljøstøtte under artikel 68
- Vejledning om krydsoverensstemmelse

Stikordsregister

1. juni til 31. august;46;49
 15. maj til 15. september;46;49
 2 meter zone om fredede fortidsminder;44;61
 Administrativ kontrol;75
 Affald;44
 Afgræsning;48
 Afkobling;11;28
 Aftale om græsningsret;25
 Afvigelser;80
 Agerjord;80
 Aktiv landbruger;21;22;70;80
 Almindelige betalingsrettigheder;28
 Andelen af permanente græsarealer;64
 Anlægsaktiviteter;60
 Anlægsarbejder;59
 Anmeldelse af alle marker;76
 Anmeldte areal;77;80
 Ansøgningsfrist;16
 Ansøgningsnummer;13
 Ansøgningsproceduren;15
 Arbejdskørsel og arbejdsområde;59
 Areal;76
 Arealafvigelse;25;52;76;77
 Arealer med græs;50
 Arkæologiske forundersøgelser;59
 Arkæologiske udgravninger;59
 Arv og generationsskifte af en bedrift;34
 Barjordstribes;56
 Basisværdi;28;80;81;82
 Basisværdien;28
 Bedrift;80
 Befæstede stier og veje;59
 Betalingsrettigheder;4;21;26;27;28;77;79;80
 Betalingsrettigheders pålydende værdi;29
 Blomster;53
 Bortfald;22
 Bortforpagtning;24
 Brand;26
 Brandbælter;57
 Brombær;52
 Buske;52;53;56
 Byggemodning;59
 Bøder;79
 Campingpladser;57
 CVR-/CPR-nr.;5;34
 Den nationale reserve;40;41;72;79
 Det centrale husdyrbrugsregister (chr);43
 Direkte landbrugsstøtte;17;22;37;42;75;80
 Direkte støttebeløb;18
 Dobbeltbetaling;71
 Dokumentation;12;25;26;53
 Dræn;57
 Dræne;58
 Dunhammer;57
 Dyrevelfærd;44;81
 Dyrkbare arealer;46
 Dyrkede landbrugsarealer;48
 Dyrkningsfrie bræmmer langs naturlige vandløb og søer;43
 Dødsfald;26
 EHA;13;47
 Eha.dffe.dk;13
 Eha-pinkoder;13
 Eha-adgangskode;13
 Ekspropriation;59
 Elefantgræs;49;54;55
 Energiafgrøde;55
 Enge;47
 Enkeltbetaling;4;17
 Enkeltbetaling online, eha;31;36;47
 Euro og kroner;19
 Eurokurs;19
 Farlige stoffer;44
 Fastslåede areal;75;76;77;78
 Festivalpladser;57
 Fiberstøtte;74
 Flyvehavre;44;61
 Foder;44
 Force majeure;26
 Forpagtning;34;82
 Forsinket ansøgning;17
 Forsætlige afvigelser;78
 Fortidsminder;44;57
 Fradrag;17;18;52
 Fradrag i støtten på 1 % pr. Arbejdsdag;16
 Fredskovspligt;56;57;70
 Frigivelse af pant;36
 Frugttræer og frugtbuske;49;53
 Fuglebeskyttelsesdirektivet;66
 Fysisk kontrol;25
 Fællesskema;5;13;14;15;33;34
 Fødevarer;44
 Får;43
 Gartnerier;52
 Geder;43
 Genetablering af plantedække;63
 GLM;22;25;48;61;81
 GMO;44
 God landbrugs- og miljømæssig stand (GLM);22;43;44;48;61
 Godkendt plantedække på græsarealer;11
 Golfbaner;57
 Graduering;17;20;29;81;83
 Grus;41
 Græs i omdrift;11;49;50
 Græsarealer;11;50;81
 Græsmarksplanter;12
 Grøntsager;48

- Gødningsregnskab;43
 Gødskning;44
 Gårdspadser;57
 Halm;46
 Hamp;11;74
 Handyr;10;26
 Handyrpræmie;11;17;38
 Haver;53;57
 Hedearealer;57
 Hegn;57
 Hektarstøtten;4
 Hjælme;57
 Hundetræning;59
 Husdyrgødning;43
 Husdyrpræmier;81
 Hybenrose;52
 Hør;11
 Høst;46;47;49;53;54;57
 Ikke-landbrugsmæssige formål;58
 Ikke-støtteberettigede arealer;56
 Ikke-tilladte aktiviteter;59
 Ikke-udnyttede betalingsrettigheder;33
 Inddragelse af betalingsrettigheder;10;33;75
 Indsendelse af markkort;10
 Insektvolde;56
 Internet markkort, imk;13;47
 Internettet;45
 Jagt;58
 Juletræer;22;41;46;49;52;69
 Juridisk status;34
 Kartoffelmelsfabrikker;39
 Kartoffelstivelse;11
 Klagemulighed;79
 Klyngebegrebet;11
 Klynger af træer og buske;52
 Koblet animalsk og vegetabilsk støtte;26
 Koblet vegetabilsk støtte;47
 Kogleaks;57
 Koncerter;59
 Kontrol;17;25;52;75;79
 Kontrolbesøg;75
 Kontrolrapport;76
 Krat;52;56
 Krav om tilbagebetaling;75
 Kreditorer;25
 Krydsoverensstemmelse;5;22;25;42;43;76
 Kunstvanding;44
 Kvittering;13
 Kvæg;43
 Kvæg- og/eller mælketillæg;28
 Kvægtillæg;29;40;81
 Kæmpebjørneklo;44;61
 Køb af en bedrift;34
 Landbrugsaktivitet;21;22;46;58;80;81
 Landbrugsareal;47;81
 Landbrugsmæssige formål;47
 Landbrugsparceller;75
 Landdistriktsprogrammet;42
 Landingsbane;57;59
 Lavskov;11;21;46;47;48;49;53;54
 Leje af betalingsrettigheder;27
 Lyng;57
 Lysåbne arealer;70
 Lægemidler;44
 Læhegn;49;54;56
 Manna-sødgræs;11;50
 Marehalm;57
 Markafbrænding af halm;44;61
 Markblokarealet;47
 Markblokke;12;13;75
 Markblokregistret;75
 Markeder;59
 Marker uden for markblok;12
 Markkort;10
 Markrace;59
 Medicinplanter;53
 Mekanisk jordbehandling;46;57;80
 Mekanisk jordbehandling – udyrkede
   landbrugsarealer;63
 Midlertidige anlægsarbejder;58
 Midlertidige overdragelser;35
 Militære øvelser;58
 Miljø;43;81
 Miljøordninger;46;66;71
 Miljøtilsagn;12
 Miljøvenligt jordbrug;66
 Minimumsareal;10
 Minimumsbeløb;10
 Minimumsgrænser;10
 Moderfår;10;11;26;38
 Modregningsret;25
 Mosebunke;11;50
 Motorbane;59
 MVJ;71
 Mælketillæg;41;82
 Nationale reserve;32;33;36;40
 Nationalt loft;20
 Natur;54
 Natura-2000;43
 Naturareal;48;56;57;82
 Nedsættelse af kvægtillæg;29
 Nedsættelse af mvj-tilskud;71
 Nedsættelse af støtten;20;22;25;75;76;78
 Nedsættelse af støtten;76
 Nedsættelse af tilskud;71
 Nedsættelse eller bortfald af støtten;52
 Nettoareal;13
 Notering af transport;25
 Offentliggørelse af data;45

- Opbevaring af fx jord, sand, grus, byggematerialer, træ tømmer, brænde og maskiner;58
- Opbevaring af halm, roer, kartofler og lignende;58
- Opmåling;47
- Opmålingsresultat;76
- Opsplitning af en bedrift;34
- Ortofoto;75;82
- Overdragelse af betalingsrettigheder;4;17;27;33;34;35
- Overdragelse af særlige betalingsrettigheder;36
- Oversigt over dine betalingsrettigheder;31
- Oversvømmelse;57
- Pant;36
- Pant i betalingsrettigheder;36
- Pantsætningen;36
- Papirmarkkort;12
- Parker;53
- Pasningskrav;11
- Permanent græs;11;28;46;47;49;50;81;83
- Permanente afgrøder;46;47;49;52;54;81;82;83
- Permanente frugt- og grøntafgrøder;48
- Persondataloven;45
- Plantebeskyttelse;44
- Plantebeskyttelsesmidler;44
- Plantedirektoratet;75
- Plantedække;44;48;50;58
- Plantedække på udyrkede arealer;61
- Plantedækkeregler;11
- Planteskolekulturer;48
- Planteskoler;52
- Plejetilskud;70
- Pløjestævner, traktortræk;59
- Producentkifte;26;71;82
- Produktionsafhængige støtteordninger;37
- Produktionsenheder;42
- Progressiv graduering;10;18
- Proteinafgrøder;28
- Proteinstøtte;11
- Præmie for moderfår;17
- Pyntegrønt;22;49;69
- Regning og risiko;25
- Rekreative områder;57
- Ridearrangementer;59
- Ridebaner;57
- Ridning;58
- Rørgræs;11;49;50;54;55
- Rådighed;22;24;25
- Rådighedsdato;24
- Råstofindvinding;41;59
- Salg;24;34
- Salg af en bedrift;34
- Sammenhængende areal;48
- Sammenlægning af bedrifter;34
- Siv;52;56;57
- Sk-krav;32
- Skov;52;56;57;69
- Skovbrug;22
- Skovplanter;52
- Skovrejsning;69
- Skydebaner;57
- Slam fra rensningsanlæg;43
- Slåning af plantedække på udyrkede landbrugsarealer;62
- Småplanter;52
- Spejderlejre;57;59
- Sportsarrangementer;59
- Sportspladser;57
- Stalde;44
- Stauder;49;53
- Stedfortræder;76
- Stier;57
- Stiklinger;52
- Stivelseskartofler;17;26;38;39;78
- Storkreaturer;32;83
- Strafferet;79
- Striber med bar jord;56
- Støttebeløb;19;45
- Støtteberettigede afgrøder;49
- Støtteberettigede arealer;21;46;47;48;53;58;77
- Støtteberettiget landbrugsareal;4;27;46
- Støttebetingelser;21;25
- Sukkerreformen;28
- Sukkertillæg;28;41;83
- Sump;57
- Svin;43;44
- Sygdom;26
- Særlig miljøstøtte under artikel 68;11;17
- Særlige begivenheder;26
- Særlige betalingsrettigheder;29;32
- Særlige omstændigheder;25
- Tagrør;57
- Teleopmåling;75
- Tidsplan for ansøgning;5
- Tilladte aktiviteter;58
- Tilsagn under miljø- og økologiordningerne;26
- Tilskud til skovrejsning;66;68;69;70
- Trampestier;58
- Transport i støtten;25;26
- Trær;11
- Trær og buske;49;52;53;56;57
- Tørret foder;11;39
- Uberettiget udbetalt støtte;79
- Udbetaling af enkeltbetaling;18
- Udbetaling af støtten;19
- Udelukket fra at modtage støtte;78
- Udlejning;34
- Udlæg i støtten;25

Udnyttelse af almindelige
betalingsrettigheder;31
Udnyttelse af betalingsrettigheder;29
Udnyttelse af betalingsrettigheder på arealer
under 1 ha;32
Udnyttelse af betalingsrettigheder,
rækkefølge;33
Udnyttelse af særlige betalingsrettigheder;32
Udstillinger;59
Udtagning;66
Udtagningsforpligtigelse;66
Udtagningsrettighederne;28
Udyrkede arealer;11;46;54
Udyrkede landbrugsarealer;44;48;61;63
Underskrift;13
Vandlidende arealer;56;57
Vandrammedirektivet;66
Varig afgrænsning;48
Veje;57
Vildnis;54
Vildt- og bivenlige arter;55
Vildtagre;57
Vildtremiser;49;54;56
Vildtstriber;11;55
Vinstokke;49
Virksomhedsstatus;34
Væksthuse;53
Værdien af betalingsrettigheder;10;28
Vådområder;57
Ændre ansøgningen;25
Ændring af markblokke;12;14;47
Ændring i din ansøgning;17
Ændringer gældende fra 2010;10
Øremærkning;43

Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri
FødevareErhverv
Nyropsgade 30
1780 København V

ISBN (tryk) 978-87-7083-772-9
ISBN (web) 978-87-7083-773-6

Tlf.: 3395 8000
Fax.: 3395 8080

E-mail: ferv@ferv.dk
<http://www.ferv.fvm.dk>